

Sayı. 15

Sene:1995-1997

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ EDEBİYAT FAKÜLTESİ

Prof. Dr. M. MÜNİR AKTEPE'YE

ARMAĞAN

TARİH ENSTİTÜSÜ DERGİSİ

EDEBİYAT FAKÜLTESİ BASIMEVİ
İSTANBUL 1997

1826 Düzenlemesinden Sonra

İZMİR İHTİSABI MUHASEBELERİ
(1826 - 1838)

*Mübahat S. Kütükoğlu**

1826'da yeniçeriliğin lâğvından sonra kurulan Asâkir-i Mansûre-i Muhammediyyenin giderlerini karşılamak üzere bazı gelir kaynakları aranmış; bu arada çoktan beri işlemez hâle gelen ihtisab teşkilâtına yeni bir şekil verilmişti. İstanbul'dan sonra İzmir de bu yeni düzenin kapsama alınmış ve Anadolu'nun en mühim ihrac limanı olması dolayısıyla bazı mallar bu şehir ihtisabına bağlanarak eski resimler arttırılmış veya yeni resimlere tâbi tutulmuştu. İzmir İhtisab Nezâretinde yapılan düzenleme ve alınan vergiler daha önceki bir yazıda¹ incelenmiş olup burada dört ihtisab nâzırı, Ömer Lütfi Efendi (1242-46), Mehmed Tahir Bey (1247-1250), Hüseyin Bey (1250-51) ve Mustafa Hıfzı Paşa (1253-54) dönemlerine âid İzmir İhtisab Nezâreti muhasebelerine yer verilecektir.

1826 düzenlemesinden sonraki ilk ihtisab nâzırı Ömer Lütfi Efendi'nin memuriyetine (1242-1246) âid beş ayrı muhâsebe cedveli mevcuddur. Ancak, bunlardan sadece 1 Receb 1244 - 29 Cemâziyelâhır 1245 (7 Ocak 1829 - 26 Aralık 1829) muhâsebesi tam bir hicrî yıl hesaplarını hâvidir. 1 Zilhicce 1242 - 30 Ramazan 1243 (26 Haziran 1827 - 15 Nisan 1828) devresini içine alan ilki on aylık, 1 Şevval 1243 - 29 Cemâziyelâhır 1244 (16 Nisan 1828 - 6 Ocak 1829) devresini ihtivâ eden dokuz aylık, 1 Receb - 29 Zilhicce 1245

* Prof. Dr., İ. Ü. Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü öğretim üyesi.

1 Mübahat S. Kütükoğlu, «1826 Düzenlemesinden Sonra İzmir İhtisab Nezâreti», *Tarih Enstitüsü Dergisi*, sayı XIII (1987), 481-520.

(27 Aralık 1829 - 21 Haziran 1830) devresini ihtivâ eden altı aylık olarak tertib edilmişlerdir. 1246 yılında nezârette değişiklik olduğundan 1 Muharrem - 29 Şa'ban tarihleri arasındaki ilk sekiz aylık devre Ömer Lütü Efendi, 1 Ramazan - 30 Zilhicce arasındaki son dört aylık devre ise halefi Tahir Bey'in nâzırlıklarına âid olmak üzere bu yıl da iki muhasebe tertib edilmiştir. İkisi birleştirildiğinde ise tam bir hicrî yıllık hesapların dökümü elde edilmektedir (Ek I - V). Bu muhasebe bilançolarından, sadece 1245'in ikinci yarısına âid bulunan orijinal olup Ömer Lütü Efendi'nin imza ve mührünü taşımaktadır. Fakat diğer devrelere âid muhasebelerin orijinalleri maalesef bulunamamıştır. Kullanılanlar, ya sadrazama sunulan veya muhasebe defterlerine geçirilen sûretlerdir. Hatta, biri *Maliyeden Müdevver defterler* içinde, öbürü Cevdet tasnifinde olmak üzere iki sûretini bulduğumuz II. muhasebe (1 B 1244 - 29 C 1245 / 7 Ocak 1829 - 26 Aralık 1829) min iki nüshasındaki bazı rakamlarda farklılık vardır ve bazan her ikisinde de verilen toplamlar hatalıdır. Yanlışlığın nerede veya nerelerde yapıldığını tesbit etmek de, aslı nüsha bulunmadıkça mümkün değildir.

Ömer Lütü Efendi'den sonra İzmir İhtisab nâzırlığına getirilen Mehmed Tahir Bey'in nâzırlığı dönemine âid de biri 1 Muharrem - 29 Zilhicce 1247 (12 Haziran 1831 - 30 Mayıs 1832) tarihlerine âid bir hicrî yıllık, diğeri 1 Muharrem - 30 Ramazan 1250 (10 Mayıs 1834 - 30 Ocak 1835) tarihleri arasındaki dokuz aylık döneme âid olmak üzere iki muhasebe bulunabilmiştir (Ek VI-VII). İzmir İhtisab nâzırlığında Tahir Bey'in oğlu Hüseyin Bey, babasına halef olmuştur. Hüseyin Bey'in nâzırlık dönemine âid olmak üzere de biri 1 Şevval - 29 Zilhicce 1250 (31 Ocak - 28 Nisan 1835), diğeri 1 Muharrem - 30 Zilhicce 1251 (29 Nisan 1835 - 17 Nisan 1836) tarihleri arasındaki bir hicrî yıllık döneme âid olmak üzere iki muhasebe mevcuttur. Bunlardan ilki Tahir Bey'in son muhasebesiyle birleştirildiğinde tam bir hicrî yıllık muhasebe elde edilmektedir (Ek VIII-IX).

Hüseyin Bey'in halefi Mustafa Hıfzı Paşa'nın nâzırlığına âid olarak ise biri 1 Muharrem - 29 Zilhicce 1253 (7 Nisan 1837 - 26 Mart 1838) tarihleri arasında tam bir hicrî yıllık, diğeri ise 1 Muharrem - 29 Cemâzıyelâhır (27 Mart - 19 Eylül 1838) tarihlerine âid

altı aylık olarak iki muhasebe bulunmaktadır (Ek X-XI). Son muhasebede bazı kalemlere âid gelirlerin tekrar nâzırlığa getirilen Hüseyin Bey'in yılın ikinci yarısı için tertibleyeceği muhasebede yer alacağı belirtilmiştir.

Muhasebe cedvelleri, hasılat ve masraflar olmak üzere başlıca iki kısım olarak tertib edilmiş, sonunda mizan yapılmıştır.

Gelirler kısmı genellikle birkaç başlık altında toplanmıştır.

1. Çeşitli mallardan İzmir'de alınan ihtisab resimleri : Bunlar, pamuk, ilk yıllarda afyon, halı, seccade, tiftik, bakır, sa'leb, alacehri, kökboya, mazi, üzüm, incir gibi belli başlı mallardan alınmaktadır.

2. İzmir ihtisabına bağlanmış bazı iskele, kaza ve adalardan toplanan ihtisab resimleri : Bunlar, Edremid, Kemer Edremid, Ayvalık, Ayazmend, Çandarlı, Kuşadası, Çeşme, Antalya, Ezine, Kızılcatuzla, Kal'a-yı Sultaniye (Çanakkale) gibi iskelelerle Aydın Güzelhisarı, Tire, Bayındır, Turgutlu, Kırkağaç, Soma, Gördes, Ödemiş, Menteşe gibi kazalar; Midilli, Rodos, İstanköy gibi adalardır.

3. Damga resmi. Damgaya gelenler damgalanıyor, damgaya gelmeyenlere ise tezkire verilerek harc alınıyordu ki, bu keyfiyet bazı muhasebelere «damgaya gelen» ve «damgaya gelmeyen» şeklinde aks etmiştir.

4. İzmir'deki Beşir Ağa ve Cezâyir hanları kiralari ve saçmahane fazlası.

5. İltizama verilmiş olan bazı eski ihtisab ve mukataalar : Bunlar, İzmir ihtisabı, Manisa ihtisab, kirpas damgası, kahve tahmisi mukataaları iltizamları gibi kalemlerden meydana geimektedir.

Masraflar ise memur, kâtib ve hademe maaşları, mutfak masrafları ve İzmir'deki mansûre askerinin maaş ve tayinatları için yapılan ödemelerden ibârettir. Sonda mizan yapılmış; ne kadar meblâğın irad-masraf yoluyla mahsûbunun yapıldığı; ne kadarının nakid veya polîçe olarak merkeze gönderildiği belirtilmiştir. Fazla yapılan ödemelerle hesap yanlışlıklarına da işaret edilmiştir.

Muhâsebe cedvellerinin, ihtivâ ettikleri kalemler bakımından, birbirlerini takib eden devrelere âid cedvellerde dahi tam bir ayniyet yoktur. Bu kısmen İzmir ihtisabına bağlanan kalemlerin zaman içinde değişiklik göstermesinden kaynaklanmıştır. Fakat daha çok cedvellerin hepsinin orijinal olmayışı, icmallerin farklı şekillerde yapılışı da rol oynamış olmalıdır. Muhtemelen orijinal muhasebelerde ayrı ayrı gösterilmiş olan kalemlerin birkaçı icmallerde birleştirilmiştir. Dolayısıyla birer senelik olan muhasebelerin bile tam olarak mukayesesinin yapılması pek mümkün değildir. Meselâ, I ve III numaralı cedvellerde resm-i mirî gelirleri her mal için ayrı ayrı gösterildiği halde II numaralı cedvelde kökboya, mazi, vs; tiftik, pamuk, vs. bir kalem olarak verilmiştir. «vs.»ler içinde neler bulunduğu belli olmadığı gibi adı verilenlerin toplam içindeki payı da bilinemediğinden önceki ve sonraki devrelerle mukayese imkânı yoktur.

Muhasebe bilançolarının hepsinde palamud hâsılatı bulunmakla birlikte farklı tarzda yazılmıştır. I. cedvelde iki kalem olarak gösterilmiştir :

a. İzmir havâlisi ile Kızılcatuzla ve Ödemiş'in hâsılât-ı mirî ve kantariyye resimleri ayrı ayrı verilerek yazılmış;

b. Nefs-i İzmir ve tevâbi'i ise başka bir kalem olarak gösterilmiştir.

III. cedvelde Ayvalık, Kuşadası, Manisa'da palamuddan alınan resm-i mirî ve kantariyye hâsılatı verildiği halde İzmir'inki yoktur. IV. cedvelde ise İzmir ve Kuşadası'nınki birlikte gösterilmiştir. V. cedvelde «hâsılât-ı rûsûm-ı palamud» olarak tek bir kalem verilmiştir. VI. cedvelde yine tek kalem ise de İzmir ve Ayvalık iskelelerinde toplanan resim olduğuna işaret edilmiştir. VII. cedvelde Ayvacık, Ezine ve nefsi-i İzmir iskeleleri resimleri; VIII ve IX. cedvellerde resm-i mirî, kantariyye ve menâfi'-i palamud; X. cedvelde İzmir ve diğer iskelelerden gemilere yüklenen palamuddan alınan ihtisabiyye ile, tüccar ve Debbâğhâne-i Âmire'ye satılanların ihtisabiyyeleri ayrı ayrı (üç kalem olarak) yazılmıştır. XI ve XII. cedvellerde ise gemiye yüklenen ile debbağhaneye satılanlardan alınan ihtisabiyye ayrı ayrı kayd edilmiştir.

Kazalar hâsılâtının yazılış şekilleri de daima aynı değildir :

I. cedvelde Kızılcatuzla ve Ezine'nin hâsılâtı birlikte verilmiş, III. de buna Ovacık da eklenmiştir. Bunun gibi Ödemiş'in hâsılâtı I. de Bandırma ile, III. de Birgi ile birlikte gösterilmiştir. I. de Kal'a-i Sultaniye'nin yanına Lâpseki'nin de ismi bulunduğu halde III. de Lâpseki yoktur.

Her ne kadar, muhâsebe cedvellerinin başında ihtivâ ettikleri devreler kayıtlı ise de, hâsılât kalemleri ayrı ayrı gösterilirken bunlardan çok farklı devreleri ihtivâ edenler de kayd edilmiştir. Meselâ, I. cedvelde resm-i mirfler, 1 Zilhicce yerine 17 Zika'deden başlamaktadır. Bunun gibi Kızılcatuzla-Ezine ve Kal'a-i Sultâniye-Lâpseki hâsılâtı sekiz aylık; Tire ve Bandırma hâsılâtı dokuz aylık; Manisa ve Güzelhisar hâsılâtları birer aylık; İzmir ve te-vâbi'-i palamud hâsılâtı altı aylık rakamları ihtivâ etmektedir.

III. cedvelde esnaf ve sabunculara satılan zeytinyağından alınan resimler iki buçuk aylık; ihrac mallarından alınan on aylık; afyon mümeyyizliği hâsılâtı on ay üç haftalık; Çeşme iskelesi hâsılâtı on bir aylık; Kuşadası ve Rodos üçer, İstanköy dokuz, Foça altı, Gördüs (Gördes) on buçuk aylıktır ki, bu sonuncuda muhâsebe cedvelinin başında gösterilen devre de ikiye ayrılmıştır.

Bu durum karşısında I ve III numaralı cedvellerin benzer kalemlerindeki rakamların birer aylık ortalamaları bulunmuş ve 1242-43 ile 1244-45'de çeşitli malların resm-i mirfleri ile bazı iskeleler hâsılâtındaki ortalama artış ve azalışlar tesbit edilmeğe çalışılmıştır. Buna göre : % 89,28 ile en yüksek hâsılât artışı *alacehrîdedir*. Onu % 74,32 ile *halı-seccade*, % 71,90 ile *siyah ve beğlerce üzümleri* takip etmektedir. *Çekirdeksiz ve razakı üzüm* resm-i mirflerinde ise azalma görülmektedir. Artış kayd edilen mallar arasında *afyon*², *bakır*, *tavşan derisi* ve pek az olmak üzere *kök boya* ile *mahleb* de bulunmaktadır.

2 I numaralı muhasebe cedvelinde afyon için arka arkaya iki rakam verilmiştir. Bunlardan ilki 42.535,5, ikincisi 200.872'dir ki toplam 243.407,5 gurus tutmaktadır. Ancak bunun, 42.535,5 kuruşunun -ayrıca işaret edilmemiş olmakla birlikte- 1243 muharreminde (Temmuz 1827) İzmir ihtisabına bağlanmış bulunan afyon mümeyyizliği hâsılâtı olması mümkündür. Bu hâsılât kalemi, en erken safer ayından itibaren toplam içine girmiş olsa, verilen rakam sekiz ay-

İzmir ihtisabına bağlanan iskelelerden Edremid ile Kemer, Ayvalık ve Midilli Adası'nın aylık ortalama hâsulatında % 100'e varan, hatta geçen artışlar kayd edildiği halde Kabakum, Ayazmend ve Çandarlı hâsulatında 1244-45 gelirinde 1242-43'e nazaran düşüşler olmuştur³.

lık hâsulat demektir ki, aylık ortalama 5316,9 kuruş eder. 1244-45 muhasebe cedvelindeki on ay üç haftalık mümeyyizlik hâsulatı ise 41.352 kuruştur; buna göre aylık ortalama gelir 3848 kuruşa gelmekte ve % 27,62 oranında bir azalma ortaya çıkmaktadır. Ancak, burada bir husûsa hemen işaret etmek gerekir. Toprak mahsûllerinde aylık gelirler muntazam bir seyir takib etmemekte; bazı aylar hiç hâsulat kayd edilmemektedir. Bahis konusu 1242-45 yıllarına âid aylık muntazam rakamlar bulunamadığı için burada kesin bir sonuca varmak maalesef mümkün değildir. Fakat 1254 yılına âid İzmir ihtisabının resm-i mirî gelirlerinin, hangi gün kimin malından da alındığını göstermek üzere altı aylık olarak tertib edilmiş böyle bir defterinin ele geçmesi, önceki yıllar için de aynı tip defterlerin tanzim edilmiş olabileceğini düşündürmektedir. 1254 tarihli defterde bazı mallar için bazı aylarda «hâlt» kaydı bulunmaktadır. Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA), *Maliyeden Müdevver Defterler* (MAD), nr. 7973, s. 140.

3 Ancak, aylık ortalamalardan bahs edilirken bir husûsa dikkat çekmek gerekir. Yıl içinde ticaretin belli mevsimlerde canlandığı, ilkbahar ve yaz aylarıyla kış aylarındaki hareketliliğin aynı olmadığı; dolayısıyla ne sadece yaz ayları ortalaması, ne de sadece kış ayları ortalaması alınarak yapılan tahminlerin hakikati tam olarak aks ettiremeyeceği gözden uzak bulundurulmamalıdır.

Tablo I

1242-43 ve 1244-45 Yılları Resm-i Mirî Aylık Ortalamaları
ile Fark Oranları

Mahsüller	1242-1243	1244-1245	Fark (%)
Afyon	19.130,6	25.772,75	34,7
Alacehrî	4.133,7	7.824,4	89,28
Cild-i erneb	1.649,9	1.883,5	14,12
Halı +	2.248,8 +	4.754	74,32
Seccade	478,33=		
	2.727,13		
Kitre	615,85	608,66	- 1,16
Kökboya	5.871	5.970	1,68
Mahleb	552,14	555	0,51
Mahmûde	1.890,90	1.261,25	-33,29
Nuhas, cedid	3.492,76+	8.996,59	+29,63
köhne	3.447,28=		
	6.940		
Mazı	2,618	849,75	-67,54
Penbe	6.791,66	6.559,5	- 3,41
Rişte-i Ankara	2.435,6	2.407,75	- 1,14
Saleb	617,33	433,25	-29,81
Sandarak	44,95	5,16	-88,52
Sünger		4.752	-
Şem'-i asel	3.357,33	2.488	-25,89
Tiftik	11.293,9	10.972	- 2,85
Üzüm			
çekirdeksiz	1.681	1.644	- 2,19
razakı	20.742,33	12.941,58	-37,6
siyah ve beğlerce	5.304,9	9.119,41	+71,90
Yapağı		2.941,58	

T a b l o I I

*İzmir İhtisabına Bağlı Bazı İskelelerin 1242-43 ve 1244-45 Yıllarına
Âid Aylık Ortalama İhtisab Gelirleri ve Fark Oranları*

İskelelerin Adı	Aylık	Ortalama	Fark
	Gelir	Miktarı	(%)
	1242-1243	1244-1245	
Ayazmend	1.749,4	1.613,5	- 7,7
Ayvalık	686,3	2.415,4	+251,9
Çandarlı	1.438,1	1.411,7	- 1,8
Edremid ve Kemer Edremid	5.037,2	10.422	+106,9
Kabakum	2.068,3	738,3	- 64,3
Midilli	5.605,4	11.144	+ 98,7

1242-43 ve 1243-44 muhasebelerinde bulunmayan bazı yeni gelirlerin ilâvesiyle 1244-45 yılına âid İzmir ihtisab gelirlerinde hayli artış olmuştur. Bu artışın bir sebebi 1244 başlarından itibaren birçok maddeden alınmağa başlanan *kantariyye* resmidir⁴. Bu resim, 1242-43'de sadece palamud için bahis konusu olup toplam 44.000 kuruşu bulmaktaydı⁵. 1244-45 muhasebesinde İzmir ve havâlisinde toplanan palamud resimlerine yer verilmemiş olmakla beraber Ayyalık, Kuşadası ve Manisa'da toplanan palamud resm-i mirî ve kantariyyesi kayd edilmiştir. Sadece kantariyye 144.180 kuruşu bulmaktadır. Ayrıca mazi, kökboya, balmumu, tiftik, yapağı, Ankara ipliği, afyon, incir ve zeytinyağından da artık kantariyye resmi alınmaktadır. Bu maddelerden incir ve zeytinyağına âid mirî ve kantariyye resimleri tek rakam halinde verilmişlerdir. Ancak, ilk bulunduğu zeytinyağı ve incirden kantar başına alınmakta olan mirî ve kantariyye resimleri eşit olduğundan 1244-45'de incirden toplanan kantariyyeyi (221.547 : 2 =)

4 Kantariyye resmi hakkında tafsilât için bk. Kütükoğlu, a.g.m., s. 493-97.

5 Bunun 25.600 kuruşu İzmir havâlisi iskelelerinden, 2.094 kuruşu Kızılcatazla ve Ödemiş'ten idi. 16.000 kuruşu ise muhasebe icmâlinde nefis-i İzmir ve tevâbinin Mart-Kasım 1242 devresi palamud hâsılatı olan 200.166 kuruş içinde bulunmaktadır. Bu 16.000 kuruşun, «bazı mahal kantariyyesi»ne âid olduğunu MAD, nr. 8298, s. 54'deki bir kayıddan öğreniyoruz.

110.773,5; zeytinyağından toplanan (76.799 : 2 =) 38.399,5 + Ayvalık vs. yerlerde toplanan (346.008 : 2 =) 173.004 ki, toplam 211.403,5 olarak kabûl edebiliriz. Bu rakam incirle birlikte 388.177; kantariyeleri ayrı ayrı kayıtlı olan mazı, kökboya, şem'i asel (balmumu), yapağı, tiftik, rişte-i Ankara (Ankara, yani sof ipliği) ve afyondan elde edilen 538.680 kuruş da ilâve edildiğinde 926.857 kuruşu bulmaktadır ki, bütün gelirlerin % 16'sını meydana getirmektedir.

1242 zilhiccesinde diğer bazı maddelerle birlikte Tokat kalhânesinde tasfiye edilen bakırın da İzmir ihtisabına bağlanması kabûl edilmişti. 1242-43'de İzmir'de 10,5 ay zarfında eski ve yeni bakırlardan toplam 72.870,5 kuruş tahsil edilmiş; 1244-45'de bu rakam 107.959'a yükselmişti. Aylık ortalama ise 6940'dan 8996,5 kuruşa çıkmış, yani % 29,6 oranında artış olmuştu. Diğer taraftan, Tokat bakırının büyük çapta kaçırılması olayı karşısında, bir tedbir olarak bakırın, Tarsus'dan ihracına müsaade edildiği gibi, resmin Tokat'da tahsili için de memur tayin olunmuştu. İşte bu değişiklik dolayısıyla 1244-45 gelirleri arasında Tokat ve Tarsus'da toplanan bakır resm-i mîrsisine de rastlamaktayız ki, her iki şehirdeki hâsılâtın yekûnu aynı yıl İzmir'de bakırdan elde edilen gelire hemen hemen eşit olup 108.052 kuruş tutmaktadır. Bunun 76.647 kuruşluk büyük kısmı Tokat, 31.405 kuruşu ise Tarsus'da gelir kayd edilmiştir. Yani bu iki şehirdeki bakır resm-i mîrsininin toplam içindeki payları % 70 ve % 30 oranlarındadır. İzmir'de toplananla birleştirildiği takdirde % 50'ye yakınının İzmir'de, % 35,5'unun Tokat'da ve % 14,5'unun Tarsus'da toplandığı görülür. 1246 yılının Ömer Lütfi Efendi'nin nâzırlığına âid ilk sekiz aylık muhasebesinde Tokat'ta bakırdan toplanan resm-i cihadiyye miktarı 1245 zilhiccesinden 1246 şa'banına kadar olan devrede 32.534,5 kuruşa ulaşmıştır. Muharrem - Şa'ban 1246 arasında İzmir'de toplanan ise sadece 20.937 kuruştur. Tokat'taki rakamın dokuz aylık olduğu için biraz fazla olma-

6 Muhasebe icmalinde bu toplam 547.680 olarak kayıtlıdır. Fakat her madde için ayrı ayrı verilen rakamlar şayet doğru ise, toplam yanlış yapılmış ve 9.000 kuruşluk bir fazlalık meydana gelmiş demektir. Eğer toplam doğru da bir kâtib hatası dolayısıyla diğer rakamlarda yanlışlık varsa kantariyye resimleri toplamının 926.857 yerine 935.857 olması gerekir. Ancak bu değişiklik, toplam gelir içindeki payında sadece % 01 oranında bir fark meydana getirir.

si tabii ise de aylık ortalamalar dikkate alındığında da İzmir'de toplanan Tokat'takinin ancak % 72'sine ulaşabilmektedir. 1246'nın ikinci muhasebesinde Tokat bakırından bahis yoktur. 1247 senesinde Tokat'taki ile birlikte bakırdan alınan resm-i miri 14.712 kuruşdur. Bunun eski ve yeni bakır bir arada olmak üzere 9269,5 kuruşu İzmir, 5442 kuruşu ise Tokat'ta tahsil edilmiştir ki, Tokat'ın toplam içindeki payı % 36'dır. Bu listede Tarsus'un adı geçmez. Bulunabilen muhasebelerin bir kısmı icmal mahiyetinde olup 1253 senesine kadar bakırdan bahis yoktur. 1253 ve 54 senesinin ilk altı ayına âid muhasebelerde sadece İzmir iskelesinden gemiye yüklenen bakırlardan alınan ihtisap resmine yer verilmiş olup önceki senelerle kıyaslandığında miktarın çok düşmüş olduğu görülür. Gerçekten, 1253'de eski ve yeni bakır bir arada olmak üzere İzmir'de tahsil edilen resm-i miri sadece 3.702 (bunun da 482'si yeni, kalanı eski bakırdandır); 1254'ün ilk altı ayında ise bu miktar 1243 (80'i yeni kalanı, eski bakır) kuruş olarak tesbit edilmektedir. Bu düşüşde diğer birçok maddede olduğu gibi İzmir'deki salgın hastalık dolayısıyla alış verişlerin azalmış olmasının payı bulunmalıdır.

1242-45 arasında, gerek birim başına alınan resimlerde, gerek yeni resimler ilâvesi dolayısıyla İzmir ihtisabının toplam hâsılâtında hatırı sayılır bir artış olduğu müşâhade edilmektedir. 1242-43 devresine âid on aylık hâsılât 2.800.984 kuruş⁷, aylık ortalama 280.098 kuruş; 1243-44 devresine âid dokuz aylık hâsılât 3.302.354 kuruş⁸, aylık ortalama 366.928 kuruş; 1244-45 devresine âid on iki aylık hâsılât 5.785.497⁹, aylık ortalama ise 482.124 kuruşu bulmaktadır ki, gerek birinci ve ikinci, gerekse ikinci ve üçüncü yılların aylık ortalamaları arasındaki artış % 31 kadardır. Birinci ve üçüncü yıllar arasındaki artış ise % 72'ye ulaşmaktadır.

7 Ek. Ekler Tablo I.

8 1243-44 yılına âid icmalın biri BOA, Cevdet tasnifi, Maliye (Cev-M), nr. 27477, diğeri MAD, 8298, s. 202'de tesbit ettiğimiz sûretlerinde Beşir Ağa Hanı ihtisabiyyesi rakamlarında farklılık mevcut olup birincide 8300, ikincide 8779 kuruş olarak kayd edilmiştir. Ancak, toplamda itizam bedelleri düşülmeden verilen 3.357.854,5 rakamı doğru ise, hanın gelirinin 8774 kuruş olması gerekir ki, bu takdirde her iki icmal de hatalı demektir. Ek. Ekler Tablo II.

9 Ek. Ekler Tablo III.

Aylık ortalamalardan hareketle yıllık gelirlere âid yaklaşık rakamlar verilebilir. Bu rakamların, 1242-43 için üç buçuk milyona yaklaştığı; 1243-44 için de dört buçuk milyon civarında olduğu düşünülebilir. Receb 1244 - Cemâziyelâhır 1245 tarihleri arasındaki bir hicri yıllık (-ki bu tarihler 7 Ocak - 26 Aralık arasına rastladığı için bir milâdî yıla da yakındır-) ihtisab geliri 5.800.000'e yaklaştığına göre ikinci yıl % 45, üçüncü yıl % 28'lik bir artıştan bahs edilebilir. İkinci yıldaki artışın yüksekliği kantariye resmi alınmaya başlanmasından kaynaklanmış olabilir. Ancak 1245'in ikinci yarısına âid muhasebedeki rakamlar yine düşük olup iki milyonu biraz geçmektedir. Bu düşüş, belki de hakikî bir düşüş değil, muhasebenin aralık-haziran dönemine âid olmasındandır.

Ömer Lütfi Efendi'nin vazifeyi Tahir Bey'e devr ettiği 1246 yılına âid ilki sekiz aylık, ikincisi dört aylık olarak tertip edilmiş muhasebelerin birleştirilmesiyle tam bir hicri yıl elde edilmektedir. Ancak, bulunan rakam 5.300.000 kadardır; dolayısıyla bir önceki yıla âid rakama ulaşamamaktadır. Tahir Bey'in ihtisab nâzırlığına rastlayan 1247 senesi gelirinin de 5.172.778 kuruşta kaldığı ve bu düşüşün sebeplerinden birinin şehirde baş gösteren kolera salgını olduğu düşünülürse, salgının 1246'da başlamış olması, 1247'de ise tesirini daha fazla hissettirmiş bulunması mümkündür. Aslında, 1247'deki düşüşün tek sebebinin kolera olmadığı bu yıla âid muhasebenin hâtimesinde açıkca ifade edilmekte; kolera salgını ve diğer bazı hastalıklarla zahireden ihtisab resmi alınmamasından dolayı gelirde düşüş olduğu belirtilmektedir. Kanaatimizce bu zikr edilenlerden başka afyon yed-i vâhidinin İzmir ihtisabından ayrılmış olması ve dolayısıyla afyondan elde edilen ihtisab gelirinin kayb olması da ihtisab hasılatının düşüşünde rol oynamış olmalıdır. Gerçekten, 1245 muhasebesinde resm-i mirî ve kantariyesi toplamı 93.554 kuruş olan afyon gelirleri artık İzmir ihtisabı hesaplarında görülmez. Maa-mafih, hemen belirtmek gerekir ki, salgın hastalığın ticaret ve dolayısıyla ihtisab gelirlerine verdiği zarar yanında afyon yed-i vâhidinin ayrılmasının payı pek de büyük bir yekûn tutmaz. Nitekim, salgın geçtikten sonra gelir yükselmeye başlamıştır. 1250 yılının ilk dokuz ayında İzmir ihtisabında 5.166.830 kuruş hasılat elde edilmiş; Tahir Bey'in yerine tayin edilen Hüseyin Bey'in

nâzırlığı zamanında toplananla birlikte senelik hasılat 6.637.079 kuruşu bulmuştur. Buna göre ihtisab gelirinde 1247'ye göre % 28,3; 1244-45'e göre % 14,7'lik bir artış var demektir. 1251 yılına âid rakam da pek fazla olmamakla birlikte yine artış göstererek 7.064.254 kuruşa yükselmiştir ki, 1250 senesinin toplam hasılatından % 6,43 fazladır.

1252 yılı muhasebesine ulaşamadığımız için bu tarihteki ihtisab gelirinin nasıl bir seyir takib ettiğini bilemiyoruz. Ancak, bu ara nâzırlığın el değiştirdiğini ve Hüseyin Bey'in yerine Hıfzı Paşa'nın tayin edildiğini görüyoruz. Hıfzı Paşa'nın nâzırlığı devresinde ise bir taraftan İzmir'de baş gösteren salgın, diğer taraftan Avrupa'da patlak veren iktisâdî kriz İzmir'in ticaretini büyük ölçüde etkilemiş; tabiiyle ihtisab gelirlerinde de düşüş vuku' bulunmuş ve 1253 senesi geliri ancak 5.982.200 kuruşa ulaşabilmiştir. Bu düşüş, 1253 muhasebesinin hâtimesinde «vuku' bulan hastalık» ve «frenjistanda olan iflâslık» sebebiyle alış verişlerin durgunlaştığı şeklinde ifade edilmiştir. Hastalık sebebiyle bu yıl kar basılamamış ve dolayısıyla bu kalemde gelir kayd edilememiştir. 1251 geliriyle karşılaştırıldığında 1253'deki düşüş % 15,31'e varmaktadır. 1254'ün ilk altı ayındaki (27 Mart - 19 Eylül 1838) ihtisab geliri ise çok düşük olarak gerçekleşmiştir. Muhasebeye aks eden rakam sadece 2.375.059'dur. Ancak bazı kalemlere âid gelirler, defterleri ulaşamadığından muhasebeye idhal edilememiştir. Meselâ Çeşme'de üzümünden alınan ihtisabiyye ile Mentеше ve tevâbi' cemâziyelâhır hâsılatı, Antalya kazası rebî'ülevvel - cemâziyelâhır hasılatı, Cezâyir hanının 5.500 kuruş tutan 1254 senesi icarı, İzmir'deki gayr-i müslimlerle frenjlerin şarab yapmak üzere satın aldıkları üzümün sekiz bin küsur kuruş tutan hasılatı, taze meyve gümrüğü ihtisabiyyesi; zeytinyağı, kuzu kesimi, uncu ve şehriyeci ile kiremidci esnafı ruhsatiyyeleri ve beylik gemilere satılan yiyecek ve içeceklerden alınan ruhsatiyye resimleri; isfi-daç imâli hasılatı; yaz aylarında şerbetcî esnafından alınan resimler; palamut ticaretinden elde edilen gelir fazlası bunlar arasındadır. Muhasebe cedveline hiç dahil edilmeyen kalemlerden Cezâyir Hanı icarı, şarab yapılmak üzere satın alınan üzüm için ödenen resim, zeytinyağı, kuzu kesimi, uncu ve şehriyeci ruhsatiyyeleriyle beylik gemilere satılan yiyeceklerden alınan resimlerin

1253 muhasebelerindeki tutarı 45.378 kuruşa bâliğ olmaktadır ki bu rakamın hiç olmazsa yarısı ilk altı aya âid olmalıdır. Diğer kalemlerdeki eksik ödemelerle birlikte ilk altı aylık muhasebe toplamının 3.000.000'un altında kalmaması icab eder.

Bu tesbitlerden sonra tam birer hicrî yıllık olan 1244-45, 1246, 1247, 1250, 1251 ve 1253 yıllarına âid rakamlar karşılaştırıldığında şöyle bir tablo ortaya çıkar :

1244-45 muhasebesinde 5.785.497 kuruş olan yıllık ihtisab geliri müteâkib yıllarda, salgın hastalık sebebiyle, çok büyük oranlarda olmamakla beraber bir düşüş göstermiştir.

Hastalık geçtikten sonra ihtisab geliri yine yükselmeye başlamış; 1250'de altı buçuk milyona yaklaşmış; ertesini yıl ise yedi milyonu aşmıştır. Elde mevcut muhasebeler içinde en fazla gelir kayd edilen yıl 1251 olarak tesbit edilmektedir.

Tablo III

Yıllık Gelirler ve Değişme Oranları

<i>Yıllar</i>	<i>Hasılat</i>	<i>Fark %</i>
1244-45	5.785.497	
1246	5.301.600	- 8,36
1247	5.172.778	- 2,42
1250	6.637.079	28,3
1251	7.064.254	6,43
1253	5.982.200	- 15,31

İzmir İhtisab Nezâretine bağlı bazı gelirlerin bir kısmı öteden beri iltizam yoluyla idare edilmekte olup Darbhâne vs.ye bağlıdır. Bunun için, ihtisab gelirleri toplandıktan sonra ya mahallinde sahiblerine ödenmekte veya geçici bir süre için emâneten Mukataat Hazinesi'ne teslim edilmektedir. Muhtemelen bu sebeple 1242-43 muhasebe icmâlinde iltizam bedelleri gösterilmemiş; müteâkib yıllarda ise toplamdan düşülmüştür. 1243-44'de «bedelât-ı kadîme-i müteferriât-ı ihtisâb-ı İzmir ve sâire der sene 1243»

başlığı¹⁰ altındaki iltizam bedelleri 55.500 kuruş olarak gösterilmektedir. Bunun 11.500'ü¹¹ *Manisa kirpas damgası*, 10.000'i yine *Manisa pamuk resmidir* ki, 1244-45 icmâlinde de: bu rakamları aynen bulmak mümkündür. Ancak IV numaralı tabloda görüleceği üzere bütün muhasebelerde kalemler aynı yazılmamış, aynı kalem 1243-44'de «nisif hisse-i ihtisâb-ı Manisa» ve «nisif hisse-i mukataa-i Manisa» adları altında verilmişken sonra bu «İhtisâb-ı kadîm-i Manisa» şekline çevrilmiştir. «İhtisâb-ı Aydın» ve «İhtisâb-ı İzmir»in ise birinin bulunduğu yılda diğeri yoktur. 1243-44'de dikkat çeken bir husus da Aydın (İzmir) ihtisabının, tahmis, damga vs. ile bir arada yazılmasıdır. Ancak diğer muhasebelerde yer alan üç kalemin toplamı 25.000'e ulaşmamakta; 5.500 kuruş tutarındaki «ve sâire»nin içinde neler olduğu da anlaşılamamaktadır. 1251 ve 1253 senelerinde iltizamlara âid kalemler ayrı ayrı yazılmayıp toplu olarak verilmiştir. Birincide «Mahallinden verilen iltizam» bedeli başlığı altında 23.000; ikincide «İltizamat-ı kadîm, mukataa-i damga-yı kirpas-ı Manisa ve kadîm İhtisâb-ı İzmir» başlığı altında 28.000 kuruş gösterilmiştir. Zaten bütün yıllara âid iltizam bedelleri toplamı da farklı görünmektedir. İlk sene 55.000, sonra -1245 senesindeki 23.500 istisna edilirse, ki bu muhasebe altı aylık olduğu için iltizam bedelinin de tam olarak tahsil edilmemiş olduğu düşünülebilir- 33.500 ve nihayet 28.000 kuruştur. 28.000 olduğu senelerde «kahve tahmisi» bedeli olan 5.500 kuruş muhasebelerde görülmemektedir. 1245 yılına âid bu sonuncu kayıdda Haremeynü'ş-şerîfeyn'e bağlı mukataalardan Han (Beşir Ağa Hanı) ve Saçmahâne iltizam bedeli olan 21.000¹² kuruş da Mukataat Hazinesi'ne teslim edilmiştir. Bu kalem, 1247 muhasebesinde 13.556, 1250'de 18.451 kuruş iken 1253'de 31.348 kuruşa çıkmıştır.

10 Cev-M., nr. 27477. MAD, nr. 8298, s. 202'de ise «müteferriat», «mutasarrıfan»; «İzmir» ise «Aydın ve Manisa» şeklindedir.

11 Bu rakam, Cev-M., nr. 27477'de 21.000 gibi yazılmışsa da 1245 iltizam bedellerini gösteren MAD, nr. 8363, s. 16'daki mufassal kayıdda 11.500'dür.

12 Beşir Ağa Hanı ve Saçmahâne iltizamının Darbhâne-i Âmir'e teslim edileceğini belirten 29 Safer 1244 (10 Eylül 1828) tarihli kayıdda (MAD, nr. 8298, s. 154 ve MAD, nr. 19500, s. 3) 20.000 kuruş olarak geçmektedir.

Tablo IV

İltizam Bedellerinin Muhasebelerinde Gösteriliş Şekli ve Mikdarları

	1243-44	1244-45	B-Z 1245	M-Z 1246	M-Z 1247	M-Z 1250	M-C 1251	M-Z 1253
Nisf hisse-i ihtisab-ı Manisa	5.000							
Nisf hisse-i mukataa-i Manisa	4.000							
İhtisab-ı kadim		3.000		9.000	3.000	9.000		9.000
Tahmis-i Manisa		3.000		5.500	5.000			
Damga-i kirpas		11.500		11.500	11.500	11.500		11.500
Resm-i penbe-i Manisa		10.000						
İhtisab-ı Aydın, tahmis, damga, vs.		25.000			7.500			
İhtisab-ı İzmir				7.500		7.500		7.500
Mahallinden verilen bedel-i iltizam						23.500		
İltizam-ı kadim, mukataa-i damga-yı kirpas-ı Manisa ve kadim ihtisab-ı İzmir							28.000	
T o p l a m	55.500	33.500	23.500	33.500	33.500	28.000	28.000	28.000

1245'de iltizam bedelleri 87.500 kuruş tutmuş olup bunun 23.500¹³ kuruşu mahallinde ödenmiş, 64.000 kuruşu Mukataat Hazinesi'ne teslim edilmiştir. 1246'da ise tamamı Mukataat Hazinesi'ne gönderilmiştir.

İzmir ibtisabı gelirleri, Osmanlıların, diğer pek çok gelir kaynağında da tatbik ettikleri gibi mahallinde gerekli masraflar ve bu gelirden ödenmesi kararlaştırılan ödemeler yapıldıktan sonra merkeze gönderiliyordu. Bu masrafların başında da ihtisab memurlarının maaşları ve ihtisab konağının harcamaları geliyordu. Mevcud muhasebe bilançolarında genellikle pek fazla teferruata kaçılmadan kâtib, hademe aylıkları ve mutfak masraflarına âid rakamlar verilmiştir. Bazılarında birer aylık masraflar gösterilmiş ve o bilançoda kaç aylık masraf yer almışsa buna ve toplamına işaret edilmiştir. Bazan da muhasebe bilançosunun ihtiva ettiği dönemin tamamına âid rakamlar yazılmıştır. Sadece Receb-Zilhicce 1244 devresine âid altı aylık bilançoda gider kalemlerinin teferruatlı bir dökümünü buluyoruz. Bu suretle memur sayısı, her birinin vazifesi ile bunlara ödenen meblâğları öğrenmemiz kabilmaktadır. Buna göre, rüsûm-ı cihâdiyye dairesinde çalışanların sayısı bir müdür veya emin (-sıfatı verilmeden Ali Ağa olarak yazılmıştır-), bir sarraf, beş kâtib ve altı hizmetkâr olmak üzere 13 kişidir. Diğer kâtibler, numaralandığı halde Mısır eşyası kâtibi ayrıca yazılmıştır. Öyle anlaşılıyor ki, Mısır'dan gelen malların kayıtlarıyla tek bir kâtib ilgilenmektedir. Bu dairedeki vazifelilere aylık yapılan ödeme 1244'de 2.420 kuruştur.

Zahire pazarı ve ihtisab işlerine bakan bir müdür, bir kâtib ve dört de hizmetkâr bulunmaktadır. Damga emini ile bu müdürün maaşları aynıdır. Fakat kâtib maaşı, diğer kâtiblere nazaran daha azdır. Bu dairede ödenen aylık maaş tutarı 480 kuruştur.

13 Bu 23.000 kuruş şu kalemlerden mürekkebirdir :

1. nefs-i Manisa ihtisab, ihzâriyye, sîrhhâne, bâc-ı siyah, kapan-ı erz ve gallat mukataası iltizamı	9.000
2. Manisa kazası damga-yı bogası tahmis-i kahve ve duhan resmi mukataası iltizamı	3.000
3. Manisa damga-yı kirpas mukataası iltizamı	11.500

23.500

(MAD, nr. 8363, s. 16).

Saçmahanede de bir müdür, kâtib ve saçma dökücü ile bir hizmetkâr vardır. Aylık ödeme tutarı 305 kuruştur.

Bunlardan başka kereste rûsûmâtı, palamud tartılması, ebvab-ı selâse (9 kişi), Menemen iskelesi, debbağhane, narh, Frenk gümrüğü memurlarıyla ihtisab çavuşları (4 kişi) memurlarına altı aylık toplam 1.975 kuruş; ihtisab konağındaki kâtib ve hademele-re -ki bunlar tahrirat kâtibi, yamağı, tezkire kâtibi, 15 hademe, seyis ve sarraftan ibarettir- 3.030 kuruş; ihtisab konağının aylık mutfak masrafı ise -1.000 kuruşu gümrüğe çıkarıldıktan sonra 4.667,5 kuruştur. Böylece, aylık masraf toplamı 13.837,5 kuruşu bulmaktadır. Bunun altı aylık tutarı 83.025 kuruşa ulaşmaktadır.

1243 yılına âid I numaralı muhasebede bu rakamlar, memurlar teker teker gösterilmeden daireler için toplam miktarlara işaret edilmek üzere verilmiştir. Buna göre, rûsûmat me'murları aylıkları 2.670, damga me'murları aylıkları 770, ihtisab konağı kâtib ve hademesi aylıkları 3.860, taze meyve gümrüğü me'murları aylığı 2.470 ve taşra me'murları yiyecek masrafları 3.520 kuruş olmak üzere vazifeliler için yapılan masraf tutarı 13.290 kuruştur.

III numaralı muhasebede de döküm I numaralıdaki gibidir. Bu muhasebede Adana ve Tarsus ihtisab fazlası memurlarının rebî'ülevvel ve rebî'ülâhır ayları masrafları (5.000 kuruş) ile damga memurlarının buraya nakli ile gümrükte yapılan ilâve ve genişletmeler için sarf olunan 4.000 kuruş da bulunmakta, böylece masraflar 194.026 kuruşa ulaşmaktadır.

Tahir Bey'in ihtisab nâzırlığına âid 1247 yılı muhasebesinde aylık maaş ve masraflar tutarı 13.838,5; yıllık 166.062 kuruştur. Bu muhasebede de IV numaradaki gibi Tokat bakırı resmi mirisi toplanması için yapılan fazla masrafa yer verilmiştir. Yıllık masraf 6.284 kuruş olup bunun 2.191 kuruşu hasılat olarak düşülmüş, 4.193 kuruş masraf gösterilmiştir. Buna göre 1247 yılı toplam masrafı 170.155 kuruş olarak görülmektedir.

1250 yılının Tahir Bey'in ihtisab nâzırlığına âid ilk dokuz aylık muhasebesinde «ma'aş ve mâhiye ve masârif-i müteferrika» başlığı altındaki meblâğ 124.546 kuruş, oğlu ve halefi Hüseyin Bey'in nâzırlığına isâbet eden Şevval - Zilhicce 1250 aylarına âid ise 41.515,5

kuruş, yani toplam 166.061,5 kuruş olup diğer yıllarla aynıdır. 1251 muhasebesinde de rakamda farklılık olmayıp yine 166.062 kuruştur.

Hıfzı Paşa'nın nâzırlığına rastlayan 1253 yılına âid muhâsebede masraflar daha teferruatlı bir şekilde gösterilmiştir. Meselâ, kâtib ve hademelerin maaş ve aylıklarıyla mutfak masrafı için yine 166.062 rakamı olmasına rağmen bunun gelen defterdeki 180.226,5 kuruştan sabıkına kıyasen 14.164 kuruş tenzil edilerek ödendiği anlaşılmaktadır¹⁴.

İzmir'deki asâkir-i mansûrenin maaş ve tayinatları da ihtisab gelirinden ödenmektedir. Harb hali dolayısıyla 1243'de İzmir ve Sakız'daki mansûre askeri için ödenen meblâğın hayli yüksek olduğu görülmektedir. Bu yılın muhasebesinde İzmir ve Sakız'daki askere âid masraflar ayrı yazılmıştır. İzmir'e âid rakamların tertib tarzı farklıdır. Rebî'ülevvel - cemâziyelevvel aylarına âid rakamlar tek bir kalem olarak verildiği halde cemâziyelâhır, receb, şa'ban ve ramazan ayları, her biri için maaş ve tayinat da ayrılmak üzere, ayrı ayrı gösterilmiştir. Sakız'ın bütün ayları, İzmir'in ikinci grubu gibidir. Rakamlarda, gerek İzmir, gerekse Sakız için her ay ufak farklılıklar bulunmaktadır. Bu da asker sayısı ile ilgili olmalıdır.

1243 muhasebesinde yine askerin ihtiyacı olan ve İzmir'den Sakız'a sevk edilen zahire bahasına da ayrıca yer verilmiştir. 129.128 kuruş tutarındaki bu meblâğ muhasebede 103.340 ve 25.788 kuruş olarak iki kalem halinde gösterilmiştir¹⁵.

1244 muhasebesinin masraf kısmında mansûre askeri için sarf edilen her hangi bir meblâğa rastlanmamaktadır. Cemâziyelevvel - Zilka'de 1245 ödemeleri iki kalem olarak yazılmıştır. Cemâziyel-

14 Osmanlı maliyesinde bütün ödemelerde sabıkı kayıtlarının çıkarılması ve fazla görünen rakamların, «sâbıkına kıyasen» tenzil edilmesi alışlagelmiş bir tatbikattır.

15 Aslında Ömer Lütfi Efendi bu meblâğın firârf rumların emlaklerinin satışından elde edilen gelirden (Bu konu ile ilgili olarak bk. M. S. Kütükoğlu, «Yunan İsyanı Sırasında Anadolu ve Adalar Rumlarının Tutumları ve Sonuçları», *Türk-Yunan İlişkileri, Üçüncü Askeri Tarih Semineri Bildirileri*, Ankara 1986, s. 143-145) sağlanmasını teklif etmişse de kabûl olunmayarak ihtisab gelirinden ödenmesi daha uygun bulunmuştur (Bk. 1243 muhasebesi hâtimesi).

evvel ve cemâziyelâhır ayları için 14.673,5; receb - zilka'de ayları için 148.097 kuruş olmak üzere toplam 162.770,5 kuruştur. Ayrıca İzmir'in kadim ihtisab bedeli tutarı olan 7.500 kuruş ile ertesi yılın afyon sermayesi¹⁶ için 1.000.000 kuruş tutarındaki meblâğ da bu rakama ilâve edilmiştir.

Biri Ömer Lütü Efendi'nin nâzirliğine âid sekiz, diğeri Tahir Bey'in nâzirliğine âid dört aylık iki parçadan ibaret olan 1246 yılı muhasebelerinin ilkinde, gördükleri vazifelere göre İzmir ihtisabına bağlı müdür, kâtib, me'mur, hademe ve sarraf maaşları ile mutfak masrafları ve Tokat bakır resmi, ihtisab konağı kira bedeli ve memurları için sarf edilen meblâğ ayrı kalemler halinde yer aldığı halde ikincisinde hepsi birlikte yazılmıştır. Fakat her ikisinde de asâkir-i mansûre için yapılan bir masraf kalemine rastlanmamaktadır.

1247 ve 1250 yılları muhasebeleri icmal mahiyetinde olup masraflar, 1246 yılının ikinci muhasebesi gibi tek kalem olarak gösterildiğinden, ne kadarının ihtisab memurlarına, ne kadarının askere sarf edildiği açık değildir. Ancak, verilen misallerden de kolaylıkla anlaşılacağı gibi, masraf kalemlerinde büyük değişiklikler olmamaktadır. Dolayısıyla bu yılın rakamları da bir öncekinden pek farklı olmasa gerektir.

1251 muhasebesinde «bâ-irad ve masraf an masârif-i asâkir-i mansûre» başlığı altında 2.060.723 rakamına rastlanmaktadır. 1253 yılı rakamına kıyaslandığında bu miktar hayli yüksektir. Dolayısıyla içinde maaş ve tayinattan başka kalemlerin de bulunduğunu düşündürmektedir.

1253 yılı muhasebesinde asâkir-i mansûre için 909.682,5; topçu askeri için 44.424,6 olmak üzere toplam 931.446 kuruş ödeme yapılmıştır. 1254'ün ilk altı ayında ise bu rakam asâkir-i mansûre için 420.531, topçu için 21.746 kuruş olmak üzere 442.277 kuruştur.

Görüldüğü gibi, İzmir ihtisabınca toplanan gelirler yanında mahallinde yapılan masraflar oldukça azdır. Askere ödenen maaş ve diğer masraflar çıktıktan sonra bile Mukataat Hazinesine hayli

¹⁶ Afyon alımları için yetiştiriciye ödenecek meblâğ. Burada, bunun için bir önceki yılın gelirinden muhafaza edilen para kasd edilmektedir.

yüklü bir meblâğ teslim edilmektedir. Teslimler nakid ve poliçe olarak yapılmakta ve mizanlarda ne kadarının nakid, ne kadarının poliçe olarak ödendiğine de işaret edilmektedir.

Ödemeler, muhasebe bilânçolarında özet olarak yer alırken hazineye yapılan ödemelerin tek tek yazıldığı müstakil defterler de tutulmuştur. Bu defterlerde her aya âid ödemeler

«Berây-ı hâsılât-ı ihtisâb-ı İzmir vâcib-i sene 242 ki emr-i idâre-eş be-uhde-i Ömer Lütfi Efendi an hâcegân ber-vech-i emânet ihâle-şüde ve berây-ı hâsılâteş in kadar meblâğ be-masârîfât-ı asâkir-i mansûre-i medîne-i İzmir itâ-şüde berây-ı şehri .. ve irâd masrafesş irâde-i aliyye taalluk-kerde ez an sebeb meblâğ-ı mezbûr der-sergi-i hazîne-i mukataat irâd ve masraf kayd-şüde fermûde

kuruş

187.109

—187.109

000.000 teslim fi 28 RA 243 irâd ve masraf»¹⁷

şeklinde ayrı ayrı gösterilmiştir.

Eğer aylık ödenmesi gereken miktar def'aten değil de birkaç taksitte teslim edilmişse ödenmesi gereken miktar üste yazılmış, her teslimde teslim tarihi ile miktarı ve kalanı gösterilmek üzere tamamen ödeninceye kadarki rakamlar kayd olunmuştur.

Ödemenin nakid değil de poliçe olarak yapılması halinde bu da

«Berây-ı hâsılât-ı ihtisâb-ı İzmir ve rûsûmât-ı mîriyye-i sâire vâcib-i sene 1244 ki, be-uhde-i Ömer Lütfi Efendi, an hâcegân-ı Divân-ı Humâyûn, ber-vech-i emânet ihâle-şüde ve in kadar meblâğ an cânib-i mûmâileyh bâ-poliçe vurud ve berây-ı tahsis-i asâkir-i mansûre be-Hazîne-i Mukataat tahsîl-şüde fermûde

¹⁷ 1242 senesi masraflarını gösteren defter : MAD, nr. 8435, s. 15 ve 11787, vr. 5b.

İcraş

54.000

500 fî 5 CA sene 245 emânet poliçesinden

53.500

—53.500 fî 24 CA sene-i minhu. Bu dahi.¹⁸

00.000

şeklinde belirtilmiştir.

¹⁸ 1245 senesi masraflarını gösteren defter : MAD, nr. 8414, vr. 17b. MAD, 8433 ve 8436 da aynı tür defterlerdendir.

E K L E R

A. ÖMER LÜTFİ EFENDİ'NİN İHTİSAB NÂZİRLİĞİNA AİD MUHASEBELER

I

Berây-ı hâsılât ve teslimât-ı ihtisab ve resm-i damga ve palamud ve rûsûmât-ı sâire der medîne-i İzmir ve Güzelhisâr-ı Aydın ve Manisa ve tevâbî'hâ vâcib an gur-re-i Z sene 1242 (26 Haziran 1827) ilâ gaye-i N sene 1243 (15 Nisan 1828) ki, be-ma'rifet-i Ömer Lütfî Efendi an hâcegân-ı Dîvân-ı Humâyûn me'mûr-ı ihtisâb-ı mezbûr idâre vü tahsîl ve sarf ü teslim-şüde bûd ve ? hesâbeş ? in kadar meblâğ ziyâde teslimiş zuhûr kerde ve an cânib-i Hazine-i Mukata'at redd-şüde ve ilmühaber dâde fermûde be-cihet-i memhûr şukka ve defâtîr-i mûmâileyh ve der-kenâr ve memhûr i'lâm-ı hazret-i Hüseyin Hüsnü Beyefendi, Nâzır-ı Mukata'at ve takrîr ve bâ-hatt-ı humâyûn-ı şevket-makrûn ve fermân-ı âlî fi 25 Muharrem sene 244 (7 Ağustos 1828) ve bâ-fermân-ı şerif.

Berây-ı Hâsılât-ı İhtisâb-ı Mezbûr ve Tevâbî'hâ

Berây-ı hâsılât-ı ihtisâb-ı nefs-i medîne-i İzmir, vâcib an 17 ZA sene 242 ilâ gaye-i N sene 1243¹⁹ (12 VI 1827 - 15 IV 1828).

Şem'-i asel	35.252
Penbe	71.312 24 pr.
Afyon	42.535 31
Afyon	200.872
Kalige	23.612 33
Seccâde	5.022 27

19 1243 olması gerekirken metinde sehven 1244 yazılmıştır.

Tiftik	118.586	
Cedid nuhas	36.674	
Köhne nuhas	36.196	35
Sa'leb	6.482	5
Mahmûde	19.854	22
Kitre	6.466	35
Mahleb	5.797	25
Sandal	472	
Alacehrî	43.404	15
Mazı	27.493	4
Boya-i kök	61.646	20
Riște-i Ankara	25.574	13
Çekirdeksiz üzüm	17.351	30
Üzüm-i Urla ve säire	217.794	20
Siyah üzüm ve beğlerce	55.701	27
İncir	80.418	24
Cild-i erneb	17.324	30
Revgan-ı zeyt	1.830	32
Kereste	15.505	
Hinta	920	
	<hr/>	
	1.174.121	7
Rüsümât-ı şa'ir ve bakla ve hayvânât	25.898	
Hâsılât-ı rüsümât-ı mezkûreden gümrük müdürî ile münâzi'in fih olan resm-i ruhsatiyye	18.000	
	<hr/>	
	1.218.019	
Berây-ı hâsılât-nüvişte vâcib an gurre-i RA sene 243 (22 IX 1827) bâ-tekasid-i penbe makîu'an ihâle-güde	6.000	fi gurre-i RA sene 1243 (22 Eylül 1827), taksid-i evvel
	6.000	fi gurre-i N sene-i minhu (17 Mart 1828), taksid-i sânî
	<hr/>	
	12.000	
Berây-ı hâsılât-ı iskelehâ-yı Kızılcatuzla ve Ezine, an gurre-i M sene 1243 ilâ gaye-i Ş sene-i minhu (25 VII 1827. 16 III 1828)	36.138,5	

Berây-ı hâsilât-ı iskele-i Kal'a-i Sultan ve Lâpseki, vâcib an gurre-i M sene 1243 ilâ gaye-i Ş sene 1243 (25 VII 1827 - 16 III 1828)	6.272
Berây-ı hâsilât-ı nefis-i medine-i Tire ve Bandırma, vâcib an gurre-i Muharrem sene 1243 ilâ gaye-i N sene-i minhu (25 VII 1827-15 IV 1828)	17.667
	7.561 Hâsilât-ı Tire
	10.106 " havâli-i Bandırma ve Ödemis
	17.667
Berây-ı hâsilât-ı iskele-i Cezire-i Kuş	2.880

Berây-ı hâsilât-ı yevmiyehâ ve sâire-i mezbûrîn der-nefs-i İzmir

An cânib-i muhtesib-i sâbık ahz-kerde, vâcib an Evvel-i Mart ilâ 17 ZA sene 1242 (12 VI 1827) gayr-ez masârif	2.367
Hâsilât-ı yükâ ve zehâir-i kışla an tertib-i yevmiyye ahz-kerde	2.026
Hâsilât-ı yevmiyye ve ruhsatiyye, vâcib an gurre-i [M] sene 1242 ilâ gaye-i N sene 1243 (25 [VII] 1827- 15 IV 1828)	298.874
Hâsilât-ı ihtisâb-ı âidât ki beher sene ahz-şüde	15.556
	318.823

*Berây-ı hâsilât-ı mahall ve iskelehâ-yı mezbûrîn, vâcib an gurre-i Z sene 1242 ilâ
gaye-i N sene 1243 (26 VI 1827 - 15 IV 1828)*

Hâsilât-ı iskelehâ-yı Edremid ve Kemer	50.372
Hâsilât-ı iskele-i Ayvalık	6.863
Hâsilât-ı iskele-i Ayazmend	17.494
Hâsilât-ı iskele-i Çiftlik-i Kabakum	20.683

Hâsılât-ı iskele-i Çandarlı	14.381
Hâsılât-ı iskele-i Kocabel	16.164
Hâsılât-ı Cezire-i Midillü	56.064 73 ak
Hâsılât-ı Güzelhisar	27.490
	<hr/>
	209.511 73 ak

Berây-ı hâsılât-ı yevmiyye-i ihtisâb-ı mezbûrîn, vâcib an gurre-i Ş sene 1243 ilâ gaye-i şehri mezbûr sene-i minhu (17 II - 16 III 1828)

İhtisâb-ı Manisa	13.346 16 pr.	
İhtisâb-ı Güzelhisâr-ı Aydın	7.007	
	<hr/>	
	20.353 16	
Berây-ı rûsûm-ı miriyye ve kantar-ı palamud an mahall-i mezkûrîn	miriyye	kantariyye
Hâsılât-ı iskelehâ-yı havâli-i İzmir	27.500	25.600
Hâsılât-ı iskelehâ-yı Kızılcâ-tuzla ve Ödemiş	157 20	2.094
	<hr/>	<hr/>
	27.657 20	27.694
Berây-ı hâsılât-ı mahsûl-i palamud der-nefs-i İzmir ve tevâbi'ihâ, vâcib-i Mart sene 42 ilâ Kasım sene-i minhu (1827)	200.166	
Berây-ı hâsılât-ı damga, vâcib an gurre-i S sene 243 ilâ gaye-i N sene-i minhu (24 VIII 1827 - 15 Nisan 1828)	633.803	
	<hr/>	
<i>Yelcân-ı hâsılât</i>	2.730.984 16 pr.	
ufak para noksanıyçün tüccardan alınan	70.000	
	<hr/>	
	2.800.984 16	

MINHÂ*el-Masârîfât*

Berây-ı ma'âş ve mâhiyye-i Asâkir-i Mansûre der-İzmir ve Sakız, vâcib-i mezbûrîn l'tâ-şûde, ber-müceb-i sûret	187.109	vâcib an gurre-i L sene 1242 ilâ gaye-i Muharrem sene 243 (28 IV 1827-23 VIII 1827)
---	---------	---

76.581,5 vâcib an gurre-i C ilâ
gaye-i S (?) sene-i minhu
(24 VIII-21 IX 1827)

263.690,5

Berây-ı ma'aş ve mâhiyye ve
ta'yinât-bahâ ve elbise-i

Asâkir-i Mansûre-i tertîb-i İzmir,
vâcib-i gurre-i RA sene 1243 ilâ
gaye-i CA sene-i minhu, ber müceb-i
sûret (22 IX-19 XII 1827)

218.421

Berây-ı ma'aş ve mâhiyye ve
ta'yinât-bahâ-i Asâkir-i m.

vâcib-i mezbûrin ber-müceb-i sûret

182.474

vâcib-i şehr-i C sene 1243

(20 XII 1827-17 I 1828)

vâcib-i şehr-i B sene-i minhu

(18 I-16 II 1828)

vâcib-i şehr-i Ş sene-i minhu

(17 II-16 III 1828)

vâcib-i şehr-i N sene-i minhu

(17 III-15 IV 1828)

ma'a kalavra-bahâ

ma'aş

ta'yinât-bahâ

22.440

17.742 32 pr.

22.465

19.316 6

22.230

21.529 39

22.295

34.455 14

89.430

+

93.044

= 182.474

Berây-ı ma'aş ve mâhiyye ve

ta'yinât-bahâ-i Asâkir-i

Mansûre, me'mûr-ı muhâfaza-i

Sakız, ber-müceb-i sûret

242.284

vâcib-i şehr-i RA sene 243

(22 IX-21 X 1827)

vâcib-i şehr-i R sene-i minhu

(22 X-19 XI 1827)

vâcib-i şehr-i CA sene-i minhu

(20 XI-19 XII 1827)

vâcib-i şehr-i C sene-i minhu

(20 XII 1827-17 I 1828)

vâcib-i şehr-i Receb sene-i minhu

(18 I-16 II 1828)

vâcib-i şehr-i Ş sene-i minhu

(17 II-16 III 1828)

vâcib-i şehr-i N sene-i minhu

(17 III-15 IV 1828)

ma'aş

ta'yinât-bahâ

18.060

11.781

21.490

12.643 24

21.950

13.973 20

18.980

13.526 20

19.095

15.008 28

19.030

14.400

19.640

23.365 33

137.585

+

104.699

= 242.284

Berây-ı havâlat-ı mezkûrın ber-müceb-i sûret

Bahâ-yı çuka-yı fes be-Âsitâne-i	
Sa'âdet irsâl-güde	40.998
Emîn-i binâ-yı kışlak-ı İzmir dâde	40.000
Berây-ı bedel-i mukata'a-yı	
ihtisâb-ı İzmir dâde	7.500
	<hr/>
	88.498

Berây-ı bahâ-yı zehâir, lâzıme-i	
Kal'a-yı Sakız iştirâ-güde	103.340

Hunta-yı Moskov

keyl beheri (kuruş)

6.490 X 14 = (90.860)

Hunta-yı yerlü

1.040 X 12 = (12.480)

103.340

Berây-ı bahâ-yı zehâir der-	
anbar (?) muhârebe be-câhib-i	
külfar ? kerde	8.809

Berây-ı masârif-ı mezbûrın	25.788
----------------------------	--------

Nakliyye-i hunta an İzmir ilâ Çeşme

8.151

Nakliyye-i asâkir ve mühimmât
ve zahire an Çeşme ilâ Sakız

17.637

25.788

Berây-ı masârif-ı mezkûrın, vâcib-i	
şehr-i Ş sene 1243 (17 II-16 III 1828)	3.750

Masârif-ı ihtisâb-ı Güzelhisar

650

Masârif-ı ihtisâb-ı Manisa

3.100

3.750

Berây-ı masârif-ı palamud, vâcib an	
gurre-i Receb sene 1242 ilâ gaye-i L	
sene-i minhu (29 I-26 V 1827)	49.900

Berây-ı mâhiyye-i hademe-i mezbûrın,	
lâzıme-i tahsil-i rûsumât-ı mezbûre,	
vâcib an gurre-i ZA sene 1242 ilâ	
gaye-i N sene 1243 (27 V 1827 -	
15 IV 1828) ki istihdâm-güdegân	146.190

Mâhiyye-i me'mârın der

pişgâh-ı Gümrük-i Meyve-i Ter

2.470

Mâhiyye-i me'mârın,

lâzıme-i tahsil-i rûsumât

2.670

Mâhiyye-i damga-i me'mârın

770

Mâhiyye-i kâtib ve

hademe der-İkonak-ı ihtisab

3.860

<i>Mâhiyye ve me'kulât-bahâ-i me'mûrîn-i taşra</i>	3.520
	<hr/>
	13.290 × eş-şehr 11 = 146.190
Berây-ı masârif-i mahall-i mezbûrin	3.600
<i>Masârif-i inşâ-i süknâ (?) der pişgâh-ı Gümrük-i Meyve-i Ter</i>	3.000
<i>Masârif-i inşâ-i süknâ (?) der Bâb-ı Tire</i>	600
	<hr/>
	3.600
Berây-ı masârif-i matbah, vâcib an gurre-i ZA sene 1242 ilâ gaye-i N sene 1243 (27 V 1827 - 15 IV 1828) fi gehr 6.000 × eş-şehr 11 = 66.000	
<i>Y e k û n</i>	1.402.744 20
Berây-ı hâsılât-ı mezbûre ki in kadar meblâğ bi'd-defa'ât be-Hazîne-i Mukata'ât, nakden ve bâ-pollçe teslim-şüde	1.399.266 20
<i>CEM'AN YEKÛN</i>	2.802.011
Ez-ziyâde Teslimât-ı me'mûr-ı mûmâileyh ki, in kadar meblâğ an Hazîne-i Mukata'ât redd-eş sûret-dâde	1.026 24 pr.

Hâcegân-ı Dîvân-ı Humâyûndan İzmir İhtisab Nâzırı Ömer Lütüfî Efendi'nin bidâyet-i me'muriyetinden *kırk üç* senesi ramazân-ı şerîfi gayetine değın İzmir ve Manisa ihtisablariyle rûsûmât-ı sâireden ber-mûceb-i defter hâsılâtı *yirmi altı yük yetmiş altı bin dört yüz otuz dört* guruşa bâliğ olarak meblâğ-ı mezbûrdan Mûkata'ât Hazînesine ceste ceste irsâlâtiyle İzmir ve Sakız Cezîresinde olan Asâkir-i Mansûrenin sene-i sâbika şevval-i şerîfine mahsûben mâhiyye ve ta'yînât-bahâlarıyle Cezîre-i mezkûrede mevcûd bulunmak üzere mubâya'a ve der-anbar olunan zehâirin ve Çeşme yakasından imrar kılınan mühimmat ve asâkirin masârifatiyle müstahdem hademesinin mâhiyye ve sâireleri cem'an *altı yük kırk bin* guruşa reside olmuş olduğundan bahisle muhasebesi rûyet olunarak yedine bir kit'a sened itâsı husûsu Efendi-i mûmâileyh[in] gönderdiği bir kit'a arızasında tahrîr ve inhâ ve defter-i

mezkûru ba's u isrâ etmekle keyfiyyet-i kuyûdu ba'de'l-ihrac ve defter-i mezkûr hulâsa olunarak iktizâsı Mukata'at Nâzırı sa'âdetlû, atûfetlû beyefendi hazretlerinden isti'lâm olundukda, Efendi-i mûmâileyhin ber-vech-i emânet uhdesine muhavvel olan İzmir ihtisab ve rûsûmât-ı sâire-i mîriyyenin tahsîl ve Asâkir-i Mansûre masârifına tahsîsen Mukata'ât Hazînesine tavsîli emrinde ber-mûceb-i kuyûd *iki yüz kırk iki* senesi receb-i şerifinden bed' ile *iki yüz kırk üç* senesine mahsûben *kırk üç* senesi ramazân-ı şerifi gayetine değin vâkı' ve tahsîl olunan rûsûmât-ı mukayyedelerinin yekûnu, hulâsa-yı defter mantûkunca *yirmi sekiz yük dokuz yüz seksen dört* guruş *on altı* paraya bâliğ olmuş ve meblâğ-ı mezbûreden Sakız Kal'ası lâzimesiyçün mubâya'a ve nakl olunan zehâir semeni ve ma'a mühimmât ücret-i nakliyyesi masârifâtı olarak *iki kalem, bir yük yirmi dokuz bin yüz yirmi sekiz* guruş mevâdd-ı mîriyyeden olup Hazîne-i Âmire'den te'diyyesi icâb eden ve gerek palamud ve matbah masârifı ve hademe ma'aşları olup hâsîlâtından mahsûbu lâzım gelen *iki yük altmış dokuz bin dört yüz kırk* guruşdan cem'an *üç yük doksan sekiz bin beş yüz altmış sekiz* guruş lede't-tenzîl kusur hâsîlâtı olan *yirmi dört yük iki bin dört yüz on altı* guruş *on altı* para Efendi-i mûmâileyh tarafından İzmir taburlarının masârifâtına sarf olup ber-mûceb-i sûret mahsûb olunan ve gerek nakd ve polîçe vechile vârid olan Mukata'ât Hazînesine bi't-teslîm irâd ve masraf kılınan *yirmi dört yük üç bin dört yüz kırk üç* guruş ile muvâzene olundukda *bin yirmi altı buçuk* guruş *dört* para ziyâde teslîmâtı olarak mûmâileyhin matlûbu zuhûr etmiş olmağla bu sûretde matbah masârifâtı ve hademe mâhiyyelerinin aynıyle mahsûbu irâde buyurulduğı takdirce keyfiyyet ber-vech-i muharrer Başmuhâsebeye kayd ile ziyâdenin reddiyçün sûreti ve umûr-ı mîriyyeden olup bâlâda beyan olunan *yüz yirmi dokuz bin yüz yirmi sekiz* guruşun münâsib emvâl-i mîriyye veyahud seferiyye akçesinden Mukata'ât Hazînesine te'diyyesiçün tezkiresi ve Efendi-i mûmâileyh tarafına ve Mukata'ât Hazînesi defterlerine ale't-tafsîl ilmühaberleri i'tâsiyle tanzîmi icâb-ı maslahatdan idüğünü i'lâm edüp ancak ihrâc olunan der-kenarlar nâtık olduğı üzere Sakız Cezîresiyçün sekiz aylık zahîre mubâya'a ve tısyârı husûsuna bundan akdem Efendi-i mûmâileyh me'mûr buyurulmuş olduğundan İzmir'de firârî köylerin emlâkleri bahâsından der-dest olan *yüz bin* guruşun zahîre maddesine sarfı hu-

sûsunu Efendi-i mûmâleyh inhâ ve istizân etmiş olmak hasebiyle keyfiyyet hâk-pây-i humâyûn-ı şâhâneye lede'l-arz meblâğ-ı mezbûr *yüz bin* guruş ceyb-i humâyûn-ı mülûkâneye muhasses olduğundan dokunulmayup zahîre bahâsı ve sâir lâzım olacak akçenin İzmir rûsûmât-ı mîriyyesinden uydurulması bâbında sünûh eden irâde-i seniyye, Efendi-i mûmâleyhe hitâben tastîr ve tesyîr buyurulmuş olan cevabnâme-i sâimde muharrer idüğü nümâyân olduğuna ve cânib-i mîrinin dahi adem-i vüs'ati takrîbiyle vâridât ve emvâl-i mîriyye masârifât-ı gayr-i vâfi idüğüne binâen bu sûretde zahîre bahâsı ve ma'a mühimmât ücret-i nakliyyesi olan meblâğ-ı mezbûr *yüz yirmi dokuz bin bu kadar* guruşun mukaddem irâde buyurulduğu üzere ihtisab hâsılâtından mahsûbu ve yâhud Nâzır-ı mûmâleyhin i'lâmı mücebince seferiyye akçesinden Mukata'at Hazînesine i'tâsı ve matbah masârıfı ve hademe mâhiyelerinin aynıyle mahsûb kılınması hususlarında ne vechile irâde-i seniyye ta'alluk eder ise ol vechile iktizâsının icrâsı lâzım geleceği bâ-takrîr lede'l-arz takrîr-i mezkûr bâlâsına midâd-ı sürhile şerh verilerek rikâb-ı kâ-m-yâb-ı mülûkâneye lede'l-arz meblâğ-ı mezbûr *yüz yirmi dokuz bin bu kadar* guruş İzmir ihtisâbı hâsılâtından mahsûb olunmak üzere tanzim ve icrâsına ibtidâr oluna deyü hatt-ı humâyûn-ı şevket-makrûn-ı mülûkâne şeref-bahş-ı sahîfe-i sudûr olmakla mantûk-ı münîfi icrâ olunmak bâbında sâdir olan fermân-ı âlî mücebince Nâzır-ı mûmâleyh Ömer Lütfi Efendi'nin zahîre bahâsı ve ma'a mühimmât ücret-i nakliyyesi olan *yüz yirmi dokuz bin yüz yirmi beş* guruş ile matbah ve hademe mâhiyeleri ihtisâb-ı mezkûr hâsılâtından mahsûb olunarak Efendi-i mûmâleyhin ziyâde teslim eylediği *bin yirmi altı buçuk* guruş dört paranın Mukata'at Hazînesi'nden reddiyçün başka sûretleri ve hazîne-i merkumeye ilmühaberi i'tâsı telhis olundukda mücebince Başmuhâsebeye kayd olunup sûretleri ve ilmühaberi itâ olunmak bâbında sâdir olan fermân-ı âlî mücebince kayd olunup Mukata'at Hazînesi zimmet defterlerine vârid olan ilmühaberi kayd olundu.

Fî 27 Muharrem sene 1244 (9 Ağustos 1828)

(MAD, nr. 8298, s. 197-198)

II

Berây-ı hâsılât-ı ihtisâb ve rûsûmât-ı sâire-i İzmir ve Güzelhisâr-ı Aydın ve Manisa ve tevâbi'ihâ ve rûsûmât-ı sâire-i mezkûrîn, vâcib an *gurre-i L sene bin iki yüz kırk üç ilâ gaye-i C sene bin iki yüz kırk dört* (16 Nisan 1828 - 6 Ocak 1829) ki be-ma'rifet-i Ömer Lütfî Efendi, an hâcegân-ı Dîvân-ı Humâyûn, me'mûr-ı ihtisâb-ı mezbûre ber-vech-i emânet idâre ve tahsîl, nakden ve bâ-poliçe be-cânib-i Hazîne-i Mukata'at irsâl ve teslim-şüde cânib-i hazîne-i mezbûre ilmûhaber dâde fermûde, ber-mûceb-i muhâsebe ve defter-i müfredât-ı vâridât ve ziyâde ve memhûr i'lâm-ı hazret-i Mehmed Es'ad Efendi, Nâzır-ı Mukata'at ve bâ-fermân-ı şerif ilmûhaber dâde, fi 18 Ş sene 1244 (23 Şubat 1829).

Berây-ı hâsılât-ı mezbûrîn vâcib an gurre-i Şevval sene 1243 ilâ gaye-i C sene 1244
(16 IV 1828 - 6 I 1829)

Rûsûm-ı ihtisâbiyye-i İzmir	326.608
Resm-i damga-i İzmir	556.161
Rûsûm-ı meyve ve sâire	492.895 20
Rûsûm-ı kökboya, mazi ve sâire	344.481
Rûsûmât-ı tiftik ve penbe ²⁰ ve sâire	388.990
Rûsûm-ı kereste	31.383
Rûsûmât-ı iskelehâ-yı zehâir ve sâire	248.006
Rûsûmât-ı sabun ve revgan-ı zeyt ve sâire	190.617
	<hr/>
	2.579.141 20

Berây-ı rûsûmât ve hâsılât-ı ihtisâb-ı mezbûrîn, vâcib an gurre-i N sene 1243 ilâ gaye-i C sene-i minhu (7 III 1828 - 6 I 1829)

Rûsûmât-ı sabun ve revgan-ı zeyt an cânib-i Ayvalık ve Kızılcaturza	38.121
---	--------

20 Cev-M., nr. 27477'de «penbe» yok.

Kal'a-i Sultâniyye ve Lâpseki ²¹	2.500
	<hr/>
	40.621
Rûsûmât-ı kantar ma'a ücret-i kantâriyye	320.689
Rûsûmât-ı ihtisâb-ı Güzelnîsar-ı Aydın ²² , rûsûm-ı cedîd	69.823
rûsûm-ı atık	23.101
	<hr/>
	92.924
Hâsılât-ı ihtisâb-ı Manisa, rûsûm-ı cedîd	117.864
rûsûm-ı atık	28.494
	<hr/>
	146.358
Rûsûm-ı incir ve üzüm ve zeyt ve sabun ve sairâ gayr-ez İzmir ²³	58.999
Fazla-i vâridât	
berây-ı menâfi ²⁴ -nüvişte	20.000
noksân-ı akçe ²⁵ ve ba'zı avâid	80.000
	<hr/>
	100.000
<i>Y e k û n</i>	759.591
Rûsûmât-ı penbe ve sairâ vâcib an gurre-i S sene 1244 ilâ gaye-i C sene-i minhu (13 VIII 1828 - 6 I 1829)	10.349
Rûsûm-ı ihtisâbiyye-i Hân-ı Beşir Ağa, vâcib an gurre-i R sene 1244 ilâ gaye-i C sene-i minhu (II X 1828 - 6 I 1829)	8.779 ²⁶
	<hr/>
	19.049
<i>CEM'AN YEKÛN</i>	3.357.854 20
Bedelât-ı kadime-i mutasarrifân-ı İhtisâb-ı İzmir ²⁷ ve sairâ der sene 1243	-55.500

21 Cev-M., nr. 27477'de «Lâpseki» yok.

22 Cev-M., nr. 27477'de yalnız «Güzelnîsar».

23 Cev-M., nr. 27477'de «der-İzmir».

24 Cev-M., nr. 27477'de «zâyi».

25 Cev-M., nr. 27477'de «harc».

26 Cev-M., nr. 27477'de 8300. Fakat her iki halde de toplam tutmuyor.

27 Cev-M., nr. 27477'de «Aydın ve Manisa».

<i>Nısf hisse-i ihtisâb-ı Manisa</i>	5.000		
<i>Nısf hisse-i mukata'a-i m.</i>	4.000		
<i>Damga-i kirpas</i>	11.500		
<i>Resm-i penbe-i Manisa</i>	10.000		
<i>Ihtisâb-ı Aydın ve tahmis ve damga ve sâire</i>	25.000		
			55.500
	3.302.354	20	
<i>Minhâ el-masârifât ve mahsûbât²⁸</i>			
<i>Bahâ-yı nakliyye-i palamud, lâzime-i Âsitâne-i Ahyye²⁹</i>	44.353		
<i>Masârif-ı matbah-ı konak-ı ihtisab der İzmir vâcib an gurre-i Şevval sene 243 ilâ gaye-i C sene 1244 (16 IV 1828- 6 I 1829)</i>	54.000	<i>şehriyye</i>	$6.000 \times \text{eş-şehr } 9 = 54.000$
<i>Ma'aş ve mâhiyye-i kâtib ve gırak ve hademe-i sâire-i ihtisâb-ı Aydın ve Manisa vâcib an gurre-i N sene 243 ilâ gaye-i C sene 244 (17 III 1828 - 6 I 1829)</i>	45.000	<i>şehriyye</i>	$4.500 \times \text{eş-şehr } 10 = 45.000$
<i>Mâhiyye ve masârifât-ı me'mûrin berây-ı tahsil-i rûsûmât der- sevâhîl, nakl-i İzmir ve tevâbi'ihâ ve Midillü ve Edremid ve Kızılca- tuzia vâcib an gurre-i L sene 1243 ilâ gaye-i C sene 1244 (6 IV 1828- 6 I 1829)</i>	119.610	<i>şehriyye</i>	$13.290 \times \text{eş-şehr } 9 = 119.610$
	262.963		
<i>El-bâki</i>			
<i>Vâridât</i>	3.039.391		
<i>Bî'd-defa'at Mukata'at Hazinesine teslim olunan</i>	2.857.769,5		
<i>Der-dest tahsil olunmakta olan polîçe senedâtından mahsûbu iktizâ eden</i>	181.621,5		

İzmir ihtisâbı ve rûsûmât-ı sâire-i mîriyye tahsilâtına me'mûr hâcegân-ı Dîvân-ı Humâyûndan Ömer Lütî Efendi'nin vârid olan defter-i vâridâtı hulâsası mefhûmunda me'mûr-ı tahsilî olduğu

28 Cev-M., nr. 27477'de sadece «masârifât».

29 Cev-M., nr. 27477'de «Bahâ-i nakliyye-i palamud».

İzmir ihtisâbı [203] ve rüsûmât-ı sâire-i mîriyyesinin *iki yüz kırk üç* senesi şevvali guresinden işbu *kırk dört* senesi cemâziyelâhırî gayetine değin dokuz mah zarfında hâsılât-ı vâkıası ber-mantûk-ı defter-i vâride *otuz üç yük elli yedi bin sekiz yüz elli dört buçuk* guruşa ve irâd eylediği masârif ile irsâlât ve mahsûbatı dahi *otuz iki yük yetmiş bir bin üç yüz yetmiş yedi* guruşa bâliğ olmuş ve bu sûretle *seksen altı bin dört yüz* bu kadar gurusî zimmeti görünmüş olduğunu tahrir ü beyân ve sûret-i muhâsebe i'tâsı niyâz eylediği ecilden kuyûd-ı lâzimesi ba'de'l-ihrac iktizâsı Mukata'at Nâzırı sa'adetlü, atûfetlü efendi hazretlerinden istilâm olundukda ihtisâb-ı mezkûre hâsılâtından ve rüsûmât-ı sâire-i mîriyyeden bit-terkim takdim kılınan hulâsa defteri mantûku üzre tevârih-i müteaddide itibâriyle işbu *iki yüz kırk dört* senesi cemâziyelâhırî gayetine değin kâffe-i tahsilât ve makbûzâtı olan *otuz üç yük elli yedi bin sekiz yüz elli dört buçuk* gurusdan Manisa ihtisâbı mukata'ası ve sâirenin *iki yüz kırk üç* senesine mahsûben kadim bedelleri olarak mahallinde ashâbına vermiş olduğu beş kalem *elli beş bin beş yüz* gurus ile mâhiyye ve masârif-ı vâkı'a-yı müteaddidesi olarak mecmu'ü lâzım gelen *iki yüz altmış iki bin dokuz yüz altmış üç* gurus, hâsılât-ı mezkûreden fûrû nihâde olunarak lede'l-muvâzene müddet-i merkumede Mukata'at Hazînesine *otuz yük otuz dokuz bin üç yüz doksan bir buçuk* gurus irâd husûle gelmiş ve meblâğ-ı mezbûr nakd ve poliçe vechile tamâmen hazîne-i mezkûreye vurûd etmiş olmağla bu sûretde keyfiyyet Başmuhâsebe'ye kayd ile hâsılât-ı mezkûreden mahsûbu lâzım gelen meblâğ-ı mezbûr *iki yük altmış iki bin dokuz yüz altmış* gurusun hazîne-i mezkûr sergisinde irâd ve masrafı için sûreti ve rüsûmât-ı mezkûre *iki yüz kırk dört* senesine mahsûben sâbıkı vechile bir sene-i kâmile mûmâileyh ma'rifetiyle ber-vech-i emânet zabt u idâre olunmak üzre emri ve keyfiyyet ale't-tafsîl beyân olunarak Mukata'at Hazînesine ilmûhaberi ve muhtesib-i mûmâileyh tarafına sûret-i muhâsebesi i'tâsiyle tanzîmi muktezâ-yı maslahat idüğünü i'lâm etmekle mücebince emri ve iktizâ eden mahallere ilmûhaberi ve sûret-i muhâsebesi tahrir olunmak fermân buyurulmağın mücebince kayd olunup Mukata'at Hazînesi defterlerine vârid olan ilmûhaber kayd olundu.

Fî 18 Ş sene 1244 (23 Şubat 1829)

(MAD, nr. 8298, s. 202-203)

III

Berây-ı hâsılât-ı rûsûmât-ı ihtisâbiyye-i İzmir ve cevânibihâ-i mezkûrîn vâcib an gurre-i Receb sene 1244 ilâ gaye-i C sene 245 (7 Ocak - 26 Aralık 1829) ki be-ma'rifet-i Ömer Lûtfi Efendi, muhtesib-i İzmir, cem' ve tahsîl-şüde ber-müceb-i hulâsa ve defter-i müfredât ve derkenâr ve bâ-fermân-ı şerîf

Berây-ı hâsılât-ı resm-i damga ve bedelât-ı yevmiyye der nefis-i İzmir vâcib an gurre-i Receb sene 1244 ilâ gaye-i C sene 1245 (7 I-26 XII 1829)	1.295.029		
Berây-ı hâsılât-ı rûsûm-ı mezkûrîn vâcib an gurre-i Receb sene 1244 ilâ gaye-i C sene 1245 (7 I-26 XII 1829)			
		resm-i mirî	kantariyye
Mazu	10.197		15.005
Kökboya	71.649		86.705
Şem'-i asel	29.857		15.805
Yapağı	35.299		34.301
Tiftik	131.673		90.311
Rişte-i Ankara	28.893		16.470
Afyon	309.273		280.083
	616.841	547.680	= 1.164.521 ³⁰
Berây-ı rûsûmât-ı mezkûrîn der nefis-i İzmir, vâcib-i mezbûr			
Rûsûmât-ı nuhas-ı cedid ve köhne	107.959		
Rûsûmât-ı halı ve seccâde	57.086		
Penbe, ecnâs	78.714		
Cıld-i erneb	22.602		
Mahmude	15.135		
Kitre	7.304		
Alacehr	93.893		
Sa'leb	5.199		
Sanduk	62		
Mahleb	6.661		
Sünger	57.032		
Çekirdeksiz	19.730		
Razakı	155.299		

30 Kantariyye resimleri sütununda toplama hatası olup doğrusu 538.680'dir. Dolayısıyla mirî ve kantariyye resimleri toplamı da 1.155.521 olacaktır.

Siyah ve beğlerce	109.433
Resm-i mirî [ve] kantariyye-i incir	221.547
Ruhsatıyye-i meta'-ı debbağ	45.783
	<hr/>
	1.003.440
Berây-ı resm-i mirî-i kereste ki, furuht-şüde der nefis-i İzmir vâcib-i m.	34.143
Berây-ı rûsûmât-ı ebvâb-ı penbe-i İzmir, vâcib-i m.	17.963
Berây-ı resm-i revgan-ı zeyt ki der nefs (?) -i İzmir be-esnaf ve sabuncuyân furuht-şüde, vâcib an 17 L 244 ilâ gaye-i ZA sene-i minhu (22 IV-3 VI 1829), cem' ve tahsil-şüde	22.674
Berây-ı rûsûmât-ı iskele-i Menemen der nefis-i İzmir	4.338
Berây-ı hasılât-ı resm-i mirî ve [kantariyye]-i revgan-ı zeyt ki, revgan-ı mezbûr an cânib-i İzmir be-mahall-i ihrâc ve irsâl-şüde, vâcib an gurre-i N sene 244 ilâ gaye-i C sene 1245 (24 II-26 XI 1829)	76.799
Berây-ı resm-i mirî ve kantariyye-i revgan-ı zeyt der iskelehâ-yı Ayvalık ve Edremlid ve Çandarlı ve Şığacık ve Ada-yı Kuş tahsil-şüde, vâcib-i mezbûr	346.008
Berây-ı hasılât-ı resm-i ihtisâbiyye ve damga ve şem'hâne ve tahmis-i Manisa der-in vâcib-i mezbûr	121.305
[Toplam]	154.805
Bedel-i iltizam der mahalles itâ-şüde	-33.500
<i>Bedel-i damga-i kirpas-ı Manisa</i>	21.500
<i>Penbe-i Manisa</i>	10.000
<i>Bedel-i ihtisâb-ı kadîm</i>	9.000
<i>Bedel-i tahmis-i Manisa</i>	3.000
	<hr/>
	33.500
	<hr/>
	121.305
Berây-ı rûsûmât-ı ihtisâbiyye ve damga-yı cihâdiyye ve tahmis ve duhan-ı Güzelhisar, vâcib-i mezbûr tahsil-şüde	95.628

<i>Bedel-i iltizam der mahalleş teslim-şüde</i>		-25.500
		70.128
		<hr/>
[Toplam]		95.628
Berây-ı resm-i miri ve kantariyye-i palarnud der iskeleha-yı Ayvalık ve Ada-yı Kuş ve Manisa, vâcib-i mezbûr	236.953	
<i>Resm-i kantar</i>		144.180
<i>Resm-i miri</i>		92.773
		<hr/>
		236.953
Berây-ı rûsûmât-ı taş, vâcib-i mezbûr	822	
Berây-ı hâsîlât-ı mûmeyyızân-ı afyon, vâcib an 28 Receb 244 ilâ 20 CA 45 (3 II-17 XI 1829)	41.352	
Berây-ı hâsîlât-ı Hân-ı Kebîr ve Sağmahâne	48.298	
		9.028
		7.500
		31.770
		<hr/>
		48.298
Berây-ı rûsûmât-ı ihtisâbiyye-i Ovacık ve Kızılcatuzla ve Kaza-yı Ezine, vâcib an gurre-i Receb sene 244 ilâ gaye-i C sene 1245 (7 I-26 XII 1829)	58.010	
Berây-ı rûsûmât-ı iskeleha-yı mezbûrin, vâcib an gurre-i Receb sene 244 ilâ gaye-i C sene 1245 (7 I-26 XII 1829)	215.184	
Edremid ve Kemer	125.074	
Ayvalık	28.935	
Ayazmend	19.362	
Kabakum	8.860	
Çandar	16.941	
Çeşme, an gurre-i Ş sene 44 ilâ gaye-i C sene 245 (6 II-26 XII 1829)	15.962	
		<hr/>
		215.184
Berây-ı rûsûmât-ı üzüm-i iskele-i Çeşme	146.689	

Berây-ı hâsilât-ı rûsûmât-ı nuhas-ı Tokad ve Tarsus	108.052	
<i>Hâsilât-ı nuhas-ı Tokad</i>		76.647
<i>Hâsilât-ı nuhas-ı Tarsus</i>		31.405
		<hr/>
		108.052
Berây-ı bedel-i nüvişte	20.000	
Berây-ı hasılât-ı rûsûmât-ı mahall-i mezbûrîn	254.038	
Ada-yı Kuş, vâcib an gurre-i RA sene 44 ilâ gaye-i C sene-i minhu (11 IX 1828-6 I 1829)	20.492	
İstanköy, an gurre-i L sene 44 ilâ gaye-i C sene-i minhu (6 IV-6 I 1829)	32.673	
Manisa	76.184	
Ödemiş ve Birgi	11.604	
Kaza-yı Tire	5.346	
Nazilli ve Kuyucak ve Ilca ve Köşk ve Yenipazar	15.588	
Kırkağaç ve Soma	17.352	
Bayındır	21.083	
Turgudlu	15.815	
Antalya	14.814	
Gördüs ve Kayaçık vâcib an 15 L sene 244 ilâ gaye-i Ş sene 1245 (20 IV 1829-23 II 1830)	11.779	
Cezîre-i Rodos, vâcib an gurre-i L sene 244 ilâ gaye-i Z sene-i minhu (6 IV-2 VII 1829)	7.100	
Foça, an gurre-i Receb sene 244 ilâ gaye-i Z sene-i minhu (7 I-2 VII 1829)	4.208	
	<hr/>	
	254.038	
Berây-ı rûsûmât-ı Cezîre-i Midillü	129.920	
[Toplam]		133.729
<i>Nâzir Ağa me'mûrlarına</i>		— 3.809
		<hr/>
		129.920
Berây-ı rûsûmât-ı Kal'a-yı Sultâniyye	14.000	
Berây-ı hâsilât-ı rûsûm-ı ihtisâbiyye-i kadim ve bâzâr-ı zahîre	165.831	

<i>Rûsumât</i>	125.331
<i>Avâidât-ı müteferrika</i>	48.000
	<hr/>
	173.331
<i>Bedel-i iltizam der mahalles itâ-şüde</i>	— 7.500
	<hr/>
	165.831
<i>Y e k â n</i>	5.592.497
<i>Sehv-i yekûn-ı resm-i kantariyye-i palamud</i>	3.000
	<hr/>
	5.595.497
<i>Harc ve kalemiyye ve avâidât-ı üzüm, gayr-ez taksim der nefis-i İzmir cem'-şüde</i>	190.000
	<hr/>
	5.785.497
<i>MINHÂ</i>	
<i>Berây-ı mâhiyye-i kâtib [ve] huddamân ber-in tahsil-i rûsumât der nefis-i İzmir, vâcib an gurre-i Receb sene 1244 ilâ gaye-i Z sene-i minhu (7 I-2 VII 1829)</i>	102.000
	<i>fi şehri es-şehri</i>
<i>mâhiyye</i>	10.000 × 6 = 60.000
<i>masraf-ı matbah</i>	7.000 × [6] = 42.000
	<hr/>
	102.000
<i>Berây-ı mâhiyye-i kâtib ve hademe ve masârif-ı matbah, vâcib-i mezbûrîn</i>	
<i>Berây-ı mâhiyye-i me'mûrân ber-in tahsil-i rûsumât</i>	
<i>Berây-ı mâhiyye-i me'mûrân tahsil-i rûsumât-ı cihâdiyye</i>	2.420
<i>Berây-ı mâhiyye-i me'mûrân-ı damga</i>	960
<i>Berây-ı mâhiyye-i müdürân-ı bâzâr-ı zahîre-i ihtisab</i>	480
<i>Mâhiyye-i müdürân-ı Saçmahâne</i>	305
<i>Mâhiyye-i müdürân der derûn-ı şehri</i>	1.975
	<hr/>
	6.140

Berây-ı mâhiyye-i ketebe ve hüddâm der-konağ-ı ihtisab		
Mâhiyye-i kâtib ve hademe	2.810	
Mâhiyye-i çırak	220	
	<hr/>	
	3.030	
Mâhiyehâ	55.020	fi şehr 9.170 × eş-şehr 6
Berây-ı masârif-ı matbah	28.006	
	<hr/>	
	83.026	
		7.000
<i>Sebt-i masârif be-gümrük idâre-şüde</i>		<hr/> -2.333
		<hr/> 4.667
Berây-ı masârifât ve harc-ı râh-ı me'mûrîn fazla-i ihtisâb-ı Adana ve Tarsus der şuhûr-ı R. Ateyn	5.000	
Berây-ı masârif-ı ebniyye-i gümrük ki, ber-in ilâve ve tevsi', be- câyeş-i me'mûrân-ı damga	4.000	
YEKÜN	194.026	
<i>El-bâkî</i>		
<i>Hâsulât, gayr-ez masârifât</i>	5.591.471	

*Berây-ı hâsulât-ı rûsûmât-ı ihtisâb-ı İzmir, vâcib-i sene 1244 (14 VII 1828 -
3 VII 1829), be-ma'rifet-i Ömer Lütî Efendi*

Et-teslimât be-cihet-i yirmi üç kit'a zimemât	5.288.514 20	6 N sene 1245 (I III 1830)
	143.443	4 L sene-i minhu (29 III 1830)
<i>Palamud bahâ</i>	65.338	
<i>Kuhsat</i>	57.105	
<i>Han ve Saçmahâne-i İzmir</i>	21.000	
	<hr/>	
	143.443	
	<hr/>	
	5.431.957 20	

Fermân buyurulduğu üzere İzmir ihtisâb ve rûsûmât-ı ma'lûmesinin sene-i merkume hâsılâtı olarak mûmâileyh Ömer Lûtfi Efendi ma'rifetiyle bi'd-defa'ât vârid olan mebâligden *elli iki yük seksen sekiz bin beş yüz on dört buçuk* guruşu teslim ve irâd kayd ile kusur *yirmi beş bin yedi yüz* guruşluk poliçe temessükâtı mahallerinden kabûl etdirilerek va'deleri duhûl ile der-dest tahsil ve teslim olunmakta olup ancak bâ-irâde-i seniyye hâsılât-ı mezkûreden va'de olmak üzere mubâyâ'a olunan tiftik bahâsiyçün i'tâ ile seferiyye akçesinden olarak cânib-i miriden i'tâ olunacak *iki yük yetmiş üç bin* guruş henüz tahsil (ve) i'tâ ile teslim olunmamıştır. Fermân devletlü, sa'adetlü sultânım hazretlerininindir.

Fi 27 N sene 1245 (22 Mart 1830)

(BOA, Cev-M., nr. 27477, arka yüz)

IV

Kırk beş senesi receb-i şerifi guresinden zilhiccesi gayetine değin (27 Aralık 1829 - 21 Haziran 1830) altı mah zarfında İzmir ihtisâbı ve tevâbi'atından hâsıl olan rüsûmât-ı mîriyye ve cihâ-diyyenin icmâl defteridir.

Damga resmi, kıymeti hesabıyla				
kuruşda bir buçuk paradan				
Damgaya gelmeyen eşyaya				
tezkire verilerek	378.860			
Damgaya gelen eşyaya damga darbiyle	443.331			
				822.191
Resm-i mîri ve kantâriyye				
	Resm-i mîri	Kantâriyye	Toplam	
Rişte-i Ankara	11.028	+	11.028	= 22.056
Tiftik	45.058	+	45.058	= 90.114
Afyon	46.777	+	46.777	= 93.554
Şem'-i asel	11.274	+	7.496	= 18.770
Ecnâs-ı mazı	8.295	+	11.420	= 19.715
Ecnâs-ı kökboya	42.808	+	51.358	= 94.166
Yapağı	12.177	+	16.321	= 28.498
İncir	1.571	+	1.202	= 2.773
Nefs-i İzmir ve Kuşadası iskelelerinden				
tahmül olunan palamuddan	45.073	+	70.500	= 115.573
Ecnâs-ı sünger	11.358			
<i>fena</i>			1.620	
<i>ince</i>			9.738	
				11.958
Ecnâs-ı penbe	35.839			
<i>ham</i>			35.420	
<i>kozahdan</i>			386	
<i>çığından</i>			33	
				35.839
Mahmûde	1.103			
Kitre	5.091			
Sandaraka	135			
Sa'leb	1.092			
Alacehri,	31.471			

<i>âid</i>	31.930	
<i>ednâ</i>	141	
	<hr/>	
	31.471	
Mahleb	10.681	
Cedîd nuhas	78.597	
Köhne nuhas	14.873	
Hah ve keçe	34.228	
Clid-i erneb	14.757	
Seccade ve kilim	5.631	
Çekirdeksiz üzüm	2.504	
Razakî üzümü	46.057	
Siyah ve beğlerce üzümü	29.237	
Debbağ meta'ı	24.471	
Nefs-i İzmir'de furuht olunan revgan-ı zeyt	14.016	
İzmir'in kadim ihtisâb olan zahire pazarında tahsil olunan	53.885	
<i>Altı mah zarfında tahsil olunan</i>	46.235	
<i>Avâid-i kadime</i>	7.650	
	<hr/>	
	53.885	
Altı mah zarfında afyon mümeyyizliği hâsılâtı	24.000	afyon çeki 300
İzmir postasının altı aylık bedeli	10.000	
İzmir'in ebvâb-ı selâse hâsılâtı	15.126	
İzmir'de kâin Menemen iskelesinden tahsil olunan resm-i mîrî	787	
İzmir'de tahsil olunan kereste mîrisi	22.643	
Hân-ı kebir icâresiyle Sağmahâne fazlası hâsılâtı	17.756	
<i>İcârât</i>	8.901	
<i>Sağmahâne fazlası</i>	8.855	
	<hr/>	
	17.756	
Medîne-i Manisa'nın ihtisab ve damga ve tahmis ve şem'hâne ve cihâdiyye rûsûmâtının gayr-ez masârifât altı aylık hâsılâtı	99.174	
Mahallinde verilen bedel-i iltizam	-23.500	
	<hr/>	
	75.674	
Kazalardan tahsil edilen ihtisab, damga, tahmis, duhan ve cihâdiyye rûsûmâtının gayr-ez masârifât altı aylık hâsılâtı		

Nefs-i Aydın Güzelhisarı	31.372
Aydın havâlisinden	7.328
Ödemiş ve Birgi kazalarından	7.905
Tire Kazasından	4.005
Bayındır Kazasından	22.478
Turgudlu Kazasından	9.181
Gördüs ve Kayacık kazalarından	11.279
Kırkağaç ma'a Soma kazalarından	18.170
Ayvacık ve Kösederesi kazalarından	30.265
Çeşme kazasından	4.588
Sığacık'dan	1.202
Kuşadası'ndan	13.637
Menteşe ve havâlisinden	23.946
Antalya İskelesinden	11.334
Rodos Cezîresinden	8.079
İstanköy Cezîresinden	3.785
<i>Y e k ü n</i>	2.097.276

İki yüz kırk beş senesi receb-i şerifi guresinden sene-i merkume zilhiccesi gayetine (27 XII 1829 - 21 VI 1830) gelince altı mahda nefs-i İzmir'de ihtisab ve rüsümât-ı cihâdiyye hizmetinde istihdâm olunan ketebe ve hademe-i sâire mâhiyyeleri ve matbah masârifâtı

Rüsümât-ı cihâdiyye me'mûrlarına	2.420
<i>Alî Ağa'ya</i>	700
<i>Kâtib-i evvel Mustafa Efendi'ye</i>	500
<i>İkinci kâtibe</i>	200
<i>Üçüncü kâtibe</i>	120
<i>Dördüncü kâtibe</i>	80
<i>Sarrafa</i>	300
<i>Eşyâ-ı Mısır kâtibine</i>	100
<i>Hizmetçilere, 6 nefer</i>	420
	<hr/>
	2.420
Damga me'mûrlarına	960
<i>Damga emini</i>	200
<i>Kâtibi</i>	150
<i>Sarrafa</i>	250
<i>Damgazen</i>	100
<i>Hizmetçileri, 3 nefer</i>	210
<i>Boya parası</i>	50
	<hr/>
	960

Zahire pazarı ve ihtisab me'mûrlarına	480	
Müdüre		200
Kâtibe		100
Hizmetçilere, 4 nefer		180
		<hr/>
		480
Sağmahâne me'mûrlarına	305	
Müdüre		150
Sarrafı		100
Saçma dölcüsüne		25
Hizmetçiye		30
		<hr/>
		305
Derûn-ı şehrin sâir mahallerine ta'yin olunan me'mûrlara	1.975	
Kereste rûsûmâtına me'mûra, 2 nefer		200
Palamud veznîne me'mûra		100
Yağ kapanı me'mûruna		100
Ebdûb-ı seâse rûsûmâtı me'mûrlarına, 9 nefer		675
Menemen iskelesi me'mûruna		150
Debbağhâne me'mûruna		80
Es'ara me'mûra		200
Mahkemedin es'ara me'mûra		50
Frenk Gümürüğü iskelesinde rûsûmâta me'mûra		140
İhsâra me'mûr ihtisab çavuşlarına, 4 nefer		280
		<hr/>
		1.975
İhtisab konağında müstahdem ketebe ve hademenin mâhiyyeleri	3.030	
Tahrirât kâtibi Sacid Efendi		900
Yamağ Hüseyin Efendi		160
Tezkire kâtibi Vâzih Efendi		250
Mevcud otuz hademenin on beşi		1.200
Gümürüğe ifrâz ile bâki on beş neferin mâhiyyeleri		—
Sâis (seyis), ser-abdâr ve aşçıların nisîf mâhiyyeleri		300
Sarrafın mâhiyyesi		220
		<hr/>
		3.030
Mâhiyye matbah masârufı olan yedi bin kuruşun sülûsü gümürüğe ifrâz ile bâki iktizâ eden matbah masârufı	4.667,5	

<i>Bir mahda vuku' bulan masârif</i>	13.897,5 ..
<i>İcmâl-i masârifât ve irsâlât</i>	
Altı mahda ıktizâ eden masârifât-ı mezkûre	83.025
Kırk beş senesi recebinde rü'yet olunan muhâsebede zuhûr eden fazla teslimat	88.238,5
Asâkir-i Mansûre'nin ber-müceb-i ruznamçe an gurre-i CA sene 45 ilâ gaye-i C sene 45 (29 X-26 XII 1829) iki aylık mâhiyye ve ta'yinat-bahâları	14.673,5
Vekîlimiz Fehmi Efendî'nin, bâ-polîçe teslimâtı	525.833
Asâkir-i Mansûre'nin ber-müceb-i ruznamçe an gurre-i Receb sene 45 ilâ gaye-i ZA sene 45 (27 XII 1829-23 V 1830) beş aylık mâhiyye ve ta'yinat-bahâları	148.097
Afyon sermâyesine mahsûben tevkif olunan	1.000.000
İzmir'in ihtisâb-ı kadîmesi bedel-i iltizâmı olmak üzere bu tarafda verilen	7.500
	<hr/>
	1.867.367
<i>M I Z Â N</i>	
Ber-vech-i bâlâ altı aylık hâsılât	2.097.276
İrsâlât ve masârifât, ber-vech-i bâlâ	-1.867.367
	<hr/>
	229.909
Harc ve kalemiyye ve avâidâtıdan me'mûrlara taksim olunandan ma'ada fazlası	42.250
	<hr/>
	272.159
Bu def'a bâ-polîçe hazîne-i mezkûreye irsâl olunan	272.159
	<hr/>
	000.000

15 S sene 46 (5 Ağustos 1830).

Bende
Ömer Lütfî, Nâzır-ı
İhtisâb-ı İzmir,
hâlâ

(Cev-M, nr. 16508/3)

Penbe						
ham	12.900					
çiğ	174					
koza	1.140		15.214	+	14.510	= 29.724
Palamud	123.962	92.182	217.144	+	16.224	= 233.368
Hâsilât-ı rûsûmât-ı mezkûrın					Resm-i mîrî	
Mahmûde			7.992	+	2.232	
Kitre			7.744	+	4.523	
Sa'leb			1.852	+	167	
Alacehr						
âlâ			55.084			
ednâ			352	+	11.543	
Nuhas						
cedid			6.732	+	61	
kõhne			14.205	+	2.490	
Halı ve keçe			17.928	+	9.166	
Seccade ve kilim			3.764	+	1.271	
Cild-i erneb			1.301	+	651	
Üzüm-i çekirdeksiz			12.443	+	63	
Üzüm-i razakı			67.990	+	43.270	
Üzüm-i siyah-ı beğlerce			54.024	+	14.227	
Meta'-ı debbağ			18.015	+	9.985	
Sandaraka			98	+	—	
Mahleb			3.720	+	5.044	
Hinta			31	+	12.442	
Şa'ir			354	+	4.909	
Böğrölce			796	+	1.639	
Nohud			51	+	940	
Darı			1.014	+	2.388	
Revgan			15.734	+	3.977	
Bakla			—		492	
Sisam			—		615	
			290.774	+	132.075	= 422.849
Berây-ı bedel-i posta-i İzmir			10.000	+	10.000	= 20.000
Hâsilât-ı rûsûmât-ı ihtisâb-ı kadîm-i						
bâzâr-ı zahîre der nefis-i İzmir			58.410			
avâidât-ı kadîm			2.578			
vâcib-i m.			60.988	+	24.990	= 85.978
Hâsilât-ı bedelât-ı penbe			15.706	+	6.517	= 22.223
Hâsilât-ı iskele-i Menemen der nefis-i İzmir			4.097	+	214	= 4.310
Ecnâs-ı (?) kereste der nefis-i İzmir			18.744	+	2.672	= 21.416
Fazla-i sağmahâne			13.868	+	2.612	= 16.480
Hâsilât-ı afyon ve mizân-ı afyon 386 çeki			40.970			

Hâsılât-ı sergi-i asâkir-i mansûre der nefis-i İzmir an gurre-i M sene 243 ilâ gaye-i Z sene 245	6.895		
Berây-ı hâsılât-ı rûsûmât-ı mezkûrîn İhtisâb ve damga ve şem'hâne ve cihâdiyye ve resm-i penbe ve tahmis-i Manisa	115.176	+	37.907
İhtisab ve cihâdiyye-i Güzelhisar	50.510	+	36.851
Resm-i bâb-ı havâli-i Aydın	15.932	+	8.952
Ödemiş ve Birgi	10.474	+	3.690
Kaza-yı Tire	6.972	+	2.199
Kaza-yı Bayındır	17.970	+	6.203
Turgutlu	8.801	+	4.175
Kaza-yı Demirci	4.479	+	565
Gördüs ve Kayacık	7.044	+	2.000
Antalya	5.904		
Kal'a-yı Çanak	721		
Kırkağaç ve Soma	10.470	+	9.117
Kaza-yı Ayvacık	33.736		
Kaza-yı Çeşme	112.517	+	2.458
?	1.374		
Ada-yı Kuş	37.285	+	12.391
Mentege ve tevâbi'ihâ	32.780		
Cezîre-i Rodos	5.766	+	7.057
Cezîre-i İstanköy	14.579	+	3.456
Rûsûmât-ı Kızılcatuzla... sevâhl-i Ezine			11.650
Y e k û n	489.508	+	19.489 = 684.317

CEM'AN YEKÛN

vâcib an gurre-i M sene 246 ilâ gaye-i C sene-i minhû	2.967.652
vâcib an gurre-i B sene 246 ilâ gaye-i Ş sene-i minhû	826.152
	3.793.804

	kıyye	dirhem	rûsûmât
Berây-ı hâsılât ve masârifât-ı rûsûm-ı cihâdiyye-i nuhas der Tokad vâcib an gurre-i Z sene 245 ilâ gaye-i Ş sene-i minhû	20.177	380	30.189 35 pr.
hâsılât-ı minhû			1.509 39
hâsılât ilâ gaye-i Z sene-i minhû			835 —
			32.534 34
CEM'AN YEKÛN			3.826.338 34

MİNHA EL-MASÂRIFÂT

Ma'aş-ı me'mûrîn ve hademe ve masârîfât-ı matbah, vâcib-i mezbûrîn

Berây-ı mâhiye-i me'mûrîn-i

tahsil-i rûsûmât-ı damga

Mâhiyye-i me'mûrîn-i tahsil-i

rûsûmât-ı oihâdiyye

2.420

Mâhiyye-i me'mûrîn-i damga

960

Mâhiyye-i me'mûrîn-i bâzâr-ı

zahîre-i İzmir

480

Mâhiyye-i me'mûrîn-i saçmahâne

305

Mâhiyye-i müdirân der derûn-ı şehr

1.975

6.145

Mâhiyye-i ketebe ve hademe der

konağ-ı ihtisâb

Mâhiyye-i ketebe ve hademe

2.810

Mâhiyye-i sarraf

220

3.030

Masârîf-ı matbah

fi şehr

7.000

Be-gümrük-i İzmir, idare-i derûn-ı şehr

-2.332 20

4.667 20**Y e k û n**

13.827 20 para × eş-şehr 6 = 110.700

Vâcib an gurre-i M sene 246 ilâ gaye-i

C sene-i minhâ

83.025

Vâcib an gurre-i B sene 246 ilâ gaye-i

Ş sene-i m,

27.675

110.700

Masârîfât-ı me'mûrîn ve icârât-ı konağ

ve sâire-i rûsûm-ı nuhas der Tokad

29.475

Y e k û n

140.175

MİZÂN

Hâsilât ber-vech-i bâlâ

3.828.338 34

Masârîfât ber-vech-i bâlâ

- 140.175 -

3.686.163 34

Berây-ı bedel-i iltizâm-ı mukata'a-yı

resm-i penbe-i Manisa, vâcib-i sene 245 ki,

an hâsilât-ı ihtisâb-ı İzmir i'tâ şüde fermûde

der-cânib-i Hazine-i Mukata'at-ı İzmir ve

masraf kayıd şüd

10.000

Bahâ-yı saçma ve kurşun ve sâire ki
in kadar meblâğ an cânib-i nâzır-ı ihtisab-ı
sâbık be-cânib-i Tahir Bey devr ü teslim ve
kayd şüde

	kıt'a/kantar/çeki		beheri	baha
Saçma	9.882 kn.	X	75 20 =	74.631 20
Külçe kurşun	175 kn.	X	65 =	10.757 20
Yerli kurşun melâsı	206 kn. 74 lodra	X	69 =	14.265
Hatab	10 çeki	X	7 =	70
				99.724

Hâsılât-ı mezkûr in kadar meblâğ ?

vâcib an 10 CA sene 1246 ilâ 4 M

sene 1247 be-Hazîne-i Mukata'at

teslim şüde ber-mûceb-i der-kenâr-ı sergi

3.576.439 34

Harir Nâzır-ı sa'âdetlü Ömer Lütî Efendi hazretlerinin bundan akdem me'mûr-ı idâresi olduğu medîne-i İzmir ve tevâbi'âtı ihtisab-lariyle rûsûmât-ı cihâdiyyenin tahsîlât ve teslimât muhâsese altı ayda bir def'a rû'yet olunması nizâmından olduğuna binâ'en *ikiyüz kırk altı* senesi muharremi guresinden cumâdelâhresi gayetine değin hâsılât ve teslimât defteri mukaddem takdîm olunarak muhâseseinin rû'yeti der-dest iken me'mûriyet-i mezkûreden infisâli cihetiyle me'mûriyeti müddetinde gerüye kalmış olan receb ve şa'ban-ı şerif hâsılât ve teslimât defterinin takdîmine ta'liken Mukata'at Hazînesinde tevkîf olunmuş ve şehreyn-i mezkûreyn hâsılât ve teslimât defteri bu def'a teslim kılınmış olduğuna beyâniyle hazîne-i merkumede tevkîf olunmuş olan altı aylık defteriyle birleştirilerek muhâseseinin rû'yetiyle iktizâ eden sûret-i muhâseseinin itâsını nâzır-ı mûmâileyh hazretleri bâ-takrir inhâ etmekle mûcebince kuyûd-ı lâzimesi ba'de'l-ihrac iktizâsı Mukata'at Nâzır-ı sa'âdetlü, atûfetlü efendi hazretlerinden lede'l-isti'lâm *iki yüz kırk altı senesi* muharremi guresinden efendi-i mûmâileyhin infisâli tarihi olan sene-i merkume şa'ban-ı şerifi gayetine değin sekiz ay zarfında ber-mûceb-i defâtir medîne-i İzmir ve havâ-lisi ihtisab ve cihâdiyye rûsûmâtının gayr-ez masârif hâsılât-ı vâkı'ası olan *otuz altı yük seksen altı bin yüz altmış üç buçuk* gurusu *on dört* paradan Mukata'at Hazînesi sergi der-kenârı nâtik olduğuna üzere bi'd-defa'at teslimâtı olan *otuz beş yük yetmiş altı bin dört yüz otuz dokuz buçuk* gurusu *on dört* para fûrû-nihâde ile le-

de'l-muvâzene kusur kalan *bir yük dokuz bin yedi yüz yirmi dört* guruşun *on bin* guruşu ba-sened-i makbûz resm-i penbe-i Manisa mukata'asının *kırk beş* senesi bedeli olarak mahallinde mutasarıfına verilmiş ve *doksan dokuz bin yedi yüz yirmi dört* guruş kezâlik bâ-sened-i makbuz İzmir saçmahânesinde mevcûd olup halefi Tahir Bey hazretlerine devr ü teslim olunmuş olan saçma ve kurşun ve sâire bahâsı olduğu der-kenarda gösterilmiş olmağla bu sûretde keyfiyet başmuhâsebeye kayd ile ber-vech-i muharrer mukata'a-yı mezbûrun sene-i merkume bedeli olarak verilmiş olan meblâğ-ı mezbûr on bin guruşun hâsılât-ı mezkûreden Mukata'at Hazînesinde irâd ve masraf vechile mahsûbuyçün sûreti ve sâli-fü'z-zikr saçma ve kurşun bahâsı olan meblâğ-ı mezbûrun mûmâileyh Tâhir Bey'e zimmet kayd olunarak keyfiyyet lede'l-hâce bilinmek üzere hazîne-i merkume mansûre zimmeti defterlerine iltimûhaberî ve mûmâileyh Ömer Lütî Efendi tarafına sûret-i muhâsebesi itâsı tanzîmî muktezâ-yı tabi'at-ı maslahatdan idüğini ilâm etmekle ber-mûceb-i itâ sûreti ve ilmûhaberî ve sûret-i muhâsebesi itâsiyle tanzîmî husûsu bâ-takrîr lede'l-arz tahrîr-i mezkûr bâlâsına midâd-ı sürhile şerh verilerek hâk-pây-ı humâyûn-ı şâhâneye lede'l-arz inhâ olunduğu üzere tanzîm ve icrâsına ibtidâr olunması mazmûnunda hatt-ı humâyûn-ı mülûkâne şeref-bahş-ı sahîfe-i sudûr olmağla icrây-ı iktizâsma himmet olunmak bâbında sâdır olan fermân-ı âlî mûcebince kayd olunup sûreti ve sûret-i muhâsebesi verilmekle keyfiyyet ma'lûm olmak için Mukata'at Hazînesi mansûre zimmeti defterlerine dahi vârid olan işbu ilmûhaber bâ-fermân kayd olundu.

Fî 5 S sene 1247

(MAD, nr. 8113, s. 21-23)

**B. MEHMED TAHİR BEY'İN İHTİSAB NÂZİRLİĞİNA AİD
MUHASEBELER**

VI

Berây-ı hâsılât ve masârifât-ı rûsûmât-ı ihtisâb ve rûsûmât-ı sâire-i İzmir ve mahall-i sâire, vâcib an gurre-i N sene 1246 ilâ gaye-i Z sene-i minhû ki be-ma'rifet-i Tâhir Beyefendi, hâcegân-ı Dîvân-ı Humâyûn, nâzır-ı ihtisâb-ı İzmir tahsîl ve gayr-ez masârifât in kadar meblâğ be-Hazîne-i Mukata'at bâ-polîçe irsâl ve teslim-şüde be-Hazîne-i Mukata'at ilmühaber dâde fermûde ber-müceb-i defter-i müfredât ve evrâk-ı vâride ve hulâsa ve arıza-yı mûmâileyh ve der-kenâr ve memhûr i'lâm-ı Hz. es-Seyyid Abdurrahman Nâfiz Efendi, nâzır-ı mukata'at ve takrîr ve bâ-hatt-ı humâyûn-ı şevket-makrûn ve fermân-ı âlî, fî 3 L sene 246 ve bâ-fermân-ı şerîf.

Hâsılât-ı rûsûmât-ı ihtisâb-ı İzmir ve mahall-i sâire-i mezkûrin

Hâsılât ve rûsûmât-ı tezâkir ve damga der nefis-i İzmir			
Hâsılât-ı rûsûmât	253.835	22	
Hâsılât-ı damga	272.507	18	
	<hr/>		
	508.343		
	resm-i mirî	kantâriyye	[toplaml]
Rişte-i Ankara	8.754	20	17.507 ³¹
Ecnâs-ı sünger			
ince	4.773		
kaba	2.136		
	<hr/>		
	6.909		

31 Metinde 17.507 ise de mirî ve kantariyye rakamlarına göre 17.509 olmalıdır.

Tiftik	32.317 30	32.317 30	64.635 20
Afyon	18	18	36
Şem'i asel	4.093 3	5.138 12	9.231 15
Ecnâs-ı mazu	4.108 20	5.596 20	9.705 8
Kökboya, ecnâs	11.954 26	19.118 18	31.073 2
Yapağı	11.322 38	11.322 38	22.645 36
Penbe, ecnâs			
ham	40.668 25		
koza	20		
giğ	124		
	<hr/>		
	40.812 29		
İncir	31 28	30 12	62
Revgan-ı zeyt der Ayvalık ve Kıbrıs adası ve İzmir	30.122 37	48.564 12	78.687 9
Palamud der iskelehâ-yı Ayvalık ve İzmir	205.650		
İcâre-i hân-ı kebîr ve fazla-yı saçmahâne			
İcârat	10.439 6		
Fazla-yı saçmahâne	1.675 27		
	<hr/>		
	12.114 33		
Bedel-i posta-yı İzmir, vâcib an gurre-i N sene 246 ilâ gaye-i S sene 1247 ³²			
Hâsilât-ı ihtisâb ve damga ve tahmîs ve şem'hâne ve rûsumât-ı cihâdiyye, gayr-ez masârifât, vâcib an gurre-i N sene 246 ilâ gaye-i Z sene-i m.	76.903 22		
Hâsilât-ı ihtisâb ve damga ve tahmîs ve duhan ve rûsumât-ı cihâdiyye gayr-ez masârifât, vâcib an gurre-i N sene 1246	32.072 35		
Berây-ı hâsilât-ı rûsumât-ı miri-i mezkûrin an cânib-i mahall-i mezkûrin tahsil-güde			
Havâli-i Aydın	9.262 9		
Kaza-yı Ödemiş ve Birgi	4.018 25		
Kaza-yı Görölis ve Kayacık	6.799		
Kaza-yı Soma ve Kirkağaç	12.117		

32 «Bedel-i mezkûrun vakt-i tahsili kırk yedi senesi rebi'ülevveli olduğuna binâ'en bundan sonra takdim olunacak icmâle idhâl olunacağı vârid olan defterde mevrûh olmağla şerh verildi.»

Kaza-yı Ayvacık ve Kösederesi	12.020
Kaza-yı Çeşme	2.434 29
Kaza-yı Tire	6.054 13
Kaza-yı Bayındır	10.050 3
Kaza-yı Turgudlu	4.269 28
Kaza-yı Sığacık	1.240 26
Kaza-yı Ada-yı Kuş	10.203 12
Havâli-i Menteşe	35.982 28
Kaza-yı Antalya ve rûsûmât-ı palamud	6.816
Cezire-i Rodos	4.980 23
Cezire-i İstanköy	2.531 9
Kal'a-yı Sultan	2.362 34

[Toplam] 131.148 39

Hâsılât ve rûsûmât-ı miriyye-i mezkûrîn an cânib-i mahall-i mezbûrîn tahsil-güde

Mahmûde	728
Kitre	1.111
Sandaraka	27
Sa'leb	314
Alacehr, âlâ	3.739 5
ednâ	350
Mahleb	2.858
Nuhas, cedîd	169
köhne	5.764 30
Halı ve keçe	18.867
Seccade ve kilim	2.905 39
Cild-i erneb	10.406 16
Palamud	10.338 24
Razakı	25.629 28
Üzüm-i siyah ve beğlerce	10.149 38
Üzüm-i çekirdeksiz	16 86
Yapağı-yı debbağ	22.638 19
Revgan-ı zeyt	30.064 10
Sisam	1.125
Şa'ir	10.282
Hınta	13.491
Böğrülce	1.589
Nohud	1.376
Hâsılât-ı bazâr-ı zahire der-İzmir	25.084 24
Hâsılât-ı refûze-i (?) penbe-i İzmir	10.343 6
Resm-i miri-i iskele-i Menemen der-İzmir	726 2
Darı	3.735 30
Kereste	8.887 24

[Toplam] 222.710 19

değin dört ay zarfında vâki' olan rûsûmât-ı ihtisâbiyye ve cihâdiyye ve sâirenin mukarrerât ve irsâlât ve masârîfâtıyla ihtisâb-ı kadîm-i İzmir ve sâir ma'lûmü'l-esâmi mukata'at bedelâtı olarak ashâbına verilen mebâliğin keyfiyyetlerim mübeyyin mûmzâ defteri terkîm olunduğu beyânile şuhûr-ı erba'a-yı merkume muhâsebesinin rû'yeti husûsunu tahrîr ve inhâ etmekle kuyûd-ı lâzîmesi ba'de'l-ihrac iktizâsı Mukata'at Nâzırı sa'âdetlü, atûfetlü efendi hazretlerinden lede'l-isti'lâm zikr olunan İzmir ve tevâbi'i ihtisablarının mâru'l-beyân *kırk altı* senesi ramazân-ı şerîfi gurreşinden zilhiccesi gayetine kadar dört ay müddetde husûle gelen rûsûmât-ı ihtisâbiyye ve cihâdiyye ve sâire ile ber-mantûk-ı der-kenâr mîr-i mûmâileyhin selefinden devr ü teslim ile kendüye zimmet kayd olunan saçma ve kurşun bahası olan mîm hayyisü'l-mecmu' *on altı yük bin beş yüz on dokuz buçuk guruş kırk beş akçeden mâhiyye-i me'mûrîn ve sâire masârîfâtı olan elli beş bin üç yüz elli guruş bi't-tenzîl ma'adâsının on iki yük yirmi dokuz bin iki yüz on sekiz buçuk guruş bi'd-defâ'at nakd ve polîçe vechile Mukata-at Hazînesine irsâl ve teslim olunmuş ve üç yük dokuz bin doksan altı guruş İzmir'de olan asâkir-i mansûre ve topçu neferâtının ma'aş ve ta'yînât bahâlarına sarf ü itâ olunmak mülâbese-iyle hazîne-i merkumede hâsîlât-ı mezkûreden bâ-sûret irâd ve masraf vechile mahsûb kılınmış ve *otuz üç bin beş yüz* guruşu dahi mukata'ât-ı merkume bedelâtı olarak bâ-senedât-ı makbûz ashâbına te'diye olunmuş ve gayr-ez irsâlât ve teslimât ve mahsûbât ve bedelât kusur *on dokuz bin altı yüz kırk dört buçuk guruş kırk beş akçe ziyâde teslimât* görünmüş ise de ol dahi hazîne-i merkumenin der-kenârı mantûkunca ihtisâb-ı mezkûrun işbu *kırk yedi* senesi hâsîlâtına irâd kayd olunmuş olduğu şuhûr-ı erba'a-yı mezkûre hâsîlâtı selefi zamanı hâsîlâtına kıyâsen ber-vech-i mukaseme lede'l-hesab sâbıkından *üç yük doksan bin* bu kadar guruş tefâvüt görüldüğü der-kenârlarda gösterilmiş olmağla bu sûretde şuhûr-ı erba'a-yı mezkûre muhâsebesinin ber-vech-i muharrer rû'yeti muvâfık-ı emr ü irâdeleri buyurulduğu halde mücebince baş-muhâsebeğe kaydile ber-vech-i muharrer mukata'ât-ı merkume bedelâtı olarak verilen *otuz üç bin beş yüz* guruşun ihtisâb-ı mezkûre hâsîlâtından Mukata'at Hazînesine irâd ve masrafıyçün sûreti ve nâzır-ı mûmâileyh tarafına sûret-i muhâsebesiyle ifâde-i hâl emr-i şerîfi ve hazîne-i merkume mansûre zimmeti defterleri-*

ne ilmühaberi tahrîr ve tasdîrile tesviyesi iktizâ eyleyeceğini i'lâm etmekle inhâ vü i'lâm olduğu üzere şuhûr-ı erba'a-yı mezkûre muhâsesinin ber-vech-i muharrer rü'yeti irâde-i seniyye buyurulur ise sûreti ve sûret-i muhâsesi ve emri ve ilmühaberi i'tâsiyle tanzîmi lâzım geleceği bâ-takrîr arz olundukda takrîr-i mezkûr bâlâsına midâd-ı sürhle şerh verilerek taraf-ı hazret-i kaimmakamîden hâk-pây-ı humâyûn-ı şâhâneye lede'l-arz inhâ vü i'lâm olunduğu üzere ihtisâb-ı mezkûrun ber-vech-i muharrer muhâsesi rü'yet ve lâzım gelen emri ve sûretleri ile ilmühaberi i'tâsiyle tanzîmine ibtidâr olunması husûsunda hatt-ı şerîf-i mülûkâne levha-yı zîb-i sudûr olmağla icrâ-yı muktezâsına himmet olunmak bâbında sâdir olan fermân-ı âlî mücebince kayd olunup ber-vech-i muharrer mukata'at-ı merkume bedelâtı olarak verilen *otuz üç bin beş yüz* gurusun ihtisâb-ı mezkûre hâsılâtından Mukata'at Hazinesinde irâd ve masrafıçûn sûreti ve nâzır-ı mûmâileyh tarafına sûret-i muhâsesi ile ifâde-i hâl emr-i şerîfi verilmekle hazine-i merkume mansûre defterlerine dahi işbu vürûd eden ilmühaber bâ-fermân kayd olundu.

9 Receb sene 1247

(MAD, nr. 8113, s. 107)

VII

Berây-ı hâsılât ve masârifât-ı rûsûmât-ı ihtisâb ve rûsûmât-ı sâire-i İzmir ve mahall-i sâire vâcib an gurre-i Muharrem sene 1247 ilâ gaye-i Z sene-i minhu (12 VI 1831 - 30 V 1832) ki, be-ma'rifet-i es-Seyyid Mehmed Tâhir Efendi, an hâcegân-ı Dîvân-ı Humâyûn, nâzır-ı ihtisâb-ı İzmir hâlâ tahsil-şüde ve gayr-ez masârifât in kadar meblâğ an sergi be-mukataat bâ-police irsâl ve teslim-şüde be-zimmet-i mezbûre-i Hazîne-i Mukata'at ilmûhaber dâde fermûde ber-mûceb-i memhûr ? ve defâtir-i müfredât-ı nâzır-ı mûmâileyh ve der-kenâr ve memhûr i'lâm-ı Hz. Mehmed Emin Efendi Nâzır-ı Mukata'at ve bâ-hatt-ı humâyûn-ı şevket-makrûn ve fermân-ı âli fi 12 Receb sene 1248 (5 XII 1832) ve bâ-fermân-ı şerif.

Berây-ı hâsılât-ı rûsûmât-ı ihtisâb ve rûsûmât-ı sâire-i İzmir ve mahall-i sâire³³

	resm-i mîri	kantarîyye	toplam
Hâsılât-ı rûsûmât-ı tezkire ve damga der-İzmir, tahsil-şüde	389.555 24 ³⁴		
	223.572 3		
	613.127 27		
Hâsılât-ı rûsûmât-ı damga der-nefs-i İzmir	440.907 38		
	188.319 11		
	629.227 9		1.242.354,5 18 ³⁵
Hâsılât-ı resm-i mîri-i rişte-i Ankara	12.175 10	12.175 10	
	6.197	6.197	
	18.372 10	18.372 10	36.744 20

33 Her mahsûlde, alt alta olan rakamlardan ilki 1 M ilâ 29 Ş (12 VI 1831 - 2 II 1832), ikincisi 1 N ilâ 29 Z 1247 (3 II - 30 V 1832) tarihleri arasındaki toplam ise senelik geliri göstermektedir.

34 Bu muhasebedeki küsurlar «para» olarak verilmiştir.

35 Toplama göre «16» para olmalı.

Hâsılât-ı ecnâs-ı sünger	7.224			
ince sünger	17.523 20			
	24.747 20			
kaba sünger	8.319		33.066,5	
Hâsılât-ı rûsûmât-ı tiftik	69.727 20	69.727 20		
	27.885	27.885		
	97.612 20	97.612 20	195.225	
Hâsılât-ı rûsûmât-ı afyon	—	—	—	
Hâsılât-ı rûsûmât-ı gem'-i asel	11.522 7	17.285 8		
	4.521 33	3.014 27		
	16.044	20.299 31	36.343	31
Hâsılât-ı rûsûmât-ı ecnâs-ı mazu	14.662 23	18.792 27		
	8.461 11	11.389 38		
	23.123 34	30.182 25	53.306	38
Hâsılât-ı rûsûmât-ı kökboya, ecnâs	56.727 11	90.763 37		
	21.494 12	34.390 35		
	78.221 23	125.154 32	203.376	15
Hâsılât-ı rûsûmât-ı penbe, ecnâs				
Penbe-i ham	77.910 26			
	140.176 32			
	218.087 18			
Penbe-i koza	69			
	396			
	465		218.552	18
Hâsılât-ı rûsûmât-ı yapâğı	51.527 10	51.527 10		
	4.439 24	4.439 22		
	55.966 34	55.966 32	111.933	26
Hâsılât-ı rûsûmât-ı palamud-ı				
iskelehâ-yı Ayvacık ve Ezine	83.644	194.213 20		
der-nefs-i İzmir	137.136 33	55.343 38		
	220.780 33	249.557 18	470.338	11
Hâsılât-ı rûsûmât-ı revgan-ı zeyt	44.674 34	55.695 12		
	262 20	637		
	46.937 14	56.332 12	103.269	26

	resm-i mirî	kantâriyye	reftiyye	[toplam]
Hâsılât-ı rûsûm-ı kuru incir	140.614 32	130.113 11	18.395 17	
	152 12	116 12	21	
	140.767 6	130.229 3	18.416 17	289.412 26
Hâsılât-ı rûsûm-ı engür-i mütenevvi'a				
Razakı	549.278 23			
	9.377 6			
	558.655 29			
Siyah	87.873 37			
	6.151			
	94.024 37			
Çekir[deksiz]	484 8			
	484 8			653.163 37
Hâsılât-ı icâre-i han-ı kebîr ve fazla-yı saĝmahâne				
İcârât ma'a fazla-yı saĝmahâne vâcib-i M sene 47 ilâ Ş sene-i minhu (12 VI 1831 - 2 II 1832)				13.556 18
İcârât ma'a fazla-i saĝmahâne vâcib-i N sene 47 ilâ Z sene-i minhu (3 II - 30 V 1832)				13.558 16
İcâre-i han-ı İzmir vâcib-i minhu				1.673
				32.155 28
Berây-ı bedel-i posta-yı İzmir vâcib-i M sene 247 ilâ Ş sene-i minhu (12 VI 1831 - 2 II 1832)				20.000
Berây-ı bedel-i iltizam-ı posta-yı İzmir				36
Berây-ı hâsılât-ı ihtisab ve damga ve tahnis ve rûsûmât-ı cihâdiyye ve şem'hâne ve gayr ez masârifât-ı Manisa, vâcib-i mezbûrîn				128.729 36
				83.400 30
				212.130 26

36 Bedel-i mezkûrun vakt-i tahsilî 48 senesi rebi'ülevvelî olduğuna binâen meblâĝ-ı mezbûrun sonra takdim olunacak icmâle idhâl olunacağı merbut defter mevrûh olmaĝla şerh verildi.

Berây-ı hâsılât-ı ihtisab ve damga ve tahmis ve duhan ve rûsûmât-ı cihâdiyye gayr ez masârifât-ı Aydın, vâcib-i mezbûrîn	70.585 7
	34.807 27
	<hr/>
	105.392 34
Berây-ı hâsılât-ı resm-i mirî-i Bozdoğan ve Beypazarı ve Ilıca (?) ve Nazilli ve sairâ tahsil şûde vâcib an gurre-i N sene 1247 ilâ Z sene-i minhu (3 II - 30 V 1832)	9.619 4

Berây-ı hâsılât-ı rûsûmât-ı miriyye-i mezkûrîn an cânib-i mezkûrîn tahsil şûde, vâcib an gurre-i M sene 1247 ilâ Ş, sene-i minhu (12 VI 1831 - 2 II 1832) ve Berây-ı hâsılât-ı rûsûmât-ı miriyye-i mezkûrîn be-mahall-i mezkûrîn tahsil şûde, vâcib an gurre-i N sene 1247 ilâ gaye-i Z, sene-i minhu (3 II - 30 V 1832).

	Resm-i mirî 1 M' 1247 - Ş 1247 (12 VI 1831 - 2 II 1832)	Resm-i mirî ³⁷ 1 N-gaye-i Z 1247 (3 II - 30 V 1832)
Mahmûde	12.805 25	518
Kitre	7.806 10	2.821 20
Sandaraka	220 30	
Saleb	552 30	174 20
Alacehri, Alâ edna	49.521 20	4.474 20
Mahleb	772 10	430
Nuhâs, cedid	551	1.653
köhne	4.862 26	2.203 2
der Tokad		5.442 32
Keçe ve halı	13.831 23	12.642
Kilim ve seccade	5.896	1.770
Cild-i erneb	2.358 36	13.317 24
Palamud	5.886 18	7.065 9
Engür-i razakı, siyah ve çekirdeksiz		103.334 9
Meta'-ı debbağ	27.475 11	11.163 9
Revgan-ı zeyt	27.294 28	9.890 26
Hâsılât-ı bâzâr-ı zahire	50.613 4	25.879 19
Şa'ir	3.770 20	
Hinta	1.217 3	10.516 20
Böğrülce	4.113	1.557
Nohud	2.983 24	1.947
Bakla	11.854 26	

37. Burada iki sütun olarak verilen rakamlar, muhasebede ayrı başlıklar altında gösterilmiştir. Kolaylık sağlamak üzere bu tarz tertib edilmiştir.

Darı	447 30	400 20	
Sisam	324	2.499	
Penbe	22.766 33	10.024 15	
Hâsilât-ı iskele-i Menemen	3.993 3	651 35	
Kereste	21.155 11	8.575 39	
	<hr/>	<hr/>	
	283.079 11	240.437 9	[523.516,5]
Rüsümât-ı kazaha-yı tevâbi'at ve Beypazarı ve gayrihu	35.270 15		
Rüsümât-ı kazaha-yı Birgi ve Ödemiş	19.485 11	10.037 8	
» kaza-yı Gördüs ³⁸	11.321 4	4.773 26	
» » Soma ve Kırkağaç	22.234 31	9.627 23	
» » Çeşme	15.865 29	5.556 3	
» » Gebze		12.213 35	
» » Ayvacık ³⁹	18.837 11	7.424 11	
» » Birecik	14.385 15		
» » Bayındır	10.919 19	6.312 14	
» » Turgutlu	11.295 33	5.503 20	
» » Sığacık	4.261 16	797 10	
» » Mentеше	89.137 9	30.635 28	
» » Ada-yı Kuş	44.846 29	18.624 39	
» » Antalya	8.670	3.011 22	
» cezire-i İstanköy	15.109 29	1.355 27	
» Kal'a-i Sultaniyye	2.795 10	1.596 13	
» cezire-i Rodos	11.862 23	5.480 30	
» kaza-yı Demirci	2.592 12	175 30	
» karye-i Yalaktâbâd	2.268 20		
» iskele-i Çanlı	1.184 37	809 11	
» » Farina		982 26	
	<hr/>	<hr/>	
	342.344 12	124.918 16	462.262 28
Beray-ı icâre-i kapan-ı mürur(?) vâcib an gurre-i M sene 1247 ilâ gaye-i Ş sene-i minhu (12 V 1831 - 2 II 1832) eş-şehr 6			3.222
Berây-ı avâidât-ı esnaf-ı kiremidciyan, vâcib-i mezbûrîn			3.000

38 Yılıın ilk yarısında sadece Gördüs, ikincide Kayacık ve Gördüs olarak kayd edilmiş.

39 Yılıın ilk yarısında sadece Ayvacık, ikincide Ayvacık ve Kösederesi olarak kayd edilmiş.

Berây-ı avâid-i î'mâl ve tanzîm-i şem'-i asel ve harc-ı aklâm-ı tezkire-i ruhsatiyye	1.000
Resm-i mîrî-i mubaya'a-i engür lâzime-i î'mâl-i kar	8.353
Resm-i mîrî-i engür be-furuht-ı çarşu	4.306 21
Berây-ı tahsil-i ihtisâb-ı kassab der zebh-i aklâm-ı tezkire-i ruhsatiyye	7.000
Berây-ı bedel-i iltizam-ı furuht-ı eşya varidat be-sefâin-i düvel-i mütehabbe ber-vech-i maktu'	9.000
Berây-ı avâid-i furuht be-masraf-ı esnaf-ı kethuda-yı mezbûr ber-vech-i maktu'	2.500
<i>Yekûn</i>	<u>5.055.528 27</u>
Fazla-i kalemiyye ve avâidât	117.250
<i>Cem'an yekûn</i>	<u>5.172.778 27</u>
<i>Minhâ el-masârifât</i>	
Berây-ı mâhiyye-i küttâb ve me'mûrin-i sâire ve masârifât-ı müteferrika	13.838,5 fi şehr × = 166.062
Berây-ı fazla-yı masârifât-ı gehri tahsil-i resm-i mîrî-i nuhas der-cânib-i Tokad masârif-ı senevî hâsilât	6.284 — 2.191
	<u>4.093</u>
Fazla-i masârif	170.155
<i>M. İ Z Â N</i>	
Hâsilât	5.172.778 27
Masârif ve mâhiyye-i me'mûrin	— 170.155
	<u>5.002.623 27</u>
Nakden ve bâ-poliçe bi'd-defâ'at Mukata'at Hazinesine teslim olunan	3.757.424 27
Tokad voyvodası tarafından teslim olunan nuhâs rûsûmu	— 1.952 35
	<u>3.755.471 42</u>
İrad ve masraf vechile teslim olunan	1.193.456

Zıkr-ı âti mukata'at bedel-i iltizamâta verilmiş olduğundan Mukata'at Hazinesinde irad ve masraf olunmak üzere sûreti itâ olunan		33.500
<i>Bedel-i iltizam-ı damga-i kirpas-ı Manisa</i>	<i>11.500</i>	
<i>Bedel-i iltizam-ı ihtisâb-ı kadîm-i Manisa</i>	<i>9.000</i>	
<i>Bedel-i iltizam-ı tahmis-i Manisa</i>	<i>5.000</i>	
<i>Bedel-i iltizam-ı ihtisâb-ı kadîm-i Aydın</i>	<i>7.500</i>	
	<hr/>	
	<i>33.500</i>	
Hâsılât-ı mezkûreden nâzır-ı mûmâileyhin kusur zimmeti olup sene-i âtiye hâsılâtı mevrûdesinde mahsûbu icab eden		20.196 25

Hâcegân-ı Dîvân-ı Humâyûndan İzmir İhtisab Nâzırı sa'âdetlû Mehmed Tâhir Beyefendi tarafından mukaddem ve muahhar vârid olan defâtir ve ma'rûzât me'âlinde İzmir ve tevâbi'i ihtisâbının *ikiyüz kırk yedi senesi* muharremi guresinden zilhiccesi gayetine (12 VI 1831 - 30 V 1832) değin hâsılât ve masârifâtını mübeyyin müfredât defterleri irsâl ve takdîm olunduğunu tahrir ve inha etmekle sâbıkı kaydı ba'de'l-ihrac hesab olunarak iktizâsı Mukata'at Nâzırı sa'âdetlû, atûfetlû efendi hazretlerinden isti'lâm olundukda İzmir ihtisâbının masârifâtı ve merbut defatir ile ihrâc olunan der-kenarlar bi'l-mütâla'a defâtir-i mezkûre Mukata'at Hazinesi kuyûdâtına tatbik olunarak ol babda Başmuhasebe ve hazine-i merkume-i mansûre defter ve sergisi der-kenarları mantûkunca ihtisâb-ı mezkûrun *iki yüz kırk yedi senesi* muharremi guresinden zilhiccesi gayetine değin sene-i kâmile rûsûmât-ı hâsılası gayr-ez masârif-ı mu'tâde ve mâhiyye-i me'mûrin *elli yük iki bin altı yüz yirmi üç* guruşa reside olmuş ve meblâğ-ı mezbûrun *otuz yedi yük elli yedi bin dört yüz yirmi dört* guruşu nakid ve polîçe ve *on bir yük doksan üç bin dört yüz elli altı* guruşu irad ve masraf vechile Mukata'at Hazinesine irsal ve teslim olunmuş olup ancak işbu irsâlât ve teslimat, hâsılât-ı mezkûreden bi't-tenzil kusur görünen *elli üç bin altı yüz doksan beş buçuk* guruşun *otuz üç bin beş yüz* guruşu resm-i damga-i kirpas-ı Manisa ve sâir dört kalem mukata'anın *kırk yedi senesi* bedel-i iltizamâtı olarak bâ-senedât-ı makbuz eshâbına itâ kılınmış ve *yirmi bin yüz doksan beş buçuk* guruş nâzır-ı mûmâileyhe zimmet olmak iktizâ etmiş ve ihtisâb-ı mezkûrun sene-i merkume hâsılâtı sene-i sâbıkâ hâsılâtı ile bi'l-

muvâzene bir yük otuz beş bin dokuz yüz seksen yedi buçuk guruş tefâvütü görünmüş ise de tefâvüt-i mezkûr kolera illeti ve sair bazı hastalık münâsebetiyle ahz u i'tâsının adem-i revâcından ve zehâirinin rûsûmât-ı ihtisâbiyye ahzının memnu'iyetinden icâb eylediği mîr-i mûmâileyh tarafından bi'l-iş'âr anlaşılmış olmağla bu sûretde ihtisâb-ı mezkûrun sene-i merkumeye mahsûben hesabının rû'yeti muvafık-ı emr ü irâde-i seniyye buyurulduğu halde mûcebince baş muhâsebeye kayd ile marû'z-zikr dört kalem mukata'at bedel-i iltizâmâtı olarak verilmiş olan *otuz üç bin beş yüz* guruş Mukata'at Hazinesinde irâd ve masraf olunmak üzere sûreti ve keyfiyet ma'lûm olarak ber-minvâl-i muharrer nâzır-ı mûmâileyhde defter görünen *yirmi bin beş yüz* guruş dahi ihtisâb-ı mezkûrun bundan böyle sene-i âtiyye hâsılât-ı mevrûdesine mahsûb olmak üzere hazine-i mezbûreye ilmûhaberi i'tâ ve sûret-i muhasebesiyle ifâde-i hâli mutazammın nâzır-ı mûmâileyhe emr-i şerif ısdâriyle tesviyesi lâzım geleceğini memhûren i'lâm eylediği bi't-takrir taraf-ı hazret-i ka'immakamiden rikâb-ı humâyûn-ı hazret-i mülûkâneye lede'l-arz inha olunduğu üzere tanzim ve icrâsına ibtidâr olunsun deyü hatt-ı şerif-i şâhâne şeref-sudûr buyurulmağla iera-yı iktizâsına himmet olunmak bâbında sâdir olan ferman-ı âlî mûcebince kayd olunup nâzır-ı mûmâileyhe muhasebesi ve irâd ve masrafı için sûreti ve emri verildiğini mübeyyin keyfiyyet ma'lûm olmak için baş muhasebeden vârid olan ilmûhaber bâ-ferman kayd olundu.

19 Receb 1248 (12 Aralık 1832)

(MAD, nr. 8323, s. 145-146)

VIII

Rüsûm-ı ihtisâb-ı İzmir ve Manisa ve Güzelhisar-ı Aydın ve tevâbi'ha vâcib an gurre-i M sene 1250 (10 V 1834)⁴⁰

Vâcib an gurre-i M sene 1250 ilâ gaye-i Z sene-i minhu (10 V 1834 - 28 IV 1835) ki be-uhde-i Tahir Beyefendi an hâcegân-ı Dîvân-ı Humâyûn ber-vech-i emânet ihâle şüde

An hâsılât-ı rüsûm-ı ihtisab ve sâire-i mahall-i mezbûrîn ki be-ma'rifet-i mûmâileyhûma ber-mûceb-i 2 kit'a ilmûhaber-i mezbûrîn.

Vâcib an gurre-i M sene 1250 ilâ gaye-i N sene-i minhu (10 V 1834 - 30 I 1835) ki be-ma'rifet-i mûmâileyh Tahir Beyefendi ber-mûceb-i ilmûhaber-i kalem-i muhasebe-i evvel el-müverrah 8 Receb sene 1251 (30 X 1835)

Hâsılât-ı rüsûm-ı ihtisab ve cihâdiyye ve kantariyye ve sâire-i
nefs-i İzmir ve iskelehâ-yı İzmir ve sâire

Hâsılât-ı mahmûde 3.064.749 102 ak.

Hâsılât-ı rüsûm-ı miriyye ve kantariyye
ve ticaret-i menâfi'-i palamud 616.604 6 ak.

resm-i miri ve kantariyye 308.599 72

Menâfi'-i ticaret 300.000

Rüsûmât-ı debbâğhâne-i palamud 8.004 54

616.604 6

40 İhtisâb-ı mezbûrun sene-i merkume muharremi guresinden ramazan-ı gerifi gayetine kadar idaresi mûmâileyh Tahir Beyefendi hazretlerinin ve gevali guresinden zilhiccesi nihâyetine değin idaresi halefi oğlu mûmâileyh Hüseyin Bey'in zimemâtları addolunacağından senesi tekmiinde rû'yet-i hesâbı zımında gönderilecek defâtirde mûmâileyhûmânın müddet-i idareleri hâsılâtı başka başka kayd u imlâ olunması emr-i âlf-i mezkûrda münderic olduğu ilmûhaber-i mezbûrda muharrer olmağla serh verildi. [dîvânî kurmasıyla]

Keşide : An uhde-i mir-i mûmâileyh sarf ve tahvil ve be-uhde-i Hüseyin Bey, ser-bevvâbın ve mahdum-i mûmâileyh, vâcib bâ-iftibâr an gurre-i L sene 1250 (31 I 1835) ber-vech-i emânet ihale-şüde emr-i âlf-i dâde ber-mûceb-i ilmûhaber-i Kalem-i Muhâsebe-i evvel, el-müverrah fi 9 L sene 1250 (8 II 1835). [sryakatla]

Hâsılât-ı ihtisâb-ı kadîme-i İzmir		
an hâsılât-ı bâzâr-ı zahîre	70.025	96
Bedel-i maktu'a-yı zebhîyye-i kuzu	7.000	
Bedel-i iltizam-ı posta-yı âmed-güd be-Âsîthane-i sa'âdet	6.000	
İcârât ve intikaliyye-i han-ı ağa-yı dârüssa'âde ve icârât-ı han-ı Cezâyir ve fazla-i saçmahâne		
Intikaliyye ve mu'accele-i han-ı ağa-yı dârüssa'âde	18.451	
Intikaliyye ve mu'accele-i Han-ı Darû's-sa'adeti's-şerife	6.650	
<i>İcârât</i>		—
<i>Intikaliyye</i>		1.650
<i>Mu'accele</i>		5.000
		6.650
<i>Fazla-i saçmahâne</i>		5.801 18
<i>İcârât-ı han-ı Cezâyir</i>		6.000
		18.451 18
Fazla-yı kalemiyye ve avâidât gayr-ez taksîm-i me'mûrin ve sarf-ı umûr-ı ihtisab	95.000	
An baha-yı çivid an mal-i kacgun-ı Yani nam zımmî	3.516	24
	3.881.347	6

[Der-kenar] İzmir İhtisab Nezâretine merbut İzmir postasını iki yüz elli senesi rebî'ülevveli gurrelerinden itibâren sene-i kâmile idare eylemek üzere elli bin guruş bedel ile posta-i mezkûr müdiri emânetci Hacı Şerif'e bi'l-ihâle sâbıkı vechile bir kıt'a emr-i şerif sudûru lede'l-inhâ merkum Hacı Şerif'in müddet-i mezkûrede posta ile gidüp gelecek adamlarına Üsküdar'dan İzmir'e varup gelince esnâ-yı rahda dâhil olacakları yerlerde nizâmı vechile ücretleri kendi taraflarından verilmek şartıyla iktizâ eden kira bargirlerinin derhal tedârik ve itâsiyle müretteb olan ücretlerinden ziyâde akçe mütâlebesinden ve bargir husûsunda dahi bir gûne cevri ü ezâ vuku'undan hazer olunmak bâbında yol üzerinde vâki' kazaların kuzâtına ve nüvvâbına ve a'yân ve sâire hitâben emr-i âlî verildiğini hâki Divân-ı Humâyûndan vârid olan ilmühâber kayd olunmuşdur. Fî Evâsıt-ı N sene 1250 (11 I - 20 I 1835):

Berây-ı rûsûm-ı ihtisab ve sâire-i mahall-i mezbûrîm, gayr-ez masârifât

Hâsılât-ı rûsûmât-ı	
Kaza-yı Ödemiş	49.454 15 ak. ⁴¹
İskele-i Menemen	2.831 60
Kaza-yı Nazilli ve tevâbi'ihâ	78.252 84
İskele-i Çeşme	277.498 3
<i>Rûsûmât-ı mâriye ve kantariyye-i üzüm</i>	261.446 60
<i>Rûsûmât-ı sâire</i>	16.051 63
	<hr/>
	277.498 3
Rûsûmât-ı Mentеше	124.701
Cezire-i Rodos	11.844
Cezire-i İstanköy	35.891
Demirci	2.725
İskele-i Foçateyn	5.352
İskele-i Ayvacık	116.610 12
<i>Rûsûmât-ı kantariyye-i revgan-ı zeyt</i>	110.649
<i>Rûsûmât-ı sâire</i>	5.961 12
	<hr/>
	116.610 12
Kaza-yı Soma ve Kırkağaç	26.518 81
Kaza-yı Göröüs	17.786 60
Kaza-yı Tire	45.026 93
Kaza-yı Bayındır	30.355 69
Kaza-yı Turgudlu	24.533
Siğacık	2.679 93
Kuşadası	62.838 24
<i>Rûsûmât-ı üzüm</i>	6.551
<i>Rûsûmât-ı sâire</i>	56.287 24
	<hr/>
	62.838 24
Kal'a-yı Sultâniye ve Biga	21.455 90
İskele-i Çanlı	2.371
Damga-yı kaza-yı Antalya,	8.832
Alâiye	2.810

41 Bu muhasebede 120 akçe = bir kuruş kabul edilmiştir. Aslında 60 akçenin üzerindeki rakamlar buçuk kullanılarak yazılmışsa da yeknesaklığı temin etmek üzere tarafımızdan bütün buçuklar «60 akçe» olarak küsûrâta ilâve olunmuştur.

Kaza-yı Gelembé	1.549 72
Kaza-yı Akhisar	10.714 48
Kaza-yı Suluca	12.693 39
	<hr/>
	975.324 3
<i>Yekân</i>	5.166.830 51
Maaş ve mâhiyye ve masârif-i müteferrika	124.546
	<hr/>
	5.042.284 51

(MAD, nr. 8299, s. 20)

**C. HÜSEYİN BEY'İN İHTİSAB NÂZİRLİĞİNA AİD
MUHASEBELER**

IX

Vâcib an gurre-i L sene 1250 ilâ gaye-i Z sene-i minhu (31 I - 28 IV 1835) ki, be-ma'rifet-i mûmâleyh Hüseyin Bey, ber-müceb-i ilmûhaber-i kalem-i mezbûr el-müverrah fi-i minhu⁴²

*Hâsılât-ı rûsûm-ı ihtisab ve cihâdiyye ve kantariyye ve sâire-i İzmir ve
iskelehâ-yı İzmir ve sâire*

Hâsılât-ı mezbûre	928.031 111
Hâsılât-ı rûsûmât-ı miriyye ve kantariyye-i palamud	68.088 69
<i>Hâsılât-ı rûsûmât-ı miriyye ve kantariyye</i>	<i>62.283 105</i>
<i>Rûsûm-ı miriyye-i palamud der-debbağhâne furuht-şûde</i>	<i>5.804 84</i>
	68.088 69
Hâsılât-ı ihtisâb-ı kadim-i İzmir ve hâsılât-ı bâzâr-ı zahîre	21.497 45
Avâid-i tevzi'-i berf (=kar) der-eyyâm-ı sayf	2.500
Avâid-i esnâf-ı kiremidciyan	3.000

42 Hâsılât-ı mezbûrenin müfredat defteri vapur sefinesine yetiştirilmek için acele tesâdüf birle zîrde muharrer olduğu vechile fazla-i kalemîyye ve avâid olan otuz iki bin iki yüz altmış altı gurus yirmi dört akçe vâridât-ı sâirenin top yekûnuna sehve mebnî idhal ve sonra da yekûn-ı mezbûr zeyline dahi başkaca terkîm olunarak ol vechile mükerreren teslim-i hazîne kılınmış olduğundan ber-minvâl-i muharrer mükerreren teslim olunmuş olan meblâğ-ı mezbûr otuz iki bin iki yüz altmış altı gurusun elli bir senesi hâsılâtına ale'l-hesab irâd kayd olunması ilmûhaber-i mezbûrda münderic olmağla şerh verildi.

İcârât ve intikaliyye-i han-ı ağa-yı		
darüssa'âde ve fazla-yı saçmahâne	11.026	60
<i>İcarât ve intikaliye-i han-ı m.</i>		9.264
<i>Fazla-ı saçmahane tahsil-şüde</i>		1.762 60
		<hr/>
	11.026	60
Avâid-i imâliyye-i şem'-i revgan	1.000	
Avâid-i uncu ve şa'riyeci ki		
bâ-i'tâ-yı tezâkir tahsil şüde	2.500	
Avâid-i isfidac an cânib-i ihtisab bâ-i'tâ	1.000	
Avâid-i meyve ve revgan-ı gül ve		
mükevvenât-ı sâire ve nakl-i stüfün-i		
düvel meyhane der liman-ı İzmir		
furuhteş bâ-i'tâ-yı tezâkir		
tahsil-şüde	20.000	
Avâid-i revgan-ı zeyt ki, der-mahallât-ı		
nefs-i İzmir furuhteş bâ-i'tâ-yı tezâkir		
tahsil-şüde	8.000	
	<hr/>	<hr/>
	1.066.644	45

Hâsılât-ı rûsûm-ı ihtisab ve sâire-i mahall-i mezbûrin gayr-ez masârifât⁴³

Hâsılât-ı rûsûmât-ı		
İskele-i Menemen	282	3
Kaza-yı Nazilli ve tevâbi'ihâ	20.429	36
Soma ve Kırkağaç	8.562	75
Gördüs ve Kayacık	5.747	
Ayvacak	7.619	99
<i>Rûsûmât ve kantariyye-i</i>		
<i>revgan-ı zeyt</i>		4.200
<i>Rûsûmât-ı sâire</i>		3.419,5 99
		<hr/>
		7.619,5 99

43 Hâsılât-ı merkumeden zirde sıfır ile geçilen Alâiye kazası rûsûm-ı ihtisabı hâsılâtı vurûd etmemiş ise de ba'dehu takdim olunacak elli bir senesi icmâlinde gösterileceği ilmühaber-i mezbûrda muharrer olmağla şerh verildi.

Zikr olunan Alâiye kazasının müddet-i merkume hâsılâtı olan yedi yüz yetmiş bir gurus dokuz akçe elli bir senesi hâsılâtı meyânında olarak teslim-i hazine kılıldığı İzmir ve tevâbi'i ihtisabının elli bir senesi hâsılâtını mübeyyin 23 C sene 1252 (5 X 1836) vârid olan ilmühaberde muharrer ve sene-i merkume vâridât defterinde murakkamdır.

Kaza-yı Çeşme	3.793	15	
Kaza-yı Tire	11.600		
Kaza-yı Bayındır	8.732	24	
Kaza-yı Turgudlu	12.574	60	
Kaza-yı Sığacık	1.147		
Kaza-yı Ovacık ve Birgi	21.275		
Livâ-yı Menteşe	38.368	75	
İskele-i Kuşadası	31.319	90	
<i>Rüsumât-ı miriyye</i>		30.615	90
<i>Rüsumât-ı miriyye-i üzüm</i>		704	
		<hr/>	
	31.319	90	
Cezîre-i Rodos	2.962	66	
Cezîre-i İstanköy	4.634		
Kal'a-yı Sultâniyye	10.982		
Demircl	920		
İskele-i Ezine	755		
İskele-i Çanlı	568		
Kaza-yı Antalya	2.391	60	
Kaza-yı Gelembe	578	60	
Kaza-yı Suluca	6.968	60	
Kaza-yı Akhisar	4.877		
Kaza-yı Alâiye	—		
	<hr/>	<hr/>	
	207.088	3	
Berây-ı rûsum-ı ihtisab ve tahmîs-i			
Manisa	76.684	81	
<i>Hâsûlât-ı mezbûre</i>		75.484	81
<i>Bedel-i tahmîs</i>		1.200	<i>fî şehri 400 × eş-şehr 3 = 1200</i>
		<hr/>	
	76.684	81	
Berây-ı hâsûlât-ı rûsumât-ı			
livâ-yı Aydın	55.294	117	
Y E K Ü N	1.437.978	30	
Fazla-i harc ve kalemiyye	32.266	24	
	<hr/>	<hr/>	
	1.470.244	54	
Ma'aş ve mâhiyye ve masârif-ı			
müteferrika	41.515	60	
	<hr/>	<hr/>	
	1.428.728	114	
Berây-ı hazîne-i defter sene 251			
irâd kayd-şüde ber-müceb-i şerh	32.266	24	
	<hr/>	<hr/>	
	1.396.462	90	
CEM'AN YEKÜN	6.438.747	81	

Berây-ı fazla-yı hâsılât-ı rûsûmât ve ihtisâbiyye-i mahall-i mezbûre	6.410.747	21
Berây-ı bedel-i iltizâmât-ı mukata'at-ı mezbûrin		
Bedel-i iltizâm-ı mukata'a-yı damga-yı kirpas-ı Manisa	11.500	
Bedel-i iltizâm-ı mukata'a-yı kadîm-i ihtisâbı Manisa	9.000	
Bedel-i iltizâm-ı mukata'a-yı ihtisâb-ı kadîm-i İzmir	7.500	
	<hr/>	
	28.000	
Reft be-mevkuf	-28.000	
	<hr/>	
	00.000	

MİNHA

et-teslimât-ı fazla-yı mezbûr 6.410.747 21

an 24 CA sene 1250
ilâ 19 L sene 1251
(28 EX 1834 -7 II 1835)

(MAD, nr. 8299, s. 20)

X

Berây-ı rûsûm-ı ihtisâb-ı İzmir ve Manisa ve Güzehisar-ı Aydın ve tevâbi'ihâ vâcib an gurre-i M sene 1251' (29 IV 1835)

Vâcib an gurre-i M sene 1251 ilâ gaye-i Z sene-i minhu (29 IV 1835 - 17 IV 1836) ki be uhde-i Hüseyin Bey ser-bevvâbîn, müte-sellim ve muhtesib-i İzmir ber-vech-i emânet ihâle-şüde

Berây-ı hâsılât-ı rûsûmât-ı ihtisab ve sâire-i mahall-i mezbû-rîn vâcib-i sene-i minhu ber-müceb-i ilmûhaber-i Kalem-i Muhâ-sebe-i evvel el-müverrah fi 23 C sene 1252 (5 X 1836)⁴⁴.

Berây-ı hâsılât-ı rûsûm-ı ihtisâbiyye ve kantariyye ve sâire-i nefsi-i İzmir ve iskelehâ-yı İzmir ve sâire

Hâsılât-ı rûsûmât-ı bazı emt'â ve eşya	4.672.588	106	ak.
Hâsılât-ı rûsûm-ı miriyye ve kantariyye ve menâfi'-i ticaret-i palamud	668.990	24	ak.
<i>Hâsılât-ı resm-i mâri ve kantariyye</i>	361.915	87	ak.
<i>Menâfi'ti ticaret</i>	300.000		
<i>Rûsûmât-ı mezbûr der-debbağhâne hazine-nüvişte</i>	7.074	57	
	668.990	24	
Hâsılât-ı kadîm-i ihtisâb-ı İzmir an bâzâr-ı zahîre	108.124	72	

44 Bir seneden berü postayı vapur sefineleri getürüp götürmekte olduğun-dan postacılığın tâlibi zuhûr etmeyerek posta yolundan bir akçe hâsılât olmadı-ğı ve İzmir limanında düvel-i mütehabbe beylik sefâinine furuht olunan rev-gan-ı gül ve meyve ve sâire âidâtı iltizâmına dahi tâlib zuhûr etmediğinden şimdilik emâneten idare olunmakta olarak bundan böyle tâlibi zuhûr eder ise iltizâm olunacağı, tâlibi zuhûr etmediği sûrette hâsılât-ı mezkûre her neye bâ-lîğ olur ise senesi hitâmında elli iki senesi icmâlinde ayrıca gösterileceği vârid olan defterde muharrer olduğu ilmûhaber-i mezbûrda münderic olmağıla şerh verildi.

İzmir ve tevâbi'i ihtisabının elli iki senesi hâsılâtını mübeyyin 2 Receb sene 1253 (2 X 1837) tarihinde vârid olan ilmûhaber mahtûkunca zıkr olunan rev-gan-ı gül ve sâire âidâtının elli bir senesi hâsılâtı olan on bin yüz doksan beş buçuk gurus ihtisab ve sâire-i muharrerena mezkûr elli iki senesi hâsılâtı me-yânına dâhil olarak teslim-i hazîne kılınmış olmağıla şerh verildi.

Hâsılât-ı maktu'a-yı zebhiye-i kuzu	7.000	
Avâid-i i'mâliyye-i şem'-i revgan	1.000	
Avâid-i revgan-ı zeyt ki der- mahallât-ı nefis-i İzmir furuhtes		
bâ-i'tâ-yı tezâkir tahsil-şüde	8.000	
İcârât ve intikaliyye-i han-ı ağa-yı darüssa'âde ve icâre-i han-ı Cezâyir ve fazla-yı saçmahâne		
İcârât ve intikaliyye-i han-ı ağa-yı mezbûr	12.528	
<i>İcârât</i>		9.418
<i>İntikaliyye</i>		3.110
		<hr/>
		12.528
İcârât-ı han-ı Cezâyir	6.000	
Fazla-i saçmahâne	15.872	
	<hr/>	
	34.400	
Avâid-i uncu ve şa'riyeci ki, bâ-i'tâ-yı tezâkir tahsil-şüde	2.500	
Avâid-i esnâf-ı kiremidciyân ki, bâ-i'tâ-yı tezâkir tahsil-şüde	3.000	
Avâid-i tevzi'-i berf der eyyâm-ı sayf bâ-i'tâ-yı tezâkir tahsil-şüde	2.500	
Avâid-i isfidac an cânib-i ihtisab bâ-i'tâ-yı tezâkir tahsil-şüde	1.000	
Hâsılât-ı rûsûm-ı ihtisâb-ı üzüm berây-ı ta'tir-i hamr an mîlel-i selâse der-İzmir tahsil-şüde	6.903	
Hâsılât-ı rûsûm-ı ihtisâb-ı fuçı ve varil der-cânib-i Çeşme yakası vâcib an gurre-i C sene 1251 ilâ gaye-i Z sene-i minhu (24 IX 1835 - 17 IV 1836)	43.252	60
Hâsılât-ı rûsûm-ı ihtisâb-ı mezbûr der-cânib-i İzmir vâcib an bidâyet-i gurre-i N sene 1251 ilâ gaye-i Z sene-i minhu (21 XII 1835 - 17 IV 1836)	5.470	78
	<hr/>	<hr/>
	5.564.729	100
Fazla-yı kalemiyye ve avâidât, gayr-ez taksim-i me'mûrîn ve sarf-ı umûr-ı ihtisâb	98.700	
Sehv-i hesâb an hâsılât-ı ihtisâb-ı fuçı-yı i'mâl-i merkumîn		70
	<hr/>	<hr/>
	5.663.499	100

Berây-ı hâsilât-ı rûsûm-ı ihtisab ve sâire-i mahall-i mezbûrin gayr-uz masârifât

Hâsilât-ı rûsûm-ı ihtisab ve		
kapaniye-i sabunhâne ? kaza-yı Turgudlu	33.342	60
<i>Rûsûm-ı ihtisab</i>		27.342 60
<i>Kapaniye-i sabunhâne</i>		6.000
		<hr/>
		33.342 60
Hâsilât-ı rûsûmât-ı İskele-i Menemen	3.976	93
Kazâ-yı Nazilli ve tevâbi'ihâ	138.075	24
Kaza-yı Ödemis ve Birgi	80.765	
Kaza-yı Alâlye	5.276	99
<i>Hâsilât vâcib-i sene 1251</i>		
<i>(29 IV 1835 - 17 IV 1836)</i>		4.505 90
<i>Hâsilât vâcib-i gurre-i C sene</i>		
<i>1250 ilâ gaye-i Z sene-i minhu</i>		
<i>(24 IX 1835 - 17 IV 1836)</i>		771 9
		<hr/>
		5.276 99
Kaza-yı Soma ve Kırkağaç	34.565	30
Kazâ-yı Görûs ve Kayacık	22.382	
Kaza-yı Çeşme yakası	16.279	81
İhtisab ve damga-yı cülûd-ı		
Kal'a-yı Sultâniyye	69.655	60
<i>Hâsilât-ı rûsûm-ı ihtisab</i>		55.883
<i>Hâsilât-ı damga-yı cülûd</i>		13.772 60
<i>Kantariyye-i revgan-ı zeyt</i>		35.511
		<hr/>
		69.655 60
Kaza-yı Bayındır	50.480	33
Kaza-yı Tire	61.974	
Kaza-yı Sığacık	2.923	
Kaza-yı Kuşadası	78.109	51
Kaza-yı Ayvacık	49.801	
<i>Rûsûmât-ı mârîyye ve</i>		
<i>kantariyye-i revgan-ı zeyt</i>		35.511
<i>Rûsûmât-ı sâire</i>		14.290
		<hr/>
		49.801
Cezîre-i Rodos	10.390	69
Cezîre-i İstanköy	23.248	105
Kaza-yı Demirci	3.533	
İskele-i Farina	10.791	93
İskele-i Çanlı	5.154	

Kaza-yı Antalya	15.098	60	
Kaza-yı Gelenbe	892	90	
Kaza-yı Sulca	30.823	90	
Kaza-yı Akhisar	21.458	48	
Kaza-yı Akbük	2.077	60	
Kaza-yı Foça-yı atik	6.615	96	
Kaza-yı Foça-yı cedid	3.305	3	
Livâ-yı Mentege	164.412	69	
	<u>945.408</u>	<u>114</u>	
Berây-ı hâsilât-ı rûsûm-ı ihtisab ve tahmîs-i Manisa			
Hâsilât-ı rûsûm-ı mezbûre	257.238	72	
Bedel-i tahmîs-i kaza-yı mezbûr	4.800		fişehr 400×12=4.800
	<u>262.038</u>	<u>72</u>	
Berây-ı hâsilât-ı rûsûmât-ı livâ-yı Aydın	193.306	90	
YEKÛN	7.064.254	16	
Ma'aş ve mâhiyye-i ketebe ve me'mûrîn ve masârif-i matbah	— 166.062		
	<u>6.898.192</u>	<u>16</u>	
Berây-ı bedel-i iltizâmât-ı mukata'at-ı mezbûrîn			
Bedel-i iltizam-ı mukata'a-yı kadîm-i ihtisâb-ı Manisa	9.000		
Bedel-i iltizam-ı kadîm-i ihtisâb-ı İzmir, an aklâm-ı ze'amet-i ? an merbûtât-ı mukata'a-yı Bayındır	7.500		
Bedel-i iltizam-ı mukata'a-yı damga-yı kirpas-ı Manisa	11.500		
Bedel-i iltizam-ı mukata'a-yı resm-i penbe-i Manisa	10.000		
Bedel-i iltizam-ı mukata'a-yı Güzehisar-ı Aydın an aklâm-ı muhassılık-ı Aydın	25.500		
Bedel-i iltizam-ı mukata'a-yı han ve saçmahâne der-İzmir an mukata'at-ı Haremeynî'ş-şerifeyn	21.000		
<i>Der-haziran</i>	10.500		
<i>Der-eylül</i>	10.500		
	<u>84.500</u>	<u>21.000</u>	

Fî 7 Receb sene 252 (18 X 1836) berây-ı bedel-i saçmahâne-i m. vâcib-i sene 1251 (29 IV 1835 - 17 IV 1836), 21 kit'a pusula	— 21.000
Pusula-yı zimmet itâ güde ber-müceb-i kuyûd-ı sergi	63.500
Berây-ı bedel-i iltizâmât-ı ihtisâb-ı kadim ve mukata'a-yı damga-yı kirpas-ı Manisa ve kadim ihtisâb-ı İzmir vâcib-i sene-i minhu	28.000
Ber-müceb-i sûret-i Kalem-i Muhasebe-i evvel, el-müverrah fî 23 C sene 1252 (5 X 1836) bâ-irâd-masraf itâ güde, fî 24 C sene-i minhu (6 X 1836)	—
	35.500
Fazla-i hâsılât-ı rûsûmât-ı ihtisâbiyye-i mahall-i mezbûrin an muhassesât-ı asâkir-i mansûre	6.813.692 16
<i>Minhâ et-teslîmât</i>	
Fî 22 R sene 1251 ilâ 4 C sene 1252 (17 VIII 1835 - 16 IX 1836) berây-ı tahsis-i asâkir der İzmir	6.870.192 16
<i>an tahsîlât-ı polîçe</i>	4.082.238 111
<i>an zimemât-ı ? ?</i>	737.230 18
<i>Bâ-irâd ve masraf an</i>	2.060.723 7
<i>masârif-i asâkir</i>	—
	6.870.192 16
Fî 24 C sene 252 (6 X 1836) berây-ı itâ-yı bedel-i irâd ve masraf	28.000
	6.898.192 16

(MAD, nr. 8348, s. 7)

**D. MUSTAFA HIFZI PAŞA'NIN İHTİSAB NÂZIRLIĞINA ÂİD
MUHASEBELER**

XI

Sûret-i muhâsebe-i hâsılât ve masârifât ve teslimât-ı rûsûm-ı ihtisâb ve rûsûmât-ı sâire-i İzmir ve tevâbi'ihâ, vâcib an gurre-i Muharrem sene 1253 ilâ gaye-i Zilhicce sene-i minhu (7 IV 1837 - 26 III 1838) ki, be-ma'rifet-i Hazret-i Mustafa Hıfzı Paşa, nâzır-ı ihtisâb-ı İzmir sâbık, cem ve tahsîl ve be-Âsitâne-i Sa'âdet irsâl ve be-Hazîne-i Mansûre bâ-poliçe nakd ve be-ma'aş ve mâhiye ve ta'yînât-bahâ-yı topcuyân-ı asâkir-i muntazama bâ-îrâd ve masraf teslim-şüde ? rû'yet ve be-cânib-i nâzır-ı ihtisâb-ı müşârtünileyh sûret-i muhâsebe dâde fermûde, ber-mûceb-i memhûr arıza ve defâtîr-i müfredât-ı nâzır-ı müşârtünileyh ve der-kenâr ve takrîr ve fermân-ı âlî, fi 21 C sene 254 (11 IX 1838) ve bâ-fermân-ı sâmi⁴⁵.

Berây-ı rûsûm-ı hâsılât-ı damga-yı İzmir	
Damgaya gelen ⁴⁶	808.212 12
Damgaya gelmeyen ⁴⁷	601.463 22
[T o p l a m]	1.409.675 34

45 Mansûre Hazîne-i celîlesi vâridâtından İzmir İhtisab Nezâretiyle mütenevvi'âtının işbu elli dört senesi cumâdelâhiresi gayetine değin hâsılât-ı vâkı'alarının mîkdârını mübeyyin defterleri takdîm ve gayr-ez teslimât kusur hâsılât dâhil te'diye ve tedmîm olunmak ma'a müteferri'ât nezâret-i mezbûre usûl ve şurût-ı muharrerresi vechile sene-i merkume receb-i şerifi gurrelerinden itibâren bi'l-emâne idâre ve hâsılât-ı vâkı'aları evkat-ı mu'ayyenesinde Mansûre Hazînesine te'diye kılınmak üzere atûfetlî Hıfzı Paşa hazretlerinin uhdesinden sarf u tahvil ile İstabl-ı Âmire müdürlüğü pâyesini hâiz kapucubaşı sa'âdetlî Hüseyin Beğ'e ihâle ve tefviz olunduğunu mübeyyin 17 Receb sene 1254 (6 X 1838) tarihinde Mansûre Hazînesine ilmûhaberleri verildiği mukayyed olmağla şerh verildi.

46 Cümleye ma'lûm olduğu vechile vuku' bulan hastalık ve firengistanda olan iflâşlık sebebiyle alış veriş durgun olmakdan nâşi sene-i sâbıkı hâsılâtından dîn olduğu defter-i vâridede meşrûh olmağla şerh verildi.

47 Dört mahdan mütecâviz esvâk u megazin gişâd olmadığından alış verişin adem-i revâcına mebnî sene-i sâbıkı hâsılâtından dîn olduğu defter-i vâridede meşrûh idüğü.

Berây-ı hâsilât-ı rûsûm-ı ihtisab ve kantâriyye

	İhtisabiyye	Kantâriyye	Toplam
Rişte-i Ankara	16.088 20	16.088 20	
Tiftik	98.319	98.319	
Şem'i asef	20.690 11	13.793 18	
Ecnâs-ı mazu	9.236 16	11.110 30	
Kökboya	133.313 12	212.821 10	
Yapağı	33.199 19	33.199 19	
Revgan-ı zeyt	2.726 34	6.622 14	
Toplam	313.273 32	391.954 31	705.228 23

Berây-ı hâsilât-ı rûsûm-ı ihtisabiyye-i ecnâs-ı sünger

İnce	43.879 20
Kaba	15.292
	59.171 20

Berây-ı hâsilât-ı rûsûm-ı ihtisabiyye ve reftiyye-i mezkûrîn

	İhtisabiyye	reftiyye	
Razakıdan	154.212 17	28.579 39	
Siyah beğlerceden	86.347 32	18.075 33	
Çekirdeksiz üzümünden	29.093 38	4.813 26	
Çeşme kasabasından gelen ecnâs-ı üzümünden	135.503	25.304	
Kuşadası'ndan gelen ecnâs-ı kuru üzümünden	3.321		
[Toplam]	408.478 7	76.773 18	485.251 25

Berây-ı hâsilât-ı rûsûm-ı ihtisabiyye ve kantâriyye ve reftiyye-i kuru meir	İhtisab	kantariyye	reftiyye	toplam
Berây-ı hâsilât-ı rûsûm-ı ihtisabiyye-i penbe-i ham ve koza				
Penbe-i hamdan	314.945			
Kozadan	120			
Toplam	315.065			

Berây-ı hâsilât-ı rûsûm-ı ihtisabiyye-i alacehr

Alâsından	68.647
Ednâsından	666 20
Toplam	69.313 20

	ihtisabiyye	kantariyye	toplam
Berây-ı hâsilât-ı rûsûm-ı			
ihtisâbiyye ve kantariyye-i			
palamud-ı iskele-i İzmir ve			
sâire be-sefâin tahmîl-şüde ⁴⁸	90.637 3	228.854 28	319.491 31
Berây-ı hâsilât an tüccar-ı palamud			
bâ-emr-i Âli tahsil-şüde	400.000		
Berây-ı rûsûm-ı ihtisâbiyye-i			
palamud an furuht-ı Debbâğhâne-i			
İzmir	18.118 11		
Berây-ı hâsilât-ı rûsûm-ı ihtisâbiyye-i			
egvâ-yı mezkûrin			
Mahmûde	13.219 20		
Kitre	8.611 20		
Sandaraka	103 30		
Sa'leb	1.125		
Mahleb	830		
Cıld-i erneb	10.786 26		
Cedid nuhas	482		
Köhne nuhas	3.220		
Kalıçe ve keçe	49.542 20		
Seccâde ve kilim	14.554		
Debbâğ meta'ı	29.4 27		
Sisam	6.582		
Revgan-ı zeyt	43.143		
Toplam	181.626 36		

Berây-ı rûsûm-ı ihtisâbiyye ve ruhsatiyye-i zehâ'ir-i mezkûrin

	ihtisabiyye	ruhsatiyye	
Hinta	61.474 30	20.491 20	
Şa'ir	11.055 20	5.527 35	
Nohud	774 30	387 15	
Böğrülce	5.579	2.789 25	
Bakla	3.518 10	1.759 15	
Darı	1.102 30	551 10	
Toplam	83.505	31.507	115.012

48 Sene-i sâbık muhâsebesinde maddesi bâlâsı meşrûh olduğu üzere 53 sene-i muhâsebesine idhâl olunacak Lukunca bazirgânın Ayvacık kazasında mubâyâ'a edüp İzmir'e nakl etmiş olduğu 600 kantar palamudun rûsûmâtı bulunan 2.700 kuruş Ayvacık kazasından Alafotin bazirgânın mubâyâ'a etmiş olduğu 12.640 kantar palamudun zirde muharrer rûsûmâtı olan mebâliğ meyânında bulunduğu merbût isti'fâm pusulasında olan şerh işâretinden intikal kılınmış olmağla şerh verildi.

Beray-ı hasılât-ı rûsûm-ı ihtisâbiyye-i kaza-yı mezkûrin		
Kaza-yı Turgudlu ⁴⁹	26.218	10
İskele-i Menemen der İzmir	5.045	7
Kaza-yı Güzelhisar-ı Aydın	193.703	10
Kaza-yı Nazilli ve tevâbi'ihâ	150.008	1
Kaza-yı Ödemiş ve Birgi	57.784	32
Kaza-yı Soma ve Kırkağaç	30.680	2
Kaza-yı Ayvacık	48.857	3
Kaza-yı Gördüs ve Kayacık	22.398	2
Kaza-yı Çeşme	15.357	11
Kaza-yı Tire	41.469	
Kaza-yı Bayındır	53.825	3
Kaza-yı Seferihisar ma'a		
Sığacık	4.749	27
Kaza-yı Menteşe ve tevâbi'ihâ	203.512	12
Rodos Cezîresi	17.554	20
İstanköy Cezîresi	24.962	20

49 Ber-vech-i maktu' sabunhânelerden alınan 6.000 guruş, sâbık İzmir İhtisab Nâzırı tarafından ahz olunduğu defter-i vâride muharrer olduğuna ve İzmir ihtisabının sene-i sâbık muhâsesinde maktu-ı mezbûr yalnız bir kalem olarak 6.000 guruş olmak üzere münderic olup kangı senenin olduğu murakkam olmadığına mebnî keyfiyet mir-i mûmâileyhden bi's-su'al maktu-ı mezbûrenin senesi âhırında tahsilî mu'tad idüğü ifâdesine nazaran 53 senesi maktu'unun senesi âhırında bi't-tahsil dâhil-i icmâl olması lâzım geleceği ifade olduğundan keyfiyet merbût pusula mücebince lede'l-istilâm 53 senesi maktu'u sene-i mezbûre muharreminden sonraca matlûb olundukda 52 senesi maktu'unu selefî mir-i mûmâileyh her minvâl-i muharrer 1,5 mah evvel almış olduğu beyânıyla birbirini müteakib iki senelik bedelin itâsı kendülere gadri müceb olacağı tazallüm ü istirhâm kılınmış ve bu cihetle sene-i mezbûr maktu'asının ahzı lâzım gelmiş ise de zikr olunan sabunhânelerin birisi mesdûd olduğuna ve sabunun hin-i imâlinde vezn ile rûsûmâtının tahsilî muahharen bâ-irâde-i seniyye tesviye buyurulmuş idüğüne binâen bir guruş tahsil olunamadığı pusula-yı mezkûra şerh ile işâret kılınmış ve mârû'l-beyân sabunun hin-i imâlinde vezn-i kantar ile rûsûmâtının tahsiline 54 senesi saferi gurrésinden itibâren bed, kılınacağı Mansûre zimmet defterinden tahkik olunmuş ve halef ü selef mûmâileyhümânın ifade vü işârlarına ve bu makule bedelen ihâle kılınan rûsûmâtın usûlüne nazaran mârû'l-beyân sabunhâneler bedelinin re's-i senesi zilhicce olmak lâzım geleceği sıyâk-ı halden anlaşılmiş olmağla bu sûrette 53 senesi bedeli olmak lâzım gelen meblâğ-ı mezbûr 6.000 guruş sene-i merkume zilhiccesinden rûsûm-ı mezbûrenin bi'l-vezn tahsilinin bed'i tarihi olan 54 senesi saferi gurrésine gelince iki mahluk olarak Mansûre Hazinesine teslimi lâzım gelen 1.000 guruşu mûmâileyh mahallinde icâb u iktizâ edenlerden aramak üzere ber-müceb-i zir mezkûr İzmir ve tevâbi' ihtisabının sene-i merkume top [yekûn] hasılâtı olan meblâğ yekûnuna zamm u ilâve kılınmış olmağla şerh verildi.

Kal'a-yı Sultâniye	59.193
<i>ecnâs</i>	53.621 30
<i>damga-yı cütâd</i>	5.571 10
	<hr/>
	59.193
Demirci kazası	4.791
Farina iskelesi	5.836
Çanlı iskelesi	2.457
Akbük iskelesi	1.813 10
Antalya kazası	13.834
Alâiye kazası	13.494 20
Suluca kazası	38.445 20
Akhisar kazası	15.887 10
Urla kazası	9.259 29
Kuşadası ⁵⁰	70.769 11
Foça-yı atık ve cedid kazaları	34.741 8
<i>eşya-yı sâire</i>	9.188 20
<i>üzüm</i>	25.552 28
	<hr/>
	34.741 8
<i>Toplam</i>	1.166.646 28
Hâsilât-ı rûsûm-ı ihtisâbiyye-i kadîm-i bâzâr-ı zahire der İzmir	85.431 22
Hâsilât-ı rûsûm-ı ihtisâbiyye an ebvâb-ı penbe der İzmir	28.802 37
Hâsilât-ı rûsûm-ı ihtisâbiyye der bâzâr-ı kereste der İzmir	32.427 11
Hâsilât-ı rûsûm-ı ihtisâbiyye-i Kaza-yı Manisa	201.707 11
<i>ihtisabiyye</i>	196.907 11
<i>tahmishane</i>	4.800
	<hr/>
	201.707 11

50 Zikr olunan Kuşadası'nın sene-i sâbika muhâsebesinde rûsûm-ı ihtisâbiyye ve sâire hâsilâtı 92.336 gurus ve revgan-ı zeyt rûsûm-ı ruhsatiyye ve kantâriyye hâsilâtı 16.644 gurus olarak dâhil olup 53 senesine mahsûben yalnız rûsûmât-ı ihtisâbiyye ve sâirenin ber-vech-i zîr yetmiş bin bu kadar gurus hâsilâtı bi'l-idhâl revgan-ı zeyt rûsûm-ı ruhsatiyye ve kantâriyye hâsilâtının idhâline dâir bir güne işâret olmadığından merbût pusula mücebince müşârin-ileyhden lede'l-istilâm geçen seneden berü ol taraflarda illet-i ma'hûdenin vuku'undan nâşî tüccarının gelüp gitmemesi cihetiyle revgan-ı zeyt hâsilâtı olmadığı inhâ ve izbâr kılınmış olmağla şerh verildi.

Hâsılât-ı rûsûm ı ihtisâbiyye-i iskele-i Ali çiftliği ⁵¹	4.086 22
İcâre ve intikaliyye-i han-ı ağa-yı dârüssa'âde der İzmir	20.180
<i>intikaliyye</i>	1.820
<i>icârât</i>	9.360
<i>mahlûlât</i>	3.500
<i>icâre-i han-ı Cezâir</i>	5.500
	<hr/>
	20.180
Fazla-i saçmahâne	16.668
Hâsılât-ı rûsûm-ı ihtisâbiyye-i tizim, berây-ı taksir-i hamr, an millet-i rum ve ermeni ve efrenc der İzmir tahsil-şüde	5.509
Hâsılât-ı rûsûm-ı ihtisâbiyye-i meyve-i ter der İzmir	4.378
Hâsılât-ı âidât-ı seneviyye-i tezkire-i ruhsatiyye-i esyâ-yı mezkûrîn ⁵²	26.000
<i>An furûht-ı revgan-ı zeyt der mahallât</i>	10.000
<i>Zebh-i kuzu</i>	8.500
<i>Esnaf-ı uncu ve şa'riyeci</i>	2.500
<i>Esnaf-ı kiremitci</i>	3.000
<i>An i'mâl-i şem'-i revgan der mahallât-ı efrenc</i>	1.000
<i>i'mâl-i isfidac</i>	1.000
	<hr/>
	26.000
Hâsılât-ı rûsûm-ı ihtisâbiyye-i fuçı ve varil der mahall-i mezkûrîn an esnaf-ı varilci tahsil-şüde	
Çeşme yakası tarafından	18.227 7
İzmir cânibinden	20.613 12
Toplam	38.840 19

51 Mukaddem Midillü Nâzırı tarafından idâre olunmakta ise de muahharan bâ-emirnâme-i sâmi cumâdeluhrâ guresinden İzmir İhtisab Nâzırı tarafından idare olunmakta olduğu defter-i vâridede muharrer u meşrûh olmağla şerh verildi.

52 Hastalık sebebiyle kar basılamamış olduğundan kar hâsılâtı olmadığı defter-i mevrûdede meşrûh olmağla işbu mahalle şerh verildi.

Hâsılât-ı avâid-i tezkire-i ruhsatiyye, berây-ı furuht-ı me'kulât ve meşrûbât-ı beğlik sefâ'in der İzmir ^{sa}	13.500	
		ak.
Y E K Ū N		5.889.011 105
Fazla-i harc ve kalemiyye ve avâ'id		91.629 90
		<hr/>
		5.980.641 75
Turgudlu kasabasında kâin sabunhânelerin 53 senesi zilhiccesi gurrasinden 54 senesi muharremi gayetine değın bedeli		1.000
52 şevvali gurrasinden zilhiccesi gayetine değın İzmir'de beğlik sefâinine me'kulât ve meşrûbât furuhtu ruhsatiyye tezkiresi avâidi		
<i>hâsılâtı</i>		200
<i>me'mur masârıfı</i>		-150
		<hr/>
		50
Sehv-i hesab ve yekûn		
<i>sehv-i hesab</i>		500
<i>sehv-i yekûn</i>		8 78
		<hr/>
		508 78
C E M ' A N Y E K Ū N		5.982.200 33

53 52 senesi muhâsebesinde avâid-i mezkûrun 51 senesi hâsılâtı olan meblâğ münderic ve esâmisi bâlâsında dahi 52 senesi tekmiline değın hâsılâtı bi't-tahsil 53 senesi icmâlîne idhâl kılınacağı meşrûh bulunmuş ve ber-müceb-i zir 13.500 gurus işbu 53 senesi muhâsebesine dâhil ise de senesi terkum ve keyfiyât-ı muharremesi işâret kılınmamış ve âidât-ı mezbûrum mezkûr 52 senesi kusuru selefi mümâileyh tarafından tahsil olunmuş olarak ber-minvâl-i muharrem 53 senesi muharreminden zilhiccesine kadar bir senelik mebâliğ-i hâsılât-ı mezbûre, ma'rifetiyle bi't-tahsil icmâl-i mezkûra idhâl olunmuş olduğu ve senesi sehven işâret kılınmış idüğü merbût iki kut'a pusula mücebince vâkı' olan isti'lâma mebnî halef-i müşârünileyh tarafından işâre olunmuş ve âidât-ı mezbûrum mine'l-kadim re's-i senesi şevval bulunmuş ve ol vechile 52 senesi ramazanı gayetine değın hâsılât-ı vâkı'ası sene-i merkume icmâlîne 51 senesi hâsılâtı olarak idhâl kılınmış ve mezkûr 52 senesi şevvali gurrasinden zilhiccesi gayetine kadar maası olmadığından sefâinin külliyet üzere adem-i vurûdu cihetiyle âidât-ı mezbûr hâsılâtı olan 200 gurusdan me'mur masârıfı bi't-tenzil ma'adâsı olan 50 gurus müdürü Nikolaki zimmi yediyle halefi müşârünileyhe, mümâileyh Der-sa'âdet'e hın-l'âzimetinde göndermiş olduğu muktaddem ve muahharen nazır-ı sâbık-ı mümâileyh tarafından ifâde vü ihbâr kılınmış olmağla bu takdirce meblâğ-ı

[M A S R A F L A R]

Ber-mu'tad ketebe ve hüddâm ve me'mûrîn-i sâirenin maaş ve mâniyeleriyle matbah masârîfı	166.062	60
<i>ber-müceb-i defter-i vâride</i>	180.226	75
<i>ber-müceb-i kuyûd-ı sâbıklarına tatbikan ziyâdesi olup tensilî icâb eden</i>	-14.164	15
	166.062	60
	<hr/>	
	5.816.137	93
Müşârûnileyhin ziyâde teslimâtı olup cüz'iyat makulesinden olduğundan hâsilât-ı mezbûreye zammı irâde buyuruilan	79	29
	5.816.217	2
Mansûre Hazînesine bi'd-defa'ât bâ polîçe ırsâl olunan	4.856.771	
253 senesi muharreminden zilhicesi gayetine değîn asâkir-i mansûre ve topcu-i muntazamanın gayr-ez sehvi hesab ve ziyâde ta'yinât-bahâ		
<i>asâkir-i mansûre</i>	909.682	63
<i>sehvi hesab ve ziyâde-i ta'yinât-bahâ</i>	- 22.258	60
<i>topcu</i>	440.21	119
	<hr/>	
	981.446	2
Muahharen vârid olan üç kit'a senedât ve arıza mantûkunca âtiyü'z-zikr mukata'âtın 52 senesi martı ibtidâsından şubatı gayetine değîn		
<i>ber-müceb-i sâbık bedel-i iltizâmıyğün medfu'âtı</i>	28.000	
<i>bedel-i iltizâm-ı mukata'a-yı damga-yı nefsi-i Manisa</i>	11.500	
<i>bedel-i iltizâm-ı ihtisâb-ı kadîm ve kantar ve şam'hâne-i Manisa</i>	9.000	
<i>bedel-i iltizâm-ı ihtisâb-ı kadîm-i İzmir</i>	7.500	
	<hr/>	
	28.000	

(Cev-M, nr. 19721)

mezbûr 50 gurusu mersûm-ı müşârûnileyhe henüz vermemiş ise de mersûmdan istihsâl eylemek şartıyla zirde muharrer top yekûn hâsilâta meblâğ-ı mezbûr 50 gurusu zamm u ilâve kılınmış olmağla şerh verildi.

XII

Hâsılât ve masârifât ve teslimât-ı rûsûm-ı ihtisâb ve rûsûmât-ı sâire der medîne-i İzmir vâcib an gurre-i M 1254 (27 Mart 1838) ilâ gaye-i C sene-i minhu (19 Eylül 1838) ki, be-ma'rifet-i Mustafa Hıfzı Paşa, Nâzır-ı İhtisâb-ı İzmir sâbık cem' ve tahsil-şüde bermüceb-i memhûr arıza-i müşârünileyh ve defter-i müfredât ve bâ-fermân-ı sâmi

Rûsûm-ı hâsılât-ı damga-yı İzmir	
Damgaya gelen	243.580 7
Damgaya gelmeyen	430.032 12
	<hr/>
	683.612 19

Izmir'de imâl olunan sabun rûsûmâtı (948 kn. × 7 grş)	6.636
T o p l a m	680.248 19

Hâsılât-ı rûsûm-ı ihtisâbiyye ve kantâriyye

	İhtisâbiyye	kantâriyye
Rişte-i Ankara	15.554	15.554
Tiftik	51.945	51.945
Şem'î-câsel	10.700 8	7.133 16
Ecnâs-ı mazu	343 24	361 38
Kökboya	20.045 32	32.073 11
Yapağı	63.099 16	63.099 16
T o p l a m	161.688	170.167 1

Rûsûm-ı ihtisâbiyye-i ecnâs-ı sünger

İncesinden	24.742 20
Kabasından	3.504
T o p l a m	28.246 20

Hâsılât-ı rûsûm-ı ihtisâbiyye ve reftiyye-i mezkûrin

	İhtisâbiyye	reftiyye
Razakı	53.406 15	10.008 14
Siyah ve beglerce	21.933 6	4.789 30
Çekirdeksiz üzüm	18.553 26	3.092 11
T o p l a m	93.893 7	17.890 15

	ihtisâbiyye	kantâriyye	reftiyye	toplam
Hâsûlât-ı rûsûm-ı ihtisâbiyye ve kantâriyye ve reftiyye-i kuru incir	29.425 38	97.789 16	3.923 18	131.138 32
Rûsûm-ı ihtisâbiyye-i penbe-i ham	105.660			
Rûsûm-ı ihtisâbiyye-i alacehri				
Âlâ	8.743			
Ednâ	427			
Toplam	9.170			
Hâsûlât-ı rûsûm-ı ihtisâbiyye ve kantâriyye-i palamud be-sefâin tahmil ⁶⁶	51.163 16	132.706 13		183.869 29
Hâsûlât-ı rûsûm-ı ihtisâbiyye-i eşyâ-yı mezbûrin				
Mahmûde	8.610			
Kitre	4.125 30			
Sandaraka	263 30			
Mahleb	86			
Sa'leb	654			
Child-i erneb	5.548 28			
Cedfd nuhas	80			
Köhne nuhas	1.163 20			
Kalıçe ve keçe	25.419 20			
Seccade ve kilim	7.340			
Debbağ meta'i	14.927 32			
Sisam	4.245			
[<i>Toplam</i>]	72.462			
Hâsûlât-ı rûsûm-ı ihtisâbiyye ve ruhsatiyye-i zehâir-i mezbûrin				
	ihtisâbiyye	ruhsatiyye		
Hinta	4.654 1	1.551 15		
Şa'ir	2.022	1.011		

54 İngiterelü Bulak (Black) bazırganım Ayvacık mahsûlü olarak sefâin-i müteaddide ile tevârüd edüp vezn-i kantar olunan sâfi 31.816 kantar palamudun beher kantarı dörder buçuk guruşdan ma'a kalemiyye bir yük elli bin üç yüz otuz (150.330) guruş 24 para ve Ezine ve tevâbi'i mahsûlü olarak Celâl Bey'in kezâlik tevârüd edüp vezn-i kantar olunan sâfi 31.114 kantar palamudun beher kantarı beher buçuk guruşdan ma'a kalemiyye iki yük on dört bin üç yüz elli (214.350) guruş 12 para ki, cem'an üç yük altmış dört bin altı yüz seksen bir (364.681) guruş 12 para rûsûmât-ı mîrîsi müşârinileyhin halefi Hüseyin Bey'in takdim eylediği defterinde ayrıca gösterilerek teslim-i hazine olunacağı defter-i vâride muharrer olmağla şerh verildi.

Böğrölce	169 20	84 30	
Bakla	2.003 10	1.001 25	
Toplam	8.848 35	3.648 30	
Hâsılât-ı rûsûm-ı revgan-ı zeyt ki, der kapan-ı İzmir furuht-şüde	12.164 28		
Hâsılât-ı rûsûm-ı ihtisâbiyye-i palamud der debbağhâne-i İzmir furuht-şüde	2.016 28		
Hâsılât-ı rûsûm-ı ihtisâbiyye-i bâzâr-ı zahire	25.022 2		
Hâsılât-ı rûsûm-ı ihtisâbiyye an evvâb-ı penbe der İzmir	10.052 37		
Hâsılât-ı rûsûm-ı ihtisâbiyye-i bâzâr-ı kereste	23.919		
Hâsılât-ı rûsûm-ı ihtisâbiyye-i iskele-i Menemen der İzmir			
Hâsılât-ı iskele	1.063 35		
Hâsılât-ı kayikhâ-yı bostan	2.000		
Toplam	8.063 35		
	ihtisâbiyye	reftiyye	toplam
Hâsılât-ı rûsûm-ı ihtisâbiyye-i kaza-yı Çeşme ⁵⁵	613	153 10	766 10
		tahmishâne	
Rûsûm-ı ihtisâbiyye-i kaza-yı Manisa	109.087 13	2.400	111.487 13
Hâsılât-ı rûsûm-ı ihtisâbiyye-i kazâhâ-yı mezkûrîn			
Kaza-yı Aydın	77.053		
Kaza-yı Nazilli ve tevâbi'ihâ	57.742 19		
Kaza-yı Ödemiş ve tevâbi'ihâ	24.596 39		
Kaza-yı Soma ve Kırkağaç	18.092 34		
Kaza-yı Görölüs ve Kayacık	13.889 20		
Kaza-yı Ayvacık ⁵⁶	6.551 1		
Kaza-yı Çeşme	9.712 2		
Kaza-yı Tire	20.315		
Kaza-yı Bayındır	17.590 15		

55 Müddet-i merkumda haylice üzüm tahmil-i sefine olunmuş ise de hesablari rü'yet olunmadığından bundan böyle hesablari, hâlâ İzmir İhtisab Nâzırı Hüseyin Bey tarafından bir-rü'ye taktim edeceği altı aylık icmâline vaz' ile teslim-i hazîne olunacağı defter-i vâridede muharrer olmağıla şerh verildi.

56 Kaza-yı mezbûrdan medîne-i mezkûrede revgan-ı zeyt tahmil-i sefine olmadığından hâsılâtı vuku' bulmadığı defter-i vâridede muharrer olmağıla şerh verildi.

Kaza-yı Sığacık ve Seferihisar	3.128	29
Cezîre-i Rodos	12.410	
Kaza-yı Demirci	2.519	20
İskele-i Farina	7.428	20
İskele-i Çanlı	2.762	20
İskele-i Akbük ve Borana	2.293	20
Kaza-yı Suluca ve tevâbi'ihâ	27.219	
Kaza-yı Akhisar	8.631	3
Kaza-yı Urla	2.453	26
Foça-yı atık ve cedîd	18.921	4 pr.
<i>rûsûm-ı ihtisâb</i>		4.081 117 ak.
<i>üzüm</i>		14.839 15 ak.
		<hr/>
		18.921 12 ak.

İskele-i Ali çiftliği	2.079	18
Kasaba-yı Turgudlus	21.237	3
T o p l a m	357.127	13

Hâsilât-ı rûsûm-ı ihtisâbiyye-i kazâhâ-yı mezkûrîn^{ss}.

Kaza-yı Marmara	2.660	23
Karye-i Baba	1.150	
Kaza-yı Borlu	87	30
Kaza-yı Nif	1.541	37
Kaza-yı Menemen	2.485	35
T o p l a m	7.926	5

57. Bendde murakkam sabun rûsûmâtı 54 senesi saferi guresinden cumâdefülâsı gayetine kadar müddetin olup sene-i merkume safer ve cumâdeluhrâ mahlarında hâsilât vuku' bulmamağla şerh verildi.

58. Zikr olunan kazalar rûsûmâtı bundan akdem Manisa ihtisâbı tarafından idâre olunmakta olarak hâsilât-ı vâkı'ası Manisa ihtisâbı dâhilinde ise de sene-i merkume muharremi guresinden itibaren beş vech-i (boş) me'mûr ta'yîniyle idâre etdirilmiş olduğundan hâsilâtları dahî ayrıca gösterilmiş olduğu ve zinde muharrer Borlu kazası hâsilâtı sene-i merkume safer mâhının ve Nif kazası hâsilâtı rebî'ülâhır guresinden cumâdeluhrâ gayetine ve Menemen kazası hâsilâtı rebî'ülevvel guresinden cumâdelâhure nihâyetine değin müddetin olup mârû'l-beyân Borlu kazasının mezkûr 54 senesi muharrem mâhıyla rebî'ülevvel guresinden cumâdelâhiresi gayetine ve Nif kazasının sene-i merkume muharremi guresinden rebî'ülevvel nihâyetine ve Menemen kazasının mezkûr muharrem guresinden safer gayetine kadar hâsilâtları olmadığı merbut defterde muharrer olmağla şerh verildi.

Hâsılât-ı rûsûm-ı ihtisâbiyye-i kazâhâ-yı Alaşehir ve İnegöl ⁵⁹	9.501 20	
İntikaliyye-i han-ı ağa-yı dârü's- sa'âdeti'ş-şerife der-İzmir ⁶⁰	910	
Fazla-i saçmahâne ⁶¹	3.311 20	
Hâsılât-ı rûsûm-ı ihtisâbiyye-i kazâhâ-yı Mentеше ve tevâbi'ihâ ⁶²	68.836 5	
Hâsılât-ı rûsûm-ı ihtisâbiyye-i Cezire-i İstanköy ⁶³	9.898 30	
Hâsılât-ı rûsûm-ı ihtisâbiyye-i kazâhâ-yı Kal'a-yı Sultâniye ve tevâbi'ihâ	30.824 30	
<i>İhtisabiye</i>		27.075 30
		3.749
		<hr/>
		30.824 30
Hâsılât-ı rûsûm-ı ihtisâbiyye-i Ada-yı Kuş ⁶⁴	13.397 20	

59 Kaza-yı mezbûr rûsûmâtı Aydın ihtisâbı tarafından tahsil kılınmakta olarak mezkûr 54 senesi saferi gayetine değin hâsılât-ı vâkı'ası İlvâ-yı mezbûrun mezkûr hâsılâtı dâhilinde ise de sene-i mezkûre rebî'ülevveli guresinden i'tibâren ber-vech me'mûr ta'yînîyle idâre etdirilmiş olduğundan hâsılâtı dahi ayrıca gösterilmiş olduğu merbût defterde muharrer olmağla şerh verildi.

60 Hân-ı mezbûrun dokuz bin bu kadar gurusu icârâtı, senesi âhırında müste'cirlerinden tahsil ile dâhil-i konâl olmakda olduğundan meblâğ-ı mezbûr bundan böyle mûmâileyh Hüseyin Bey tarafından tahsil birle vâkı' olacak intikalât ve mahlûlât ile beraber takdim olunacağı merbût defterde muharrer olmağla şerh verildi.

61 Nâzır-ı sâbık-ı müşârdünileyh ma'rifetiyle bi't-tahsil teslim-i hazîne olan fazla-yı eyyâm, sayı fazlası olduğundan eyyâm-ı şitâ fazlasının dahi mûmâileyh Hüseyin Bey tarafından irsâl olunacak defterde başkaca gösterileceği defter-i vâride-i muharrerede meşrûf olmağla şerh verildi.

62 Mahall-i mezbûrun hâsılâtı revgan-ı zeyt ve mevsiminde incir ve üzüm rûsûmâtından ibâret olmağın atik yağ kalmayup yenisi dahi henüz çıkmamış ve meyve de olmamış olduğundan hâsılât-ı mezkûre sâbıkından dîn olduğu defter-i mersûlede muharrer olmağla şerh verildi.

63 Meblâğ-ı mezbûr, 54 senesi muharremi guresinden cumâdelûlâsı gayetine kadar müddet hâsılâtı olup cemâziyelâhır hâsılâtı henüz defteriyle zuhûr etmediğinden vurûd eyledikde teslim-i hazîne kılınacağı vârid olan defterde muharrer olmağla şerh verildi.

64 Mezkûr Kuşadası'ndan 54 senesi recebinden i'tibâren tahmil olunacak üzüm rûsûmâtı Hüseyin Bey tarafından ayrıca sebt-i defter kılınacağı defter-i mezkûrda meşrûf olmağla şerh verildi.

Hâsılât-ı rûsûm-ı ihtisâbiyye-i		
kaza-yı Antalya ⁶⁵	5.535	10
zamm-ı hâsılât, vâcib an		
gurre-i CA sene 54 ilâ gaye-i		
C sene-i m. be-cihet-i şer'	2.749	20
[T o p l a m]	8.284	30
Hâsılât-ı rûsûm-ı ihtisâbiyye-i		
kaza-yı Alâtiye ⁶⁶	2.546	
Hâsılât-ı rûsûm-ı ihtisâbiyye-i		
fuç ve varil der mahall-i		
mezbûrîn an esnâf-ı varilci		
Çeşme yakası tarafından	3.206	
İzmir'de kâin varilci esnâfından	6.604	36
[T o p l a m]	9.810	36
Y E K Ū N		2.375.059 27 ak.
Fazla-yı kalemiyye		45.056 72
		<hr/>
		2.420.115 99
Bâlâda terkîm kılınmış vechile Antalya ihtisâbının		
muahharen vürûd eden 54 senesi CA ve C hâsılâtı		2.749 60
		<hr/>
		2.422.865 39
Ber-mu'tad ketebe ve hüddam ve me'mûrîn-i sâirenin		
maaş ve mâhiyeleriyle matbah masârufı	—	83.031 90
be-cihet-i defteri varaka		91.550
53 senesiyle sinîn-i sâbika muhasebeleri mücebince ziyâde olup		
tenzîl icâb eden	—	8.518 90
		<hr/>
		83.031 90
C E M ' A N Y E K Ū N		2.339.833 69

65 Meblâğ-ı merkum, sene-i merkume muharremi guresinden reb'ülevvel nihâyetine kadar müddet hâsılâtı olup cemâziyelevvel ve âhir defterleriyle hâsılâtları Teke Sancağı Muhassılı atüfetli Necib Paşa hazretleri tarafından henüz zuhûr eylemediğinden hân-i vürûdunda teslim-i hazine kılınacağı eğerçi takdim olunan defâtir-i mezkûrede meşrûh bulunmuş ise de şehreyn-i merkumeteyn hâsılâtları olan ber-vech-i zîr 2.749,5 gurus muahharen bâ-police Mansûre Hazinesi cânibine takdim kılınmış ifâde vü ihbâr ve meblâğ-ı mezbûrun mîkdârını mübeyyin mahallinden gelüp merbût olan iki kit'a mûmzâ defter takdim kılınmış ve ol vechile meblâğ-ı mezbûr ber-müceb-i zîr dâhil-i yekûn bulunmuş olmağla şerh verildi.

66 Meblâğ-ı mezkûr, sene-i mezbûre muharrem ve safer mahları hâsılâtı olarak reb'ülevvel guresinden cumâdelâhure gayetine değîn müddetin defterleriyle hâsılâtı müşârünileyh tarafından henüz gelmemiş olduğu.

Teslimât ve masraflar

Meblâg-ı mezbûrdan bâ-polîçe bi'd-defâ'at Mansûre Hazinesine irsal kılınan	1.216.610	
Müşarünileyhin sarrafı tarafından nakden teslim kılınan	632.625	54
Toplam	1.849.235	54
Meblâg-ı merkumdan merbût iki kıt'a sened mantûkunca âtiyü'l-ism mukata'âtın 53 senesi martı ibtidâsından şubatı gayetine değin ber-müceb-i sâbuk bedel-i iltizâmıyçün i'tâ olunan		
bedel-i iltizâmât-ı mukata'a-yı damga-yı nefsi-i Manisa	11.500	
bedel-i iltizâm-ı ihtisâb-ı kadîm ve şem'hâne-i kantar-ı Manisa	9.000	
bedel-i iltizâm-ı ihtisâb-ı kadîm-i İzmir	7.500	
Toplam	28.000	
Defter-i vâride nâtik olduğu ve Maliye Muhâsebesi Kaleminden tahkik kılındığı vechile Asâkir-i Mansûre ve topçuyânın 54 M guresinden C gayetine kadar ma'aş ve ta'yinât-bahâ ve masârif-ı müteferrikalarına sarf ve i'tâ ile irâd ve masraf olunmuş olan	442.277	114
Masârif	450.834	21
Asâkir-i mansûre	428.932	3
Topçuyân	21.902	18
	<hr/>	<hr/>
	450.834	21
Sehv-i hesap ve ziyâde-i ta'yinât-baha	8.556	27
Asâkir-i mansûre	8.400	63
Topçuyân	155	34
	<hr/>	<hr/>
	8.556	27
Meblâg-ı mezbûrdan ber-vech-i bâlâ Antalya ihtisâbının muahharen bâ-polîçe Mansûre Hazinesine vurûd eden hâsılât-ı olup der-dâst tahsil olunan	2.749	60
Ber-minvâl-i muharrer asâkir-i muntazamanın ziyâde-i ta'yinât-bahâ ve sehvi hesabıyla ketebe ve hademe ve me'mûrin-i sâire masârifinin sâbıkından ziyâde bulunan mebâligden müşarünileyhin zimmeti olup bi't-tahsil Mansûre Hazinesine teslimi lâzım gelen	17.570	81
Zîkr-i âti mahallerin rûsûm-ı ihtisâbiyye ve sâire hâsılât ve avâidâtı olup maddeleri bâlâları meşrûh olduğu vechile hâlâ İzmir ihtisâbı nâzırı sa'âdetlü Hüseyin Beğ tarafından takdim olunacak deftere bi'l-idhâl irsâl olunacağı defâtir-i vâride-i mezkûrede muharrer olan ⁶⁷		

67 Zîrde muharrer mevadd-ı mezkûre hâsılât ve sâiresinin bâlâda' maddeleri bâlâları meşrûh olduğu vechile mevadd-ı sâireden mir-i mümâileyh ma'rifetiyle tahsil ve irsâl olunacağı gösterilen hâsılât-ı sâirenin ol vechile tahsil ve senesi tekmilinde takdim olunacak defterde kerâmiyyet [ü] keyfiyyeti başkaca gösterilerek irsâl olunmak üzere mir-i mümâileyhe hitâben sûret-i defterlü emri şerif tasdîri lâzım gelmekle şerh verildi.

İcâre-i Cezâir hamı⁶⁸

Hâsılât-ı rûsûm-ı ihtisâbiyye-i üzüm, berây-ı taksir-i hamr an millet-i rum ve ermeni ve efrenc der İzmir⁶⁹

Hâsılât-ı rûsûm-ı ihtisâbiyye-i meyve-i ter der-İzmir⁷⁰

Hâsılât-ı rûsûm-ı ihtisâbiyye-i revgân-i zeyt an tâife-i esnâf-ı islâm ve yahud, bâ-i'tâ-yı tezkire-i ruhsatiyye⁷¹

Hâsılât-ı ruhsatiyye-i zebh-i kuzu⁷²

Avâid-i esnâf-ı uncu ve şa'riyeci kl, bâ-i'tâ-yı tezkire-i ruhsatiyye tahsil-güde⁷³

Âidât-ı tezkire-i ruhsatiyye-i esnâf-ı kiremidci⁷⁴

Hâsılât-ı l'imâliye-i şem'-i revgan der-mahalle-i efrenc⁷⁵

Hâsılât-ı l'imâl-i isfidaç⁷⁶

Hâsılât-ı avâid-i ruhsatiyye, berây-ı furuht-ı me'kûlât ve meşrûbât-ı nûfûs-ı beğlik sefâin⁷⁷

Hâsılât-ı avâid-i esnâf-ı serbetci der eyyâm-ı sayf⁷⁸

Fazla-i menâfi'-i ticâret-i palamud⁷⁹

68 Hân-ı mezbûr, 5.500 gurus bedel ile icâr olunmuş ise de akçesi, senesi âhurında alınacağından meblâğ-ı mezbûr, Hüseyin Bey tarafından, teslim olunacağı.

69 Sekiz bin bu kadar gurus hâsılâtı olmuş ise de henüz, tahsil olunmadığına mebnî, defteri mir-i mûmâileyh tarafında bırakılmış olduğundan hîn-i tahsilinde mir-i mûmâileyh cânibinden teslim olunacağı.

70 Bu dahi.

71 Tâife-i mezbûreden 12.000 gurus tahsil olunmuş ise de mir-i mûmâileyh tarafına teslim olunarak cânib-i mir-i mûmâileyhden teslim-i hazîne olunacağı.

72 Mir-i mûmâileyh tarafından tâlibine ilzâm ile ahz olunacak bedeli mir-i mûmâileyh tarafından takdîm olunacak defterde gösterileceği.

73 2.500 gurus mu'tâdiyyesi mir-i mûmâileyhe teslim olunmuş olmağla mir-i mûmâileyh tarafından irsâl olunacağı.

74 5.000 gurus bedel ile tâlibine ilzâm olunmuş olmağla meblâğ-ı mezbûr dahi mir-i mûmâileyh tarafından irsâl olunacağı.

75 1.000 gurus mu'tâdiyyesi kezâlik mir-i mûmâileyh tarafından irsâl olunacağı.

76 Bunun dahi 1.000 gurus mu'tâdiyyesi mir-i mûmâileyh tarafından tahsil ve irsâl kılınacağı.

77 Rûsûm-ı mezbûr 20.500 gurus ber-vech-i maktu' ilzâm olunmuş olmağla meblâğ-ı mezbûr dahi mir-i mûmâileyh tarafından irsâl olunacağı.

78 2.500 gurus mu'tâdiyyesi kezâlik mir-i mûmâileyh tarafından irsâl olunacağı.

79 Palamud-ı mezkûrun vakti ağustos olup tüccârına tezkire itfâsiyle ahz olunacak akçe müfraten tahsil olunmakda olduğundan meblâğ-ı fazla-yı menâfi'-i ticâret-i mezkûrun dahi mir-i mûmâileyh tarafından bi't-tahsil takdîm kılınacak icmâlne idhâl olunacağı defter-i vâridede muharrer olmağla şerh verildi.

M i n h â

Meblâğ-ı mezkûra mahsûben müşârünileyhin ber-vech-i âti nakid ve bâ-irâd ve masraf Mansûre Hazinesine teslimâtı olan âtiyü'z-zikr bedelât için medfu'âtı bulunan akçenin kemmiyyeti		
Bâ-poliçe ve ber-vech-i nakd teslim-i hazine kılınan	1.869.555	75
Bâ-irâd ve masraf teslim olunmuş olan		
Ma'aş ve mâhiyye ve ta'yinât-bahâ ve sâire-i asâkir-i mansûre, me'mûr-ı İzmir ve Rodos, vâcib an gurre-i M sene 254 ilâ gaye-i C sene m	420.531	60
(yatırılan)	428.932	3
sehv-i hesap ve ziyâde-i tâ'yinât-bahâ	8.400	63
Ta'yinât-bahâ ve sâire-i topcuyân-ı me'mûr-ı İzmir, vâcib-i mezbûr	21.746	54
(yatırılan)	21.902	18
sehv-i hesap ve ziyâde-i ta'yinât-bahâ	155	84
Toplam	442.277	114
Cem'an	2.311.833	69
Merbût iki kıt'a sened mantûkunca âtiyü'z-zikr mukata'âtın 53 senesi martı ibtidâsından şubatı gayetine değin ber-müceb-i sâbık bedel-i iltizâmâtıyçün medfu'âtı		
Bedel-i iltizâm-ı mukataa-yı damga-yı nefis-i Manisa	11.500	
Bedel-i iltizâm-ı ihtisâb-ı kadim ve şem'hâne ve kantar	9.000	
Bedel-i iltizâm-ı ihtisâb-ı kadim-i İzmir	7.500	
Toplam	28.000	
Ber-vech-i bâlâ müddet-i mezkûre hâsılâtı	2.339.833	69 ak.
Ber-müceb-i bâlâ Paşa-yı müşârünileyhin teslimât ve medfu'âtı bulunan	-2.339.833	69
	0.000.000	0

Fermân-ı sâmi buyurulduğu üzere rûsûmât-ı mezbûrenin mûkdârı teslimât ve medfu'âtının kemmiyet ve keyfiyeti bi't-tatbîk mizân olundukda vech-i meşrûh üzere olmak lâzım gelür. Fermân devletlü, inâyetlü sultânım hazretlerindir.